

Міністерство культури України
Одеська національна наукова бібліотека

ВЧЕНІ ВУЗІВ ОДЕСИ

Біобібліографічний довідник

Випуск II
Природничі науки. 1946-2017
Частина 4
Фізики. Астрономи

Упорядник
А.В. Іванченко

Одеса
2018

УДК 012+016:[929+378.4.091.12:52/53](477.74-25)"1946/2017"(035)

Вчені вузів Одеси : біобібліогр. довід. Вип. 2. Природничі науки. 1946-2017, ч. 4. Фізика. Астрономи / ОННБ ; упоряд. А. В. Іванченко ; наук. керівник Г. С. Драган ; ред. І. С. Шелестович. – Одеса, 2018. – 256 с.

Науковий керівник
Г. С. Драган,
доктор фізико-математичних наук,
заслужений діяч науки і техніки України

Редактор
І. С. Шелестович

© А. В. Іванченко. Упорядкування, 2018
© ОННБ, 2018

Від упорядника

Пропоноване читачеві видання продовжує серію біобібліографічних довідників «Вчені вузів Одеси. Природничі науки», яка була започаткована 1994 року. Мета – зібрати, систематизувати й узагальнити інформацію про наукову, педагогічну та громадську діяльність працівників одеських вищих навчальних закладів. Уже побачили світ довідники, присвячені біологам (2 випуски), геологам та географам (2 випуски), хімікам (2 випуски), математикам та механікам (2 випуски) і фізикам та астрономам (Вип. 1. 1865-1945). Завершує серію другий випуск, присвячений фізикам та астрономам. Це видання знайомить читача з ученими, які працювали в Одесі в період з 1946 року і по теперішній час.

Посібник містить біографії професорів і докторів наук, списки їхніх публікацій та літератури про них. Упорядник прагнув скласти якомога повніші біографії вчених, проаналізувати їхній науковий доробок, розкрити внесок у розвиток фізики та астрономії. При складанні біографічних довідок упорядник користувався, передусім, друкованими матеріалами та особовими справами, але частина даних отримана в результаті роботи в архівах, пошуку в Інтернеті та з особистих бесід з ученими.

При формуванні бібліографій науковців фіксувалися, насамперед, монографії та найбільш значущі статті, написані у період роботи в Одесі.

Видання адресоване науковцям, викладачам, студентам, краєзнавцям та всім тим, хто цікавиться історією науки Півдня України.

Упорядник висловлює щирю подяку за надану йому допомогу працівникам відділу кадрів, наукової бібліотеки і факультету математики, фізики та інформаційних технологій Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, працівникам кафедри фізики і архіву Одеської державної академії будівництва та архітектури, кафедри фізики Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, кафедри теоретичної та експериментальної ядерної фізики і кафедри загальної та медичної фізики Одеського національного політехнічного університету, кафедри фізики і хімії Національного університету «Одеська морська академія», кафедри фундаментальних наук Військової академії, а також особисто доктору фізико-математичних наук, директору Науково-дослідного

інституту фізики ОНУ ім. І. І. Мечникова Г. С. Драгану та колишньому головному бібліографу науково-бібліографічного відділу ОННБ О. Г. Нуньєс (за участь у доборі матеріалу до ряду біографічних довідок).

Фізики

АЛТОЇЗ

Борис Анатолійович

Народився 27 серп. 1941

Народився у м. Петровську-Забайкальському (Читинська обл., Росія). 1965 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теплофізика», 1968 – аспірантуру на кафедрі загальної фізики ОДУ. Працював асистентом цієї кафедри, старшим викладачем, доцентом кафедри загальної фізики, потім кафедри фізичної електроніки. З 1994 – професор кафедри фізики твердого тіла та твердотільної електроніки.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження орієнтовно впорядкованих полімолекулярних шарів рідин оптичним методом» («Исследование ориентационно упорядоченных полимолекулярных слоев жидкостей оптическим методом») захистив 1982. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Орієнтаційна впорядкованість в приповерхневих полімолекулярних шарах немезогенів» («Ориентационная упорядоченность в приповерхностных полимолекулярных слоях немезогенов») захистив 2000.

Вивчав поверхневі явища у рідинах, брав участь у дослідженнях впливу зовнішніх факторів на характер орієнтаційної впорядкованості у пристінних шарах рідини, які були започатковані в АН СРСР під керівництвом члена-кореспондента АН СРСР Б. В. Дерягіна ще у 1970-х.

1990 Б. А. Алтоїз у співавторстві з Б. В. Дерягіним та Ю. М. Поповським зробив наукове відкриття, в якому зафіксовано новий, доти невідомий стан речовини – «Явище утворення гомогенної граничної рідиннокристалічної фази немезогенної рідини» (зареєстровано 1990 за № 388; з пріоритетом від 26 серпня 1981). Цей аномальний стан спостерігається в пристінних шарах рідини і поширюється на кілька молекулярних шарів. Такий стан виражається у підвищеній в'язкості та зниженій теплоємності. Автори досліджень висунули припущення, що пристінні шари є кристалоподібними. Таким чином, вони застосували

рідиннокристалічний підхід у процесі вивчення пристінних шарів. Виявилось, що пристінні шари деяких рідин виявляють типово рідиннокристалічні властивості. В цих шарах має місце деяка впорядкованість. Дослідники вивчили природу цієї впорядкованості й довели, що існує особливий тип рідких кристалів – епітропні (поверхневі).

Б. А. Алтоїз досліджує природу та механізми утворення відкритої епітропної фази рідких кристалів та їх роль у явищі граничного тертя, захисті вузлів тертя та підвищенні ресурсу їх роботи та надійності. Науковий керівник досліджень за держбюджетними темами, зокрема: дослідження структурованих прошарків рідини; розробка статистичної теорії конденсованих фаз та її застосування до експериментального дослідження міжфазної рівноваги. Автор винаходів: прилад для реєстрації положення максимуму досліджуваної речовини, прилад для визначення напрямку поляризації та інтенсивності поля НВЧ (надвисокі частоти), швидкісний спектрофотометр та ін. Член Міжнародного рідкокристалічного товариства. Засновник і член Асоціації авторів наукових відкриттів України. Керівник кількох досліджень, на які одержані міжнародні гранти. Нагороджений медаллю РАН ім. нобелівського лауреата П. Л. Капіци.

Физика приповерхностных слоев жидкости / соавт. Ю. М. Поповский. – Одесса : Астропринт, 1996. – 153 с.

Загальна фізика з елементами медицини, біофізики та фармакопеї : навч. посіб. – Одеса : ОНУ, 2002. – 27 с.

Механіка і молекулярна фізика : навч. посіб. – [Вид. 2-ге]. – Одеса : ОНУ, 2009. – 96 с.

Основи електродинаміки. Коливання та хвилі : навч. посіб. – Одеса : ОНУ, 2009. – 68 с.

Оптика. Атомна і ядерна фізика. Елементарні частинки : навч. посіб. – Одеса : ОНУ, 2010. – 52 с.

●
Алтоиз Борис Анатольевич // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 9.

Алтоїз Борис Анатолійович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліограф. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 17 : портр.

Алтоїз Борис Анатолійович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біограф. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 25–27 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 26–27 : портр.

Іваниця В. О. Алтоїз Борис Анатолійович // ЕСУ. – Київ, 2001. – Т. 1. – С. 396.

Солошенко В. І. Дослідження фізичних основ матеріалів і структур електронної техніки на кафедрі фізики твердого тіла і твердотільної електроніки // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 91–100.

Про Б. А. Алтоїза. – С. 98, 99.

АЛЬПЕРІН

Марк Мойсейович

20 черв. 1916 – 9 січ. 1994

Народився у м. Одесі. Закінчив електропрофшколу та школу фабрично-заводського учнівства (ФЗУ). Вищу освіту здобув на фізико-математичному факультеті ОДУ (закінчив 1938). Під час Другої світової війни перебував в евакуації в Ташкенті. Після звільнення Одеси від окупації повернувся до міста. Працював на кафедрі фізики ОПІ, за сумісництвом читав лекції в ОПІ ім. К. Д. Ушинського, куди 1948 перейшов на постійну роботу. Працював там до кінця життя.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Теорія Комптон-ефекту на мезоні» («Теория Комптон-эффекта на мезоне») захистив у роки війни, в Ташкенті. 1980 підготував дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук, 1986 був затверджений у вченому званні професора.

Зробив вагомий внесок у становлення теоретичної фізики в Одесі. Займався дослідженнями в галузі квантово-релятивістської фізики у складі студентської групи, створеної німецьким фізиком-теоретиком Гвідо Беком, який тоді працював в Одесі. Ці дослідження М. М. Альперін продовжував в аспірантурі і в подальшій науковій діяльності. Зробив значний внесок у розвиток галузей квантової електродинаміки та квантової електроніки. Працював над проблемами фізики дворівневих систем, розвивав теорію «над'явищ». Відкрив і досліджував вимушені коливання квантового осцилятора ще до того, як це зробив відомий американський фізик Р. Ф. Фейнман. Розробки М. М. Альперіна випередили час і у подальшому відіграли важливу роль у вирішенні головних проблем атомної фізики та квантової електроніки. Створив свою наукову школу.

Наукову діяльність поєднував з викладацькою. Читав лекції з теоретичної фізики у кількох вузах (до 1967 був єдиним в Одесі лектором у цій галузі), вів оригінальні курси «Теоретична фізика для математиків», «Фізика ядра й елементарних часток».

Помер в Одесі.

Фізика ядра та елементарних часток / співавт. Л. О. Манакін. – Київ : Вища шк., 1979. – 152 с.

Введение в физику двухуровневых систем / соавт.: Я. Д. Клубис, А. И. Хижняк. – Киев : Наук. думка, 1987. – 219 [1] с.

Електронна теорія будови речовини : навч. посіб. / співавт.: Я. Д. Клубіс, А. О. Брюханов. – Одеса : Друк, 2007. – 200 с.

Альперин Марк Моисеевич // Родились и учились в Одессе : материалы к энцикл. слов. / В. Ханелис. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Иерусалим, 2013. – С. 20.

Клубис Я. Д. М. М. Альперин // Это было недавно, это было давно... / сост. И. А. Болдырев. – Одесса, 2006. – С. 20–27.

Максименко В. «Это было недавно, это было давно» // Это было недавно, это было давно... / сост. И. А. Болдырев. – Одесса, 2006. – С. 28–29.

БАЖЕНОВ
В'ячеслав Костянтинович
Народився 7 трав. 1940

Народився у м. Омську (Росія). 1962 закінчив Томський політехнічний ін-т, працював там інженером, старшим інженером, начальником лабораторії. У 1966–1969 – старший інженер, начальник лабораторії НДІ напівпровідників (Томськ). З 1969 працював в ОДУ ім. І. І. Мечникова: старший інженер, старший науковий співробітник, доцент кафедри фізики та електроніки, професор (з 1985), завідувач кафедри теоретичної механіки (1985–1988). 1988 переїхав до Херсона, працював у державному та технічному ун-тах, з 1998 – в економіко-правовому ун-ті (професор).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Діелектричний метод опису властивостей твердих алмазоподібних фаз» («Диэлектрический метод описания свойств твердых алмазоподобных фаз») захистив 1982.

Основний напрям наукових досліджень – фізика напівпровідників і діелектриків. У ГНДЛ ФОЕТ під керівництвом професора В. К. Баженова було виконано цикл теоретичних досліджень хімічного зв'язку та зонної структури напівпровідникових сполук A_3B_5 . Розробив теорію дрібних локальних рівнів. Запропонував діелектричний метод опису алмазоподібних напівпровідників.

Electron paramagnetic resonance in $A^{III}B^V$ compounds // Phys. Status Solidi (A). – 1972. – Vol. 10, № 1. – P. 9–42.

Диэлектрические функции некоторых полупроводников типа A_2B_6 . / соавт.: Р. А. Аляраши, М. Г. Фойгель // УФЖ. – 1974. – Т. 19, № 3. – С. 502–504.

Ionicity and structure of solids / co-auth. K. Hübner // Phys. Status Solidi (B). – 1976. – Vol. 77, № 2. – P. 473–482.

Зонная структура флюорита стронция / соавт. В. В. Тимофеенко // ФТТ. – 1977. – Т. 19, № 1. – С. 287–289.

Ширина верхней валентной зоны фторидов щелочных земель / соавт.: Х. С. Багдасаров, В. В. Тимофеенко // ФТТ. – 1977. – Т. 19, № 6. – С. 1638–1642.

Изовалентные примеси в проводниках: состояние проблемы / соавт. В. И. Фистуль // ФТП. – 1984. – Т. 18, вып. 8. – С. 1345–1346.

Пергаєв Є. В. Баженов Вячеслав Костянтинович // ЕСУ. – Київ, 2003. – Т. 2. – С. 76 : фот.

БЕКШАЄВ
Олександр Янович
Народився 23 жовт. 1951

Народився у м. Баку (Азербайджан). 1973 закінчив інженерно-фізичний факультет ОПІ за фахом «технологія спеціальних матеріалів електронної техніки», 1983 – аспірантуру (без відриву від виробництва). Працює в ОНУ (ОДУ) ім. І. І. Мечникова: молодший науковий співробітник ГНДЛ ФОЕТ, старший науковий співробітник лабораторії квантової електроніки, провідний науковий співробітник лабораторії сенсорної електроніки та надійності електронної техніки (НДЛ-9), професор кафедри експериментальної фізики. З 2012 – завідувач НДЛ оптики та лазерної фізики при НДІ фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Властивості оптичних резонаторів з аберациями» («Свойства оптических резонаторов с аберациями») захистив 1984 (за фахом «оптика»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Перетворення світлових пучків у параксіальних оптичних системах» («Преобразования световых пучков в параксиальных оптических системах») захистив 2004 (за фахом «оптика, лазерна фізика»).

Належить до наукової школи лазерної оптики професора Ю. О. Ананьєва (Санкт-Петербург) та сингулярної оптики члена-кореспондента НАН України професора М. С. Соскіна (Київ).

Основні напрями наукових досліджень: проходження світлових пучків через неоднорідні та розсіювальні середовища; теорія оптичних резонаторів, у тому числі з неоднорідними та дисперсійними елементами; методи розрахунку та аналізу оптичних систем; одержання та опис світлових пучків з вихровими властивостями та сингулярних пучків; вивчення поперечних потоків енергії у світлових пучках. Під його керівництвом було обґрунтовано систему параметрів поперечної циркуляції енергії в світлових пучках з орбітальним кутовим моментом.

Співавтор наукових розробок, зокрема «Генератора монодисперсних аерозолів конденсаційного типу», «Генератора монодисперсних крапель бульбашкового типу»,

«Лазерного фотоелектричного лічильника частинок аерозолі» та ін.

Paraxial light beams with angular momentum / co-auth.: M. Soskin, M. Vasnetsov. – New York : Nova Science Publishers, 2008. – 112 p.

Физические основы теории колебаний : учеб. пособие для студентов физ.-техн. спец. – Одесса : Астропринт, 2009. – 64 с.

Теория моментов интенсивности произвольных световых пучков // Оптика и спектроскопия. – 1994. – Т. 76, № 4. – С. 624–635.

Моменты интенсивности лазерного пучка, образованного суперпозицией эрмид-гауссовых мод // Фотоэлектроника. – 1999. – Вып. 8. – С. 22–25.

Світлові пучки з кутовим моментом / співавт.: М. В. Васнецов, М. С. Соскін // УФЖ. – 2005. – № 1. – С. 73–112.

Модельювання перетворень вихрових пучків світла в комп'ютерно-синтезованих голограмах із вбудованою фазовою сингулярністю / співавт. С. Свірідова // Вісн. Львів. ун-ту. – 2011. – Вип. 46. – С. 235–244. – (Серія фізична).

Видатні випускники Одеського національного політехнічного університету, 1918-2013 / авт.-упоряд.: Г. О. Оборський [та ін.]. – Одеса, 2013. – С. 40 : портр.

БІЛОУС
Віталій Михайлович
Народився 24 груд. 1935

Народився у м. Одесі. 1958 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1961 – аспірантуру на кафедрі експериментальної фізики. Потім працював у Луганському вечірньому машинобудівному ін-ті. Повернувшись до Одеси, працював в ОВІМУ (1962–1975), НДІ фізики при ОДУ (нині ОНУ) (директор, 1975-2004). Виїхав до США.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Деякі особливості люмінесценції галогеносрібних кристалофосфорів» («Некоторые особенности люминесценции галогенсеребряных кристаллофосфоров») захистив 1964. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Люмінесцентні та електретні властивості деяких фотохімічно чутливих кристалофосфорів та фотографічних емульсій» («Люминесцентные и электретные свойства некоторых фотохимически чувствительных кристаллофосфоров и фотографических эмульсий») захистив 1971. 1973 був затверджений у вченому званні професора.

Керував заснованою професором Є. А. Кириловим школою одеських фізиків із запису оптичної інформації (наукової фотографії). Основні наукові інтереси пов'язані зі створенням наукових основ фототехнологій, зокрема з вивченням фотографічного та фотохромних процесів, з голографією, з розробкою оптичних методів неруйнівного контролю. Першим запропонував люмінесцентний метод вивчення процесів утворення світлочутливої твердої фази та хімічної сенсibiliзації фотографічних галогеносрібних емульсій, а також встановлення механізму створення прихованого фотографічного зображення.

Першим описав квантово-розмірний ефект у люмінесценції вузькощілинних напівпровідників і особливості люмінесцентних та оптичних властивостей систем «кластер-адсорбовані на ньому просторово-упорядковані молекули органічних сполук».

Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Має академічну нагороду Ярослава Мудрого (АН ВШ України), медалі «Lieven Gevaert Medal» Міжнародного наукового

товариства The Society for Imaging Science and Technology (США) «за піонерські роботи з використання люмінесцентної спектроскопії як засобу вивчення фотофізичних властивостей галогеносрібних матеріалів». Академік, засновник АН ВШ України.

Віталій Михайлович Белоус : биобібліогр. указ. / сост. И. Э. Рикун ; науч. ред. В. И. Михайленко ; ред. И. С. Шелестович ; Одес. гос. науч. б-ка им. М. Горького. – Одесса, 2004. – 72 с. – (Серия «Ученые Одессы» ; вып. 35).

Chemical sensitization of photographic emulsions prepared with the use of ammonia / co-auth. S. A. Zhukov, O. I. Sviridova // НІЕС. – 2005. – Vol. 39, № 1. – P. 29–31.

Reduction sensitization of AgBr emulsions : photoluminescence studies / co-auth. I. L. Kuskovsky // ICIS '06. – 2006. – P. 511–514.

Ахмеров О. Ю. Білоус Віталій Михайлович // ЕСУ. – Київ, 2003. – Т. 2. – С. 834 : фот.

Білоус Віталій Михайлович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 30–31 : фот.

Білоус Віталій Михайлович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 103–105 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 118–120 : портр.

Білоус Віталій Михайлович // Співробітники Одеського національного університету імені І.І. Мечникова – лауреати державних нагород України : інформ. вид. / авт.-упоряд.: А. П. Бахчиванжи, В. П. Пружина. – Одеса, 2010. – С. 89–90.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про В. М. Білоуса. – С. 86 : фот., 88, 91.

БОНДАРЄВ
Віктор Миколайович
Народився 14 трав. 1946

Народився у м. Фюрстенвальде (Німеччина). 1968 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, теоретична фізика», 1971 – аспірантуру на кафедрі теоретичної фізики. Працює в ОНУ (ОДУ): інженер, старший інженер, молодший науковий співробітник, старший науковий співробітник, старший викладач кафедри загальної фізики, завідувач лабораторії теоретичної фізики НДІ фізики, з 2014 – старший науковий співробітник НДЛ-14. Обіймав також посади професора кафедри комп'ютерних та інформаційних технологій (2005–2007) і професора кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки ІІПО (2007–2008).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Властивості заряджених частинок у надплинному гелії» («Свойства заряженных частиц в сверхтекучем гелии») захистив 1974. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Теорія кооперативних явищ у класичних конденсованих середовищах з кулонівською взаємодією (суперіонні провідники та біологічні структури)» («Теория кооперативных явлений в классических конденсированных средах с кулоновским взаимодействием (суперионные проводники и биологические структуры)») захистив 1993.

Основні теоретичні дослідження присвячені фізиці надплинності, твердих електролітів та іонпровідного скла, фізичним основам біологічної самоорганізації. Першим увів поняття про зв'язані стани ротонів з іонами в гелії II і знайшов їх квантові рівні; поняття про квантові рівні двомірних ротонів поблизу поверхні розподілу гелій II / тверде тіло і знайшов їх спектр; побудував послідовну (з урахуванням кулонівських ефектів) кількісну теорію суперіонних переходів і ввів поняття про поверхневий суперіонний перехід; поширив поняття про хвилі зарядової густини на тверді електроліти; побудував флуктуаційну теорію недебаєвської релаксації неупорядкованих провідників; першим висловив ідею про спонтанну поляризаційну нестійкість однорідного стану електроліту з хоральними молекулами і поклав цю ідею в основу фізичної теорії біологічної самоорганізації. Створив

основи самоузгодженого підходу до статистичної теорії конденсованих фаз та їх перетворень. Виходячи з розробленої статистичної теорії кристалів, вперше на кількісному рівні проаналізував квантовий ефект в експериментах із сублімації та ізотонічного ефекту в термодинаміці «класичних» кристалів. Заклав основи нової (безмодельної) теорії критичних явищ, що відіграє значну роль як у «чистій» фізиці, так і в численних практичних застосуваннях – надкритичної екстракції цільового продукту, що вважається однією з найперспективніших технологій нового століття, яка дозволяє замінити традиційні (часто шкідливі, небезпечні та надто дорогі) технології в харчовій, фармацевтичній, нафтохімічній та інших галузях.

Поверхностные свойства суперионных кристаллов – связь с объемным переходом в неоднородное состояние // Письма в ЖЭТФ. – 1982. – Т. 82, № 6. – С. 2042–2052.

Кулоновские эффекты в теории суперионных фазовых переходов / соавт. В. М. Костенко // ФТТ. – 1983. – Т. 25, № 8. – С. 2449–2455.

Сдвиговые неустойчивости в классических кулоновских системах // Письма в ЖЭТФ. – 1986. – Т. 43, № 4. – С. 200–202.

Fluctuation theory of relaxation phenomena in disordered conductors : how fitting laws such as those of Koclrusch and Jonscher are obtained from a consistent approach / co-auth. P. V. Pikhitsa // Phys. Rev. B. – 1996. – Vol. 54, № 6. – P. 3932–3945.

Статистическая теория термодинамической устойчивости кристаллических фаз / соавт. Д. В. Тарасевич // ФТТ. – 2010. – Т. 52, № 6. – С. 1156–1162.

Адамян В. М. Бондарев Віктор Миколайович // ЕСУ. – Київ, 2004. – Т. 3. – С. 253–254 : фот.

Бондарев Віктор Миколайович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 35.

Бондарев Віктор Миколайович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 134–135. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С.153–154.

Одеський університет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про В. М. Бондарєва. – С. 91.

БОРЩАК
Віталій Анатолійович
Народився 25 лют. 1957

Народився у м. Одесі. Батько працював головним бібліотекарем в ОДНБ ім. М. Горького. 1979 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, фізика напівпровідників», 1989 – аспірантуру. Працює в ОНУ (ОДУ): старший лаборант кафедри експериментальної фізики, молодший, потім старший науковий співробітник НДС. У 1981–1983 перебував на службі в армії. З 2013 – провідний науковий співробітник МННФТЦ МОН і НАН України.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Вплив дефектів у галузі просторового заряду на явища перенесення у CdS-Cu₂S фотоперетворювачах» («Влияние дефектов в области пространственного заряда на явления переноса в CdS-Cu₂S фотопреобразователях») захистив 1992. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Явища генерації і переносу в неідеальних гетероструктурах і створення на їх основі сенсорів зображень нового типу» захистив 2011 (за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків»).

Співавтор наукових розробок: «Концентратор сонячної енергії на основі дзеркал Френеля», «Сенсор оптичного та рентгенівського зображень з внутрішнім підсиленням» та ін.

Неідеальні гетеропереходи для сенсорів зображення / співавт.: В. А. Сминтина, Є. В. Бритавський. – Одеса : Вид-во ОНУ, 2014. – 240 с.

Сенсор нового типа для регистрации оптических и рентгеновских изображений / соавт.: Н. П. Затовская [и др.] // Датчик-2003 : тез. конф. – Судак, 2003. – С. 141–142.

Nonequilibrium charge relaxation processes in the barrier zone of nonideal heterojunction // FM. – 2003. – Vol. 10, № 2. – P. 306–309.

Вплив зовнішніх факторів на ефективність сенсора зображення на основі неідеального гетеропереходу / співавт.: А. П. Балабан, Н. П. Затовська, М. І. Куталова // Тези доповідей СЕМСТ-3. – Одеса, 2008. – С. 243.

Компьютерная обработка изображений, полученных при помощи сенсора на базе гетероперехода CdS–Cu₂S // ТКЭА. – 2012. – № 3. – С. 18–20.

Дослідження бар'єрних властивостей гетеропереходу CdS-Cu₂S з використанням методики BELIV // СЕМСТ. – 2013. – Т. 10, № 3. – Р. 82–87.

Дослідження компонентного складу шарів сенсорної структури CdS-Cu_xS / співавт.: В. А. Сминтина, Є. В. Бритавський // СЕМСТ. – 2014. – Т. 11, № 4. – С. 97–102.

БРЮХАНОВ
Олексій Омелянович
4 лют. 1899 – 22 січ. 1980

Народився у с. Бедокському (Канський повіт, Снісейської губ., нині – Красноярський край, Росія). Закінчив чотирикласне міське училище у м. Нижньоудинську, Іркутської губ. У 1922-1924 перебував на військовій службі. Навчався у Ленінградському індустріальному ін-ті, де відкрився фізико-механічний факультет, яким керував акад. А. Ф. Йоффе. 1929 закінчив ін-т з кваліфікацією інженера-фізика і дістав призначення до Азербайджанського нафтового НДІ. Працював там науковим співробітником, завідувачем лабораторії металознавства. 1934 повернувся до Ленінграда. Працював у ФТІ під керівництвом акад. А. Ф. Йоффе, пізніше переїхав до Горького, де завідував кафедрою металофізики відділу ФТІ.

1938 рішенням ради МДУ О. О. Брюханову було присвоєно вчений ступінь кандидата фізико-математичних наук без захисту дисертації. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Законы розвитку текстури при прокаті металів кубічної системи» («Законы развития текстуры при прокате металлов кубической системы») захистив 1939 у ЛФТІ. 1946 був затверджений у вченому званні професора кафедри металофізики ЛФТІ.

У роки Другої світової війни працював над оборонною тематикою, розробляв метод вимірювання слабких магнітних полів та струмів без включення приладу в мережу.

1946 О. О. Брюханова запросили до ОДУ ім. І. І. Мечникова. Тут він працював деканом фізико-математичного факультету, завідував організованою ним кафедрою рентгенометалофізики. 1948 перейшов на посаду завідувача кафедри фізики ОВМУ. 1960 повернувся до ОДУ і очолив кафедру металофізики. Після ліквідації кафедри 1969 перейшов до ОДПІ ім. К. Д. Ушинського (професор кафедри фізики), де працював до кінця життя. Тут він заснував наукову школу «Орієнтаційні ефекти у твердих тілах», продовжував вивчати текстури та анізотропію властивостей гексагональних полікристалів, розробив новий підхід до опису текстур за допомогою функцій розподілу кристалів за орієнтаціями, нові

методи відновлення цих функцій для різних об'єктів. Кілька праць присвятив дослідженням анізотропії властивостей монокристалів; знайшов температурну точку пружної ізотропії монокристалів кубічної системи. Вивчав вплив різних видів механічної та термічної обробки на властивості сталей та чавунів, розробив метод одержання високоякісних зміцнених сталевих і чавунних відливок, броньованих плит.

Мав авторські свідоцтва на прилади для вимірювання слабких магнітних полів.

Помер в Одесі, похований на Таїровському кладовищі.

Конспект лекцій по рентгеноструктурному аналізу : в 3 ч. – Одесса, 1964-1965. – Ч. 1–3.

Der Einfluss einer Druckbelastung auf der Zerfall des Zementits // Zeitschrift anorganische allgemeine Chemie. – 1934. – Vol. 218, № 146.

Термоелектрические эффекты в анизотропных листах титана / соавт.: Л. А. Калинец, И. Г. Мельник // ФТТ. – 1969. – Т. 11, вып. 11. – С. 3335–3339.

Некоторые физические свойства сплавов системы неодим-иттерий / соавт.: Н. П. Верещака [и др.] // Металлофизика. – 1972. – Вып. 42. – С. 76–85.

Брюханов А. А. Алексей Емельянович Брюханов – страницы жизни // Это было недавно, это было давно... / сост. И. А. Болдырев. – Одесса, 2006. – С. 44–48.

Брюханов Олексій Омелянович // Історія Південноукраїнського державного університету ім. К. Д. Ушинського в особах : біогр. довід. / В. М. Букач. – Одеса, 2005. – С. 24.

Брюханов Олексій Омелянович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 154–157 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 173–176 : портр.

Брюханов Олексій Омелянович // Учені вузів УРСР. – Київ, 1968. – С. 76.

Захарченко І. Г. Брюханов Олексій Омелянович // ЕСУ. – Київ, 2004. – Т. 3. – С. 499 : фот.

Історія Одеського університету за 100 років / відп. ред. О. І. Юрженко. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1968. – 423 с.

Про О. О. Брюханова. – С. 259.

Коваленко Н. П. Кафедра фізики твердого тела и твердотельной электроники Одесского университета // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С. 59–61.

Про О. О. Брюханова. – С. 59.

Кордун Г. Г. Становление и развитие советской физики. – Киев, 1977. – 224 с.

Про О. О. Брюханова. – С. 117.

Латишева Л. П. Одеська державна академія будівництва та архітектури, 1930–2000 / Л. П. Латишева, О. Е. Лопатто, Л. В. Мазуренко. – Одеса, 2000. – 232 с.

Про О. О. Брюханова. – С. 94.

Наукова школа доктора фізико-математичних наук, професора Брюханова Олексія Омеляновича «Орієнтаційні ефекти у твердих тілах» // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського / уклад. Т. І. Койчева. – Одеса, 2007. – С. 71–72, 2 фот.

Одесский национальный морской университет. История. Люди. Современность, 1930-2005 / редкол.: В. Морозова [и др.]. – Одесса : Астропринт, 2005. – 216 с. : ил.

Про О. О. Брюханова. – С. 109.

Одесский университет, 1865–1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про О. О. Брюханова. – С. 85.

Чемересюк Г. Г. Фізичному факультету – 135 років // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 3–13.

Про О. О. Брюханова. – С. 5, 6 : фот.

Брюханов Алексей Емельянович : [некролог] // Веч. Одесса. – 1980. – 23 янв.

ВАКСМАН
Юрій Федорович
Народився 7 трав. 1952

Народився у смт Врадіївка, Миколаївської обл. 1973 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1976 – аспірантуру на кафедрі експериментальної фізики. Працює в ОНУ (ОДУ): асистент, старший викладач, доцент кафедри експериментальної фізики, з 1994 – професор цієї кафедри. У 2006-2017 – декан фізичного факультету; з 2006 – директор ННЦ МБФ при ОНУ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження самоактивованої люмінесценції монокристалів селеніду цинку» («Исследование самоактивированной люминесценции монокристаллов селенида цинка») захистив 1977. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Люмінесценція монокристалів селеніду цинку і випромінювальних структур на їх основі» («Люминесценция монокристаллов селенида цинка и излучающих структур на их основе») захистив 1993.

Послідовник наукової школи фізики широкозонних напівпровідників, започаткованої на кафедрі експериментальної фізики ОНУ професором В. В. Сердюком.

Основні напрями наукових досліджень: процеси випромінювальної рекомбінації у напівпровідниках A_2B_6 ; напівпровідникових кристалофосфорах для потреб промисловості; створення та дослідження світловипромінювальних напівпровідникових структур; розробка люмінесцентних методів визначення складу власних і домішкових дефектів у монокристалах селеніду цинку. Проведені Ю. Ф. Ваксманом дослідження дозволили визначити вплив власних і домішкових дефектів на спектр випромінювання, встановити структуру центрів люмінесценції і механізм її збудження. Результати досліджень дають можливість контрольованого керування складом власних і домішкових дефектів у напівпровідникових кристалофосфорах. Розробив методи інверсії типу провідності в монокристалах селеніду цинку. Це дозволяє створювати електролюмінесцентні структури, що випромінюють у синьо-блакитній частині спектра. Дослідив вплив електромагнітного випромінювання мобільного зв'язку на ритми головного мозку.

Нагороджений медаллю «Трудова слава» Міжнародної академії рейтингових технологій і соціології «Золота Фортуна» як

співавтор 4-го тому першого повного україномовного «Курсу загальної фізики».

Академік АН ВО України.

Люминесценція напівпровідників : [навч. посіб. для студентів вишів] / соавт. В. В. Сердюк. – Киев ; Одеса : Вища шк., 1988. – 198 с.

Оптика : навч. посіб. для студентів фіз. спец. ун-тів / ОНУ ім. І. І. Мечникова. – Одеса : Астропринт, 2001. – 320 с.

Биофизика / соавт. Ю. А. Ницук. – Одеса : ОНУ, 2007. – 124 с.

Курс загальної фізики [Електронний ресурс] : підруч. для студентів вузів. У 6 т. Т. 4. Оптика / співавтор. В. А. Сминтина. – Одеса, 2012. – 275 с. – Режим доступу : <http://liber.onu.edu.ua/pdf/smyntyna/optika.pdf>

Ваксман Юрій Федорович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 44 : фот.

Ваксман Юрій Федорович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 180–181 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 200–201 : портр.

Іваниця В. О. Ваксман Юрій Федорович // ЕСУ. – Київ, 2005. – Т. 4. – С. 34 : фот.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про Ю. Ф. Ваксмана. – С. 85.

Сминтина В. А. Історія і сучасність кафедри експериментальної фізики : [зокрема про Ю. Ф. Ваксмана] // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 14–30, 101 : фот.

ВАСИЛЬКІВСЬКИЙ
Олександр Олександрович
30 лип. 1909 – 10 січ. 1989

Народився у м. Одесі. 1936 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ. Працював в НДІ фізики при ОДУ до 1941. Під час Другої світової війни був членом підпільної антифашистської групи ОДУ, після провалу групи – радистом партизанського загону, що базувався в катакомбах. Нагороджений орденом та кількома медалями.

У 1944-1987 працював в ОБМУ; був доцентом кафедри фізики ОПІ; доцентом, завідувачем кафедри фізики, професором ОТХП.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Поширення та поглинання радіації у багат шаровій тонкостінній пластинці» («Распространение и поглощение радиации в многослойной тонкостенной пластинке») захистив 1953. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук захистив 1970. 1971 йому було присвоєне вчене звання професора.

О. О. Васильківський – один із основоположників тонкоплівкової мікроелектроніки та мікроелектронного приладобудування в СРСР. Отримав близько 40 авторських свідоцтв за роботи в галузі напівпровідникової мікроелектроніки.

Помер в Одесі.

К теории оптического расчета многослойных периодических пластинок // ЖТФ. – 1955. – Т. 25, № 7.

Расчет тонкой многослойной пластинки как однослойной с эффективным показателем преломления // Оптика и спектроскопия. – 1957. – Т. 2, № 2.

Васильковский Александр Александрович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 260 : фот.

Чепурненко В. П. Васильківський Олександр Олександрович // ЕСУ. – Київ, 2005. – Т. 4. – С. 136 : фот.

ВАШПАНОВ
Юрій Олександрович
Народився 9 квіт. 1955

Народився у м. Курську (Росія). Закінчив політехнічну школу в Краснодарі; працював лаборантом кафедри загальної та молекулярної фізики Кубанського державного ун-ту. 1978 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика напівпровідників та діелектриків», 1981 – аспірантуру на кафедрі експериментальної фізики ОДУ. Впродовж багатьох років працював в ун-ті (1981-2006): молодший науковий співробітник, старший науковий співробітник НДЛ-3 (1990 присвоєне вчене звання старшого наукового співробітника), старший викладач кафедри експериментальної фізики, професор, провідний науковий співробітник. 2003 йому було присвоєне вчене звання доцента кафедри експериментальної фізики, 2004 – професора. Викладав дисципліни: «Нанофізика та наноелектроніка напівпровідників», «Комп'ютерні методи в фізиці», «Фізичні основи електротехніки та радіоелектроніки», «Фізичні основи електронно-обчислювальних машин», «Медична електроніка та комп'ютерні системи отримання і обробки інформації».

2006 перейшов до ОДАБА (професор кафедри фізики). З 2012 працює в ОНАХТ (професор кафедри автоматизації виробничих процесів, нині – кафедра автоматизації технологічних процесів і робототехнічних систем). Викладає дисципліни: «Сучасні сенсори автоматичних систем», «Технологічні вимірювання та пристрої», «Електроніка та мікросхемотехніка».

У 1988-1989 стажувався на кафедрі фотофізики Дрезденського технічного ун-ту (Німеччина), де вивчав фізичні властивості аморфного кремнію. 2007 перебував у відрядженні в Південній Кореї (м. Сеул), де працював за державною програмою «Brain Korea 21 (BK21)», за цією програмою отримав сертифікат професора з електронної та комп'ютерної інженерії (Університет Ханянг).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Вплив поверхні легування атомами індію та селену тонких напівпровідникових плівок селеніду кадмію на хемосорбційно-десорбційну взаємодію їх з киснем» («Влияние поверхности легирования атомами

индия и селена тонких полупроводниковых пленок селенида кадмия на хемосорбционно-десорбционное взаимодействие их с кислородом») захистив 1983. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Адсорбційна чутливість напівпровідникових матеріалів групи A_2B_6 , оксидів важких металів та поруватого кремнію з реальною поверхнею з кластерними структурами» захистив 1999 (за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків»).

Основні напрями наукових досліджень: фізика поверхні напівпровідників та фізика і технологія сенсорів газів, біомолекул і вірусів рослин. За участі Ю. О. Вашпанова створені нанорозмірні кластерні структури з унікальними фізичними властивостями; встановлені фізичні механізми адсорбційної чутливості напівпровідників з нанокластерами на поверхні твердих тіл, що відповідає новому науковому напрямку нанофізики і наноелектроніки. З 2000 основний напрям досліджень – нанофізика напівпровідникових структур із кластерними структурами та адсорбційна чутливість поруватого кремнію до біологічних молекул (віруси, бактерії, ДНК).

Член AASCIT, IFSA, SPIE, IEEE.

Адсорбционная чувствительность полупроводников : монография / соавт. В. А. Смынтына. – Одесса : Астропринт, 2005. – 216 с.

Сучасні сенсори автоматичних систем. – Одеса : Вид-во ВМВ, 2014. – 240 с.

Die Empfindlichkeit des elektrischen Leitwert der Halbleiterdünnschichten zum Sauerstoff // Festkörperchemie komplexer oxidischer Systeme. – Greifswald (Germany), 1990. – S. 170–180.

Использование полупроводниковых наноматериалов для создания биосенсоров медицинского и биологического применения [Электронный ресурс] // Актуальні проблеми транспортної медицини: навколишнє середовище; професійне здоров'я; патологія. – 2016. – № 2. – С. 14–21. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aptm_2016_2_4

Вашпанов Юрій Олександрович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 48.

Вашпанов Юрій Олександрович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – 2-ге вид. – Одеса, 2005. – Т. 2 : А-І. – С. 231–233 : портр.

Мозговий Ю. І. Вашпанов Юрій Олександрович // ЕСУ. – Київ, 2005. – Т. 4. – С. 167–168 : фот.

Сминтина В. А. Історія і сучасність кафедри експериментальної фізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 14–30.

Про Ю. О. Вашпанова. – С. 28, 29, 101 : фот.

ВІКУЛІН
Іван Михайлович
Народився 2 трав. 1940

Народився у м. Оренбурзі (Росія). 1964 закінчив радіофізичний факультет ТДУ і був призначений завідувачем лабораторії НДІ напівпровідникових приладів. 1969 І. М. Вікулін переїхав до Одеси. Працював в ОДУ ім. І. І. Мечникова на кафедрі фізики твердого тіла (доцент, професор). Керував дослідженнями приладів із негативною диференціальною провідністю. Ці дослідження, зокрема вивчення магніточутливих одноперехідних і біполярних транзисторів, стали широко відомі не тільки в Україні, але й за її межами. 1986 перейшов на посаду завідувача кафедри фізики оптичного зв'язку ОНАЗ ім. О. С. Попова, де продовжив наукові дослідження.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Гвинтова нестійкість в електронно-дірковій плазмі германію» («Винтовая неустойчивость в электронно-дырочной плазме германия») захистив 1968. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Датчики на основі напівпровідникових р-п переходів» («Датчики на основе полупроводниковых р-п переходов») захистив 1975.

І. М. Вікулін – вихованець школи фізичної електроніки професора В. О. Преснова. Працює в галузі фізики напівпровідникових сенсорів. Основні напрями наукових досліджень: створення нових типів приладів на основі напівпровідникових алмазів, магніточутливих та фоточутливих транзисторів, модуляторів оптичного випромінювання. Створив наукову школу з напівпровідникових сенсорів.

У 2015-2016 разом з іншими викладачами кафедри (В. Е. Горбачов, П. Ю. Марколенко, С. К. Криській) виконав на замовлення МОН держбюджетну науково-дослідну роботу «Вплив радіації на характеристики напівпровідникових сенсорів», результати якої були опубліковані у монографії «Магниточувствительные полупроводниковые сенсоры», 12 публікаціях у вітчизняних та зарубіжних виданнях. Отримано 9 патентів України на винаходи.

Нагороджений Державною премією СРСР за розробку напівпровідникових магнітокерованих приладів, Державною премією Ради Міністрів СРСР за створення і впровадження у виробництво варикапів – напівпровідникових діодів з керованою ємністю, Державною премією України в галузі науки і техніки за розробку високоефективних мікро-, нанотехнологій оптоелектроніки і комунікаційних систем на їх основі.

І. М. Вікулін – академік Міжнародної академії інформатизації, віце-президент громадської Академії зв'язку України. Заслужений винахідник України, почесний зв'язківець України.

Полупроводниковые датчики / соавт. В. И. Стафеев. – Москва : Сов. радио, 1975. – 105 с.

Гальваномагнитные приборы / соавт.: Л. Ф. Викулина, В. И. Стафеев. – Москва : Радио и связь, 1983. – 104 с.

Физика полупроводниковых приборов / соавт. В. И. Стафеев. – Москва : Радио и связь, 1990. – 264 с.

Датчики / соавт.: В. М. Шарапов [и др.]. – Черкассы : Брама-Україна, 2008. – 1027 с.

Розробка високоефективних мікро-, нанотехнологій оптоелектроніки і комунікаційних систем на їх основі / співавт.: В. Г. Вербицький, П. П. Воробієнко [та ін.]. – Київ : Логос, 2009. – 301 с.

Физика электрорадиоматериалов : учеб. пособие / соавт.: Б. В. Коробицын, С. К. Криськив. – Киев : Кафедра, 2012. – 376 с.

Магниточувствительные полупроводниковые сенсоры / соавт.: Л. Ф. Викулина, В. Э. Горбачев. – Одесса : ОНАС им. А. С. Попова, 2016. – 144 с.

●

Викулин Иван Михайлович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 43–44.

Вікулін Іван Михайлович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 224 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 254 : портр.

Вікулін Іван Михайлович // Співробітники Одеського національного університету імені І. І. Мечникова – лауреати державних нагород України : інформ. вид. / авт.-упоряд.: А. П. Бахчиванжи, В. П. Пружина. – Одеса, 2010. – С. 28, 93.

Ірха В. І. Вікулін Іван Михайлович // ЕСУ. – Київ, 2005. – Т. 4. – С. 539 : фот.

Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова : вчора і сьогодні / за ред. Н. О. Котова, К. О. Танащук. – Одеса, 2005. – 126 с.

Про І. М. Вікуліна. – С. 31–32, 83–84.

Солошенко В. І. Дослідження фізичних основ матеріалів і структур електронної техніки на кафедрі фізики твердого тіла і твердотільної електроніки // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 91–100.

Про І. М. Вікуліна. – С. 92, 94, 105 : портр.

ГЕРАСИМОВ
Олег Іванович

Народився 23 січ. 1955

Народився у м. Одесі. 1977 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика», 1980 – аспірантуру. У 1982-1992 працював науковим співробітником, викладачем, завідувачем лабораторії, доцентом кафедри теоретичної фізики ОДУ. У 1992-1994 – провідний науковий співробітник Ін-ту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України, доцент кафедри квантової теорії поля КДУ ім. Т. Г. Шевченка. У 1995 був обраний на посаду завідувача кафедри фізики і хімії ОГМІ. Після реорганізації кафедри – завідувач кафедри загальної і теоретичної фізики ОДЕКУ. Координує роботу ННЦ «Фізика довкілля» (МОН та НАН України), співпрацює з міжнародними науковими установами за напрямом досліджень «Фізика складних нелінійних нерівноважних систем».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження неадитивних вкладів у термодинамічні, поляризаційні та спектральні характеристики простих газів та рідин» («Исследование неаддитивных вкладов в термодинамические, поляризационные и спектральные характеристики простых газов и жидкостей») захистив 1982. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Розсіяння частинок та електромагнітних хвиль в системах з багаточастинковими кореляціями. Розв'язувані квантово-статистичні моделі» захистив 1994.

Основні напрями досліджень: розв'язання задач статистичної фізики складних (нерівноважних, нелінійних) багаточастинкових систем (класичні рідини, розчини, колоїдні системи, хімічно реагуючі матеріали, напилена плазма, ядерна матерія, гранульована матерія); дослідження нерівноважних процесів, фазових переходів та критичних явищ у складних динамічних дисипативних системах; застосування методів фізичних досліджень при вивченні і моделюванні процесів та систем у довікклі.

Нагороджений почесним знаком «За наукові досягнення» МОН України. Академік АН ВШ України. Командор ордена Корони Королівства Бельгія.

Рассеяние излучений в статистических системах. Решаемые модели. – Одесса : Маяк, 1999. – 284 с.

Елементи фізики довкілля : навч. посіб. – Одеса : ТЕС, 2004. – 144 с.

Фізика гранульованих матеріалів : монографія. – Одеса : ТЕС, 2015. – 264 с.

Герасимов Олег Иванович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 54–55.

Гопченко Є. Д. Герасимов Олег Иванович // ЕСУ. – Київ, 2006. – Т. 5. – С. 540–541 : фот.

Одеський державний екологічний університет. Історія та сучасність, 1932–2007 / відп. ред. С. М. Степаненко. – Одеса, 2007. – 528 с.

Про О. І. Герасимова. – С. 211 : фот., 412–414.

ГЛАУБЕРМАН
Абба Юхимович

11 листоп. 1917 – 12 черв. 1974

Народився у м. Варшаві (Польща). 1918 сім'я переїхала до Одеси. Закінчив фізико-математичний факультет ОДУ за фахом «теоретична фізика». Залишився працювати в ун-ті. Навчався в аспірантурі і працював асистентом кафедр молекулярної та теоретичної фізики. Під час Другої світової війни був учасником бойових дій в армії, воював у партизанському загоні. Після війни працював старшим викладачем фізики у Гідрометеорологічному ін-ті Головного управління гідрометеослужби Червоної Армії (Одеса). 1948 закінчив аспірантуру при кафедрі теоретичної фізики Ленінградського політехнічного ін-ту і дістав призначення до Львівського ун-ту. Працював старшим викладачем кафедри експериментальної фізики, доцентом кафедри теоретичної фізики, деканом фізичного факультету, завідував кафедрою теоретичної фізики, кафедрою фізики твердого тіла (пізніше кафедра теорії твердого тіла).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Теорія поверхневого натягу металів» захистив 1948. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Деякі питання кінетичної теорії систем взаємодіючих часток» («Некоторые вопросы кинетической теории систем взаимодействующих частиц») захистив 1956. 1958 йому було присвоєне звання професора кафедри теоретичної фізики.

Учень академіка Я. І. Френкеля. Напрями наукових досліджень: теорія поверхневого натягу металів і деформація кристалічних ґраток металу поблизу поверхні, теорія термоавтоелектронної емісії електронів з поверхні металу в напівпровідник чи діелектрик. Виконав цикл робіт, присвячених питанням статистичної фізики та теорії електролітів. Протягом 1953-1958 опублікував ряд статей, присвячених дослідженню статистичних функцій розподілу молекул, теорії електронних спектрів конденсованих систем та ін., дослідженню структури простих рідин. Велику увагу приділяв розвитку напрямів, пов'язаних безпосередньо з потребами виробництва. Спільно з І. І. Тальянським уперше застосував метод груп у теорії нейтронного каротажу. За цією

тематикою безпосередньо під керівництвом А. Ю. Глаубермана було виконано чотири кандидатські та одна докторська дисертації. Працював також у галузі фізики напівпровідників; зробив крок вперед у розробці багатоелектронної теорії рідких напівпровідників. Ця теорія викладена у підручнику А. Ю. Глаубермана "Квантова механіка".

1966 переїхав до Одеси та очолив НДІ фізики при ОДУ ім. І. І. Мечникова. Вивчав вплив на кристали таких зовнішніх факторів, як домішки, електричні й магнітні поля. Значну увагу приділяв фізиці поверхневих явищ. Працював над темою, пов'язаною з так званими Х-центрами у лужногалоїдних кристалах (субколоїдні утворення, що виникають у процесі коагуляції елементарних центрів забарвлення). А. Ю. Глауберман запропонував модель центрів, які були названі квазіметалічними (КМЦ). Працював також над теорією генерації електронним пучком екситонів і спінових збуджень та впливу фононної підсистеми на ймовірність утворення власних точкових дефектів у неметалічних кристалах та ін.

Нагороджений чотирма медалями.

Помер в Одесі.

Абба Глауберман : бібліографія. – Львів, 1997. – 25 с.

Адамян В. М. Теоретична фізика в Одеському університеті : становлення і підсумки розвитку // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 65–79.

Про А. Ю. Глаубермана. – С. 67, 73.

Белоус В. М. НИИ физики Одесского госуниверситета // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С. 61–73.

Про А. Ю. Глаубермана. – С. 68–69.

Глауберман Абба Юхимович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 60 : портр.

Глауберман Абба Юхимович // Українські фізики та астрономи : посібник-довідник / В. Шаромова. – Тернопіль, 2007. – С. 37.

Кордун Г. Г. Становление и развитие советской физики. – Киев, 1977. – 224 с.

Про А. Ю. Глаубермана. – С. 117, 131.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про А. Ю. Глаубермана. – С. 59, 66, 86, 91.

Тальянський І. І. Глауберман Абба Юхимович // ЕСУ. – Київ, 2006. – Т. 5. – С. 662 : фот.

Тальянський І. І. Глауберман Абба Юхимович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 272–276 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 311–315 : портр.

Тальянський І. І. До вісімдесятиріччя від дня народження Абби Юхимовича Глаубермана (1917-1974) // Журн. фіз. дослідж. – 1998. – Т. 2, № 1. – С. 150–153.

А. Е. Глауберман : [некролог] // Знамя коммунизма. – 1974. – 14 июня.

ГЛУШКОВ
Олександр Васильович
Народився 28 жовт. 1960

Народився у м. Севастополі. 1982 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична, математична фізика». Викладав, був науковим співробітником, старшим науковим співробітником НДС в ОТІХП ім. М. В. Ломоносова (1982-1987), Ін-ті спектроскопії АН СРСР (м. Троїцьк, Московська обл., 1987-1989). З 1989 – в ОДЕКУ: провідний науковий співробітник, з 1993 – професор, завідувач кафедри вищої та прикладної математики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Розрахунок спектроскопічних характеристик високоіонізованих атомів та двоатомних молекул на основі методу модельного потенціалу» («Расчет спектроскопических характеристик высокоионизованных атомов и двухатомных молекул на основе метода модельного потенциала») захистив 1985. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Релятивістські та кореляційні ефекти, взаємодія із зовнішніми полями в теорії атомів, іонів та двоатомних молекул» («Релятивистские и корреляционные эффекты, взаимодействие с внешними полями в теории атомов, ионов и двухатомных молекул») захистив 1992. 1994 отримав вчене звання професора.

Досліджує стохастичні процеси та феномени хаосу в квантово-механічних, екологічних, біологічних системах; розробив теорію хаосу в спектрах атомів у магнітному полі.

Двічі лауреат Міжнародної Соросівської програми підтримки освіти у галузі точних наук ISSEP, має звання «Соросівський професор»; член-кореспондент Нью-Йоркської АН, запрошений професор ун-тів: Дрездена, Кіля, Ессена, Брауншвейга (Німеччина), Парижа, Кана (Франція), Граца (Австрія), Торуня, Кракова (Польща).

Співпрацював у наукових програмах INTAS ЄС. Член міжнародного проекту «Quantum theory Project» (USA-Sweden).

Теория и расчет антенн и устройств сверхвысоких частот / соавт. В. Ф. Хмель [и др.]. – Одесса : Латстар, 2001. – 251 с.

Квантовое моделирование и оптимальное управление селективными атомными фотопроцессами / соавт. С. В. Амбросов, И. М. Шпинарева. – Одесса : ТЕС, 2002. – 115 с.

Астрофизическая модель глобального климата Земли / соавт.: В. Д. Русов, В. Н. Ващенко. – Киев : Наук. думка, 2003. – 212 с.

Атом в электромагнитном поле. Численные модели. – Киев : КНТ, 2005. – 400 с.

Релятивистские и корреляционные эффекты в спектрах атомных систем. – Одесса : ТЕС, 2006. – 400 с.

Релятивистская квантовая теория. Квантовая механика атомных систем : монография. – Одесса : Экология, 2008. – 703 с.

Проблемы экологической безопасности. Оптимальные лазерные методы детектирования и разделения изотопов (физика процессов) : монография. – Одесса : Экология, 2013. – 320 с.

Новые методы математического моделирования в задачах конструктивной географии, гидрометеорологии и экологии : монография. – Одесса : ТЭС, 2014. – 405 с.

Спектроскопия автоионизационных состояний тяжелых атомов и многозарядных ионов : численные модели : монография / соавт.: О. Ю. Хецелиус, А. А. Свиаренко, В. В. Буйджи. – Одесса : ТЭС, 2016. – 232 с.

Глушков Александр Васильевич // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 58.

Глушков Олександр Васильович // Одеський державний екологічний університет. Історія та сучасність, 1932-2007. – Одеса, 2007. – С. 185–189 : фот., 415–416.

Гопченко Є. Д. Глушков Олександр Васильович // ЕСУ. – Київ, 2006. – Т. 5. – С. 692 : фот.

ГОЛОВАНОВ
В'ячеслав Володимирович
Народився 23 лют. 1962

Народився у м. Одесі. 1983 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. Працював в ОДУ: завідувач НДЛ-3 (НДЛ електронних, іонних і молекулярних процесів на поверхні і в об'ємі напівпровідників). З 2001 працює в ПНПУ ім. К. Д. Ушинського: професор кафедри теоретичної фізики, кафедри комп'ютерного моделювання, кафедри фізики, директор центру інноваційних технологій ПНПУ (з 2007). Викладає дисципліни: «Квантова хімія твердого тіла», «Фізика наноприладів та наноматеріалів», «Фізика квантового комп'ютера».

У 2007 та 2008 організував та провів на базі фізико-математичного факультету наукові наради міжнародного рівня за участі науковців з Ізраїлю, Молдови, Росії, Фінляндії. У 2016 стажувався в Технологічному ун-ті м. Тампере (Фінляндія).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Особливості струмоперенесення в полікристалічних плівках сульфідів кадмію, обумовлені електронно-іонними процесами» («Особенности токопереноса в поликристаллических пленках сульфида кадмия, обусловленные электронно-ионными процессами») захистив 1989. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Характеризація напівпровідникових поверхнево-активних сполук $S_nxW_yO_z$, $CdxS(Se)_{1-x}$, In_2O_3 » («Характеризация полупроводниковых поверхностно-активных веществ $S_nxW_yO_z$, $CdxS(Se)_{1-x}$, In_2O_3 ») захистив 1998 (за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків»). 2005 отримав вчене звання доцента, 2007 – професора.

Завдяки індивідуальним грантам від міжнародних наукових організацій проводить дослідження у США, Італії, Німеччині та Фінляндії.

Напрями наукової діяльності: сучасні методи комп'ютерного моделювання надчутливих сенсорів. Створив нові гібридні матеріали шляхом інкорпорації оксидних наночастинок або електролітів у треки, що формуються після опромінення підкладок кремнію важкими іонами (He_{2i}) в інтервалі великих енергій (~ 390 Ме). Подібна структура може підсилювати сигнал і, за певних умов, виявляє негативний диференціальний опір

(НДО). Введення в треки рідких електrolітів, гелів і фізіологічних розчинів у сполученні з модифікацією поверхневого шару органічними рецепторами призводить до появи НДО, діодного характеру провідності й осциляцій струму. Величина спостережуваного ефекту залежить від зовнішнього потенціалу й природи електrolітів, що також відкриває широкі можливості для конструювання активних біосенсорних елементів і багатофункціональних мікроелектронних пристроїв.

Співавтор патентів на винаходи: «Спосіб отримання чутливого елемента аналізатора закису вуглецю», «Чутливий елемент аналізатора сірчистого ангідриду» та ін.

Має звання «Фулбрайтівський професор». Перший в Україні стипендіат премії Марії Склодовської-Кюрі. Має нагороди академій США, Німеччини, Італії, Фінляндії.

Полупроводниковый чувствительный элемент газоанализатора на основе сульфида кадмия / соавт.: В. А. Смытына, А. И. Гудис // ЖАХ. – 1991. – Т. 46, № 12. – С. 2374–2379.

Interaction between collective and local subsystems in semiconductor surface active structures / co-auth. V. A. Smytyna // Sensors & Actuators. – 1994. – Vol. 25B, № 1/3. – P. 647–652.

Мониторинг окиси углерода в процессах горения с использованием газовых сенсоров на основе SnO_2 и In_2O_3 // Фотоэлектроника. – 1998. – Вып. 7. – С. 61–64.

Поверхностная структура и морфология тонких пленок CdS, осажденных методом ЭГДРЖ // Фотоэлектроника. – 1998. – Вып. 7. – С. 83–87.

Адсорбция и каталитическое окисление метана сенсорами на основе легированного платиной оксида индия [Электронный ресурс] / соавт.: Б. В. Назарчук, В. В. Голованова // Журн. нано- та електрон. фізики. – 2016. – Т. 8, № 4. – С. 04016-1–04016-5. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnef_2016_8_4%281%29_18

Особливості детектування відновлювальних газів сенсорами на основі In_2O_3 і SnO_2 у вологій атмосфері [Електронний ресурс] / співавт.: В. В. Голованова [та ін.] // УФЖ. – 2017. – Т. 62, № 3. – С. 248–254. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/UPhJ_2017_62_3_10

ГОЛУБ
Самуїл Йосипович
23 лип. 1903 – 23 черв. 1976

Народився у м. Одесі. 1925 закінчив фізико-математичний відділ Одеського ІНО; викладав фізику в середній школі в с. Чернове, Одеської обл. Наступного року повернувся до Одеси і вступив до аспірантури щойно відкритого НДІ фізики, очолюваного професором Є. А. Кириловим. Вже тоді сформувалися наукові інтереси С. Й. Голуба – фотолюмінесценція галогенідів срібла й органічних барвників. Паралельно з навчанням в аспірантурі викладав фізику у вечірньому індустріальному ін-ті (нині – ОНПУ). Після закінчення аспірантури (1929) працював старшим науковим співробітником оптичної лабораторії НДІ фізики. 1930 С. Й. Голуб став ученим секретарем ін-ту та був направлений на річне стажування до Ленінграда у ФТІ АН СРСР. Після повернення працював доцентом фізико-хіміко-математичного відділу ІНО, завідував кафедрою оптики і рентгенофізики ОДУ. Працював також у медичному та індустріальному ін-тах.

Під час окупації Одеси брав активну участь у діяльності партизанської групи. Після звільнення міста працював в ОДУ: доцент кафедри експериментальної фізики, завідувач оптичної лабораторії сектора електронних процесів у кристалах, професор кафедри загальної фізики. За сумісництвом працював в ОПІ ім. К. Д. Ушинського та в ОЕІЗ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук захистив 1935. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Люмінесценція галогенідів срібла» («Люмінесценція галогенидов серебра») захистив 1965.

Досліджував фотолюмінесценцію органічних барвників і галогенідів срібла. Багато років присвятив викладанню. Його лекції завжди супроводжувалися великою кількістю дослідів. У повоєнні роки читав лекції з фізики, спецкурси з фізичної оптики та з люмінесценції.

Помер в Одесі.

●

Спектри збудження люмінесценції твердих розчинів органічних фарб // Зап. Фіз. ін-ту в м. Одесі. – 1930. – Т. 1, вип. 6. – С. 3–16.

Абсорбція світла в монокристалах і полікристалах Cu_2O / співавт. М. А. Пігарьов // Фізика. – 1935. – С. 41–46. – (Пр. Одес. держ. ун-ту ; т. 1).

Спектри збудження люмінесценції твердих розчинів родуліну // Фізика. – 1935. – С. 57–64. – (Пр. Одес. держ. ун-ту ; т. 1).

Люминесценция галоидных солей серебра // ДАН СССР. Новая серия. – 1948. – Т. 60, № 7. – С. 1153–1155; ДАН СССР. Серия физическая. – 1957. – Т. 21, № 4. – С. 534–535. – Те саме // Материалы V Сессии по люминесценции (кристаллофосфоры). – Тарту, 1957. – С. 108–124.

Закон затухания люминесценции AgCl // Зб. фіз.-мат. ф-ту і НДІ фізики. – 1951. – Т. 3. – С. 59–67. – (Пр. Одес. держ. ун-ту ; т. 13).

О некоторых люминесцентных и фотоэлектрических свойствах бромистого серебра / соавт.: В. М. Белоус, В. М. Бугриенко // Оптика и спектроскопия. – 1964. – Т. 17, вып. 3. – С. 406–412.

Особливості люмінесценції галогенідів срібла в області температурного гасіння / співавт. Н. О. Орловська // УФЖ. – 1968. – Т. 13, № 6. – С. 922–925.

Сравнительное исследование люминесцентных свойств галогенидосеребряных кристаллофосфоров и фотографических эмульсий / соавт.: Н. А. Орловская, В. М. Белоус // Журн. науч. и приклад. фотографии и кинематографии. – 1969. – Т. 14, № 1. – С. 39–41.

Люминесцентные исследования монокристаллов галогенидов серебра, легированных примесными катионами и анионами / соавт.: Н. А. Орловская, В. М. Белоус, Э. А. Долбинова // International Symposium «Model Investigations of Photographic Process». – Sofia, 1973. – P. 20.

Некоторые люминесцентные свойства аддитивно окрашенных кристаллов KBr (Ag) / соавт. В. Д. Сивак // Изв. ВУЗов. Физика. – 1973. – № 11. – С. 81–85.

Спектральные характеристики люминесценции галогенидов серебра / соавт.: В. М. Белоус, А. Я. Боровик, Э. А. Долбинова // Вопросы физики твердого тела : сб. тр. – Киев, 1976. – С. 52–60.

Белоус В. М. НИИ физики Одесского госуниверситета // Очерки развития науки в Одессе. – Одеса, 1995. – С. 61–73.

Про С. Й. Голуба. – С. 64.

Голуб Самуїл Йосипович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 61 : фот.

Голуб Самуїл Йосипович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 286–288 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 325–327 : портр.

Голуб Самуїл Йосипович // Учені вузів Української РСР. – Київ, 1968. – С. 119.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про С. Й. Голуба. – С. 88.

Рікун І. Е. Голуб Самуїл Йосипович // ЕСУ. – Київ, 2006. – Т. 6. – С. 109.

ГОХМАН
Олександр Рафаїлович
Народився 9 лют. 1957

Народився у м. Одесі. 1978 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика». Викладав фізику в школах Одеси, проводив дослідження методом молекулярної динаміки води та її розчинів у Фізико-хімічному ін-ті Південного центру АН України. Закінчив аспірантуру при кафедрі фізики ОДПІ ім. К. Д. Ушинського. Відтоді працює в ОДПІ (нині ПНПУ): лаборант, інженер, старший науковий співробітник рентгеноструктурної лабораторії при кафедрі фізики; доцент, професор, завідувач кафедри фізики; директор Ін-ту фізики і математики (2005-2016); науковий керівник лабораторії фізичного матеріалознавства. У 1997-1999 працював також в Одеському ін-ті сухопутних військ (професор кафедри вищої математики). У 1995 стажувався у світовому центрі досліджень властивостей металів – Технічному ун-ті Клаусталь-Целлерфельд (Німеччина) під керівництвом професора Х. Бунге.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Кількісні параметри текстури й анізотропія фізико-механічних властивостей деяких $(\lambda+\beta)$ -сплавів титану» («Количественные параметры текстуры и анизотропия физико-механических свойств некоторых $(\lambda+\beta)$ -сплавов титана») захистив 1985 у Ленінградському політехнічному ін-ті. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Імовірнісний метод кількісних досліджень текстури та його використання в актуальних задачах фізики металів» («Вероятностный метод исследования текстуры и его применение в актуальных задачах физики текстурированных поликристаллов»*) захистив 1994 у Санкт-Петербурзькому технічному ун-ті. Отримав диплом доктора наук Російської Федерації з фізики твердого тіла. 1995 перезахистив її у Київському національному ун-ті і отримав диплом доктора наук України з фізики металів.

* Під такою назвою О. Р. Гохман захистив дисертацію в Росії.

1994 започаткував наукову школу «Ймовірнісний метод дослідження властивостей текстурованих полікристалів». Галузь науки та напрям науково-технічної діяльності школи: фізика твердого тіла та дослідження впливу дефектів мікроструктури на властивості полікристалічних виробів.

Керував науково-дослідною роботою «Вплив текстури на властивості міцності посудин високого тиску», що виконувалася на замовлення аерокосмічного підприємства НВО «Енергія» (1988-1991), керував проектами «Комп'ютеризація навчання» (1991-1994). Винахід О. Р. Гохмана «Рідкокристалічний метод дослідження текстури гексагональних металів і сплавів» впроваджено на аерокосмічному підприємстві НВО «Енергія» (Росія, 1994).

Одержав гранти на проведення наукових досліджень від фонду Сороса (США, 1992); академічних фондів Німеччини DFG (1993, 2003, 2004), DAAD (1995, 2000, 2002), НАТО (Брюссель, 2002), TMS (США, 1995), Саксонії (1997-2006), Словачії (2014). Учасник (у складі Ін-ту безпеки атомних станцій наукового «Гельмгольц-центру Дрезден-Розендорф», Німеччина) шостої та сьомої Європейських програм досліджень FP6 та FP7 (проекти «PERFECT» у 2004-2008 та «PEFORM-60» у 2009-2013), спрямованих на підвищення надійності реакторів АЕС типу ВВЕР-1000.

О. Р. Гохман – радник НАН України з радіаційного матеріалознавства. З 2005 – член секції «Фізика радіаційних явищ» НАН України.

Переможець конкурсу серед молодих учених АН УРСР за цикл робіт, присвячених розвитку методів текстурного аналізу. Лауреат премії АН УРСР за цикл робіт «Рентгенівські методи дослідження текстури». Номінант німецької АН за цикл праць з дослідження мікроструктури металів. Лауреат у номінації «Кращий учений ХХ століття» (рішення IBC Awards, 2002). Відмінник освіти України.

X-Ray residual macrostress of texturized polycrystals from pole figures // Proc. of the ICOTOM-10, Clausthal, Germany, 20-24 sept. 1993, Trans Tech Publications, Switzerland-Germany-UK-USA. – 1994. – Vol. 157–162. – P. 2058–2065.

Determination of the texturized titanium sheets Young's Modulus / co-auth.: L. I. Reznik, N. A. Tsarenko // TMS Proc., Las-Vegas, Nevada, USA. – 1995. – P. 153–162.

К изменению упругих свойств кристаллитов поликристаллов при пластической деформации // МФИИТ. – 1997. – Т. 19, № 5. – С. 3–7.

A Kinetic study of cluster of vacancy cluster evolution under VVER-type reactor conditions / co-auth. J. Bohmert // Radiation Effects and Defect in Solids. – 2003. – Vol. 158. – P. 499–511.

Dynamics of first-order phase transitions in multicomponent systems: a new theoretical approach / co-auth.: J. Schmelzer, V. Fokin // J. of Colloid Interface Sci. – 2004. – Vol. 272. – P. 109–134.

Гохман Александр Рафаилович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 66.

Захарченко І. Г. Гохман Олександр Рафаїлович // ЕСУ. – Київ, 2006. – Т. 6. – С. 339 : фот.

Наукова школа доктора фізико-математичних наук, професора Гохмана Олександра Рафаїловича «Ймовірнісний метод дослідження властивостей текстурованих полікристалів» // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського / уклад. Т. І. Койчева ; ред.: А. М. Богущ, О. Я. Чебікіна. – Одеса, 2007. – С. 216–221, 2 фот.

Яцій О. М. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів // Наук. вісн. Південноукр. держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. – 2004. – № 1/2. – С. 130–234.

Про О. Р. Гохмана. – С. 134–135.

ГОЦУЛЬСЬКИЙ
Володимир Якович
Народився 16 верес. 1962

Народився у м. Роздільній, Одеської обл. Закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «молекулярна фізика» (1984) та аспірантуру по кафедрі загальної та хімічної фізики. Після її закінчення працював у НДЧ університету. У період роботи в НДЧ викладав у школах, ліцеях, ун-ті. З 2000 працює на кафедрі загальної та хімічної фізики (доцент, професор).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Структурні перетворення в рідинах з сильноанізотропними молекулами» захистив 1999 (за фахом «молекулярна фізика та термодинаміка»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Мікронеоднорідна структура водних розчинів спиртів та флуктуації в околі їх особливих точок» захистив 2016 (за фахом «теплофізика та молекулярна фізика»).

Основні напрями наукових досліджень: молекулярна оптика, кореляційна спектроскопія, дослідження колективних рухів, автоматизація експерименту. Керував науковим напрямом «Фізика розчинів та рідин, фізика рідких кристалів, газові та двофазні потоки, фізика дисперсних систем, зокрема нанофлюїдів».

Співавтор патентів на винаходи: «Спосіб виявлення раннього апоптозу», «Спосіб швидкісного вимірювання зміни фази об'єктної хвилі методом фазомодульованої спекл-інтерферометрії», «Установка для визначення оптичної щільності диму і розміру його часток», «Лазерний доплерівський анемометр з голограмним оптичним елементом» та ін.

Визначення моментів старших кореляційних функцій електромагнітних полів при одноточковій реєстрації / співавт.: В. Г. Заремба, Г. І. Салістра, В. Е. Чечко // УФЖ. – 1995. – Т. 40, № 6. – С. 638–639.

Коррелометр для случайных импульсных сигналов / соавт.: В. Е. Чечко, В. Г. Заремба // ПТЭ. – 1997. – № 2. – С. 161–162.

Кореляційна спектроскопія рідких кристалів поблизу точки фазового перетворення // УФЖ. – 1999. – Т. 44, № 4. – С. 464–467.

Structurization of water solutions of tartic acid under stirring / co-auth.: V. G. Zaremba, V. E. Chechko // J. of Molecular Liquids. – 2001. – Vol. 93. – P. 35–38.

On nature of relaxation processes in dilute water-glycerol solutions / co-auth.: V. G. Zaremba, V. E. Chechko // J. of Molecular Liquids. – 2003. – Vol. 105/2–3. – P. 211–214.

Особенности температурных и концентрационных зависимостей контракции водных растворов этанола / соавт.: Н. П. Маломуж, В. Е. Чечко // ЖФХ. – 2013. – Т. 87, № 10. – С. 1660–1667.

ДАХОВСЬКИЙ
Ігор Володимирович
30 жовт. 1930 – 1993

Народився у смт Ладизин, Вінницької обл. 1954 закінчив фізико-математичний факультет Чернівецького ун-ту за фахом «електрофізика», 1960 – аспірантуру. Працював в ун-ті: асистент кафедри фізики напівпровідників, доцент кафедри теоретичної фізики, доцент, професор кафедри експериментальної фізики. 1977 йому було присвоєне вчене звання професора по кафедрі експериментальної фізики. Того ж року переїхав до Києва. Працював у Київському вищому військовому училищі зв'язку ім. М. І. Калініна (професор кафедри вищої математики та інженерної графіки). 1979 переїхав до Одеси. Обійняв посаду професора кафедри вищої математики ОПІ, наступного року перейшов на посаду професора кафедри атомних електростанцій. 1984 за конкурсом був обраний завідувачем кафедри теоретичної механіки в ОБІМУ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження анізотропії розсіяння електронів та її вплив на електричні та гальваномагнітні властивості n-Ge и n-Si» («Исследование анизотропии рассеяния электронов и ее влияние на электрические и гальваномагнитные свойства n-Ge и n-Si») захистив 1965. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Анізотропне розсіяння електронів у n-Ge и n-Si» («Анизотропное рассеяние электронов в n-Ge и n-Si») захистив 1973.

●

О вычисления терромагнитных коэффициентов в полупроводниках // ФТТ. – 1963. – Т. 5, вып. 10. – С. 3020–3022.

Анизотропия коэффициента Холла в n-Ge // ФТТ. – 1964. – Т. 6, вып. 7. – С. 2032–2036.

Поздовжній магнітоопір у n-Si // УФЖ. – 1966. – Т. 11, № 10. – С. 1134–1135.

●

Даховский Игорь Владимирович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 515 : фот.

Саєнко Л. І. Даховський Ігор Володимирович // ЕСУ. – Київ, 2007. – Т. 7. – С. 238.

ДРАГАН
Григорій Сильвестрович
Народився 15 січ. 1949

Народився в с. Перельоти, Балтського р-ну, Одеської обл. Після закінчення школи працював на заводі імені Січневого повстання. 1972 закінчив вечірнє відділення фізичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. В ОДУ (нині ОНУ) працює з 1967: лаборант НДІ фізики, старший науковий співробітник НДС кафедри теплофізики ОДУ, асистент, доцент; професор кафедри теплофізики. З 2008 – директор Іллічівського інституту ОНУ (з 2013 – Іллічівський навчальний центр ОНУ). З червня 2016 – директор НДІ фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук за спецтемою захистив 1980. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Термодинаміка та електродинаміка міжфазних взаємодій у плазмі продуктів згоряння металізованих композицій, твердих та газових палив» («Термодинамика и электродинамика межфазных взаимодействий в плазме продуктов сгорания металлизированных композиций, твердых и газовых топлив») захистив 2004 (за фахом «теплофізика та молекулярна фізика»).

Досліджує продукти згоряння різноманітних паливних сумішей, починаючи з полум'я звичайного природного газу та завершуючи плазмовими утвореннями складних металізованих композицій, які використовувались у космічній техніці. Створює експериментальні стенди та спеціальні пристрої, розробляє спектральні та зондові методики вимірювань теплофізичних та електрофізичних характеристик при підвищених тисках і в умовах форвакууму. Виявив вплив іонізації газової фази на дисперсний склад конденсованої фази металізованих палив та ефект зміщення іонізаційної рівноваги в газовій фазі плазми продуктів згоряння в залежності від її об'ємного заряду. Теоретичне обґрунтування результатів експериментів дозволило виявити взаємозв'язок між ступенем іонізації плазми та її об'ємним зарядом, який виникає внаслідок міжфазної взаємодії на поверхні частинок. Увів поняття узагальненого потенціалу плазми як рівня відліку потенціалу в димовій плазмі. Такі фундаментальні поняття, як потенціал плазми та параметр нерівноважності, використовуються для опису ефектів зміщення іонізаційної рівноваги відносно квазінейтральної газової

плазми. Виявлено ефекти дальності заряджених димових частинок у плазмі, упорядкованого просторового розподілу частинок в об'ємі плазми, впливу іонізації на процес нуклеації. При дослідженні способів введення легкоіонізуючої домішки в плазму продуктів згорання з метою регулювання її електрофізичних характеристик виявив пульсаційний режим випарювання краплини сольового розчину та вивів критерій переходу процесу випаровування в пульсаційний режим. З 1998 досліджував термоакустичні нестійкості робочого тіла ядерних енергетичних реакторів типу ВВЕР та безпеку експлуатації теплотехнічного обладнання АЕС.

За участі Г. С. Драгана створений науковий напрям у фізиці низькотемпературної плазми – димова плазма та проведені (за цією проблемою) всесоюзні наради у 1981, 1984 та 1988. З 2004 регулярно проводить міжнародні конференції «Dusty Plasmas in Applications».

Г. С. Драган був членом секції кінетики в науковій раді АН СРСР з фізики низькотемпературної плазми. Член Українського фізичного товариства.

Г. С. Драган був депутатом Одеської обласної та міської рад народних депутатів XXI скликання, виконував обов'язки заступника голови комісії з екології та голови комісії з питань питної води, член Одеської обласної екологічної ради, голова Одеського екологічного відділення УФМЗ, позаштатний консультант Комітету ВР України з питань науки і освіти, експерт комісії ВР України з присудження премій найталановитішим молодим ученим. Нагороджений грамотою ВР України «За заслуги перед українським народом». Співавтор проекту з присудження Державної премії України в галузі науки і техніки. Заслужений діяч науки і техніки України. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Електрофізика димової плазми : навч. посіб. для студентів 5-го курсу. – Одеса : Ідеал, 2006. – 124 с.

Комплекс методів переоценки безпеки атомної енергетики України с учетом уроков экологических катастроф в Чернобыле и Фукусиме / соавт. В. И. Скалозубов [и др.]. – Одесса : Астропринт, 2013. – 244 с.

Динамика испарения капли солевого раствора в пульсационном режиме // Докл. НАНУ. – 2004. – № 2. – С. 77–83.

Электроакустические колебания частиц оксида алюминия в термической плазме // ЖЭТФ. – 2004. – № 3. – С. 570–575.

Dusty and smoky plasmas. Some properties and applications // UJP. – 2005. – Vol. 50, № 2. – P. 130–134.

Ordered spatial structures of dust grains in the thermal plasma / co-auth. V. I. Vishnyakov // Phys. Rev. E. – 2006. – Vol. 73, № 2. – P. 026403.

Thermoemission plasmas : theory of neutralizing charges / co-auth. V. I. Vishnyakov // Phys. Rev. E. – 2006. – Vol. 74, № 3. – P. 036404.

Coupling parameter for the low-temperature plasma with condensed phase / co-auth. V. I. Vishnyakov // CMP. – 2007. – Vol. 10, № 2. – P. 201–208.

Nonlinear Poisson-Boltzmann equation in spherical symmetry / co-auth.: V. I. Vishnyakov, V. M. Evtuhov // Phys. Rev. E. – 2007. – Vol. 76, № 3. – P. 036402.

Melting point of the small crystallization structure / co-auth. V. V. Kutarov // IEEE Transactions on Plasma Sci. – 2018. – Vol. 46, № 4. – P. 743–748.

Драган Григорій Сильвестрович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енцикл. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 73 : портр.

Драган Григорій Сильвестрович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – 2-ге вид. – Одеса, 2005. – Т. 2 : А-І. – С. 397–399 : портр.

Чесноков М. М. Драган Григорій Сильвестрович // ЕСУ. – Київ, 2008. – Т. 8. – С. 369 : фот.

ДРОЗДОВ
Валентин Олексійович
Народився 14 лип. 1937

Народився у м. Києві. 1959 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. Працював завідувачем НДЛ напівпровідникових матеріалів ОПІ. У 1966-1975 працював в НДІ фізики: заступник директора з наукової роботи, завідував лабораторією напівпровідникової електроніки; виконував обов'язки директора. 1974 на базі НДІ фізики заснував першу в Україні НДЛ фізичних процесів у гетеропереходах. Під його керівництвом у співпраці з фізиками Ін-ту напівпровідників АН УРСР (акад. М. К. Шейнкман) і ЛФТІ ім. А. Ф. Йоффе АН СРСР (акад. Ж. І. Алфьоров) проводилися госпдоговірні та бюджетні дослідження за координаційними планами відповідних наукових рад АН УРСР та АН СРСР. У 1975-1983 – завідувач кафедри фізики ОТХП. 1983 перейшов до Одеського вищого військового артилерійського командного училища (нині – Військова академія) на посаду завідувача кафедри фізики, з 1992 – кафедри фізики і хімії.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Фотовольтаїчний ефект у $\text{Cu}_2\text{O-CdS}$ -гетеропереході» («Фотовольтаический эффект в $\text{Cu}_2\text{O-CdS}$ -гетеропереходе») захистив 1966. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Електронні процеси в гетероструктурах з квазіметалічними центрами» («Электронные процессы в гетероструктурах с квазиметаллическими центрами») захистив 1976.

Послідовник наукової школи акад. Ж. І. Алфьорова, який 2000 отримав Нобелівську премію з фізики за розробку нової галузі науки – фізики гетеропереходів. Заснував в Одесі новий науковий напрям з дослідження фізичних процесів у гетеропереходах. Основні наукові праці присвячені фізичному матеріалознавству і функціональній мікроелектроніці.

Член наукової ради з координації робіт у галузі фізики напівпровідників при Ін-ті напівпровідників НАН України. Член-кореспондент АН технологічної кібернетики України.

Відмінник народної освіти.

●

Микропластичность кремния в экстремальных условиях / соавт.: М. Т. Мищенко [и др.] // Акустика и ультразвуковая техника. – 1977. – Вып. 12. – С. 23–27.

Расчет фазовых переходов под давлением на примере щелочноземельных металлов / соавт.: А. Н. Софронков, В. В. Поживатенко // ФММ. – 1992. – № 9. – С. 145–147.

Исследование термодинамических потенциалов оксида кальция при разных способах расчета энергии зонной структуры / соавт.: В. В. Поживатенко, М. А. Дроздов // Фотоэлектроника. – 1998. – Вып. 7. – С. 39–41.

Нелокальное экранирование первопринципного псевдопотенциала в металлах / соавт. В. В. Поживатенко // Фотоэлектроника. – 1998. – Вып. 7. – С. 37–38.

The peculiarities of the first-principal pseudopotential in metals / co-auth.: V. V. Pozhivatenko, M. A. Drozdov, A. V. Totskaya // Photoelectronics. – 2001. – № 10. – P. 43–44.

Теоретичний аналіз структурних та оптичних характеристик ультрадисперсних фаз кремнію / співавт. В. В. Ковальчук // Фотоелектроніка. – 2002. – Вып. 11. – С. 34–39.

●

Берелюк Л. П. Дроздов Валентин Олексійович // ЕСУ. – Київ, 2008. – Т. 8. – С. 419 : фот.

Дроздов Валентин Алексеевич // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 87 : фот.

ДУДЗІНСЬКИЙ
Юрій Михайлович
Народився 27 черв. 1960

Народився у м. Одесі. 1982 закінчив ОПІ за фахом «електроакустика та ультразвукова техніка». З цим вишем пов'язана подальша трудова діяльність Ю. М. Дудзінського. Працював інженером кафедри електроакустики та ультразвукової техніки. 1989 закінчив аспірантуру на кафедрі загальної та прикладної фізики. Працював молодшим науковим співробітником, потім науковим співробітником НДЛ. У 1994 почав викладацьку діяльність: асистент, старший викладач, доцент кафедри загальної та прикладної фізики, доцент, потім професор кафедри фізики. У 2013 створив та очолив кафедру загальної та медичної фізики. Був членом експертної ради з фізики ВАК (2010).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за закритою темою захистив 1997. 2001 йому було присвоєне звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Акустичні властивості струминних гідродинамічних випромінювачів в умовах розвинутої кавітації» захистив 2008. 2011 йому присвоєно звання професора.

Наукові дослідження – у галузі динамічних процесів у пружних та гідропружних системах, гідродинамічне звукоутворення, звукові та ультразвукові технології.

Має авторське свідоцтво. Співатор патентів України на такі винаходи: «Акусто-гідродинамічний сенсор порога кавітації рідини», «Спосіб визначення міцності рідини на розрив».

Модель прямогочного гідродинамічного випромінювача з кільцевим соплом і східчастою перешкодою / співавт.: О. В. Сухарьков, Н. В. Манічева // Акуст. вісн. – 2004. – Ч. 7, № 3. – С. 48–51.

Кавитационная эрозия в условиях гидростатического давления // Акуст. вісн. – 2006. – Ч. 9, № 2. – С. 56–62.

Основы динамической теории упругости пьезоактивных материалов / соавт.: В. С. Дидковский, О. Н. Петрищев // Электронний засіб навчального призначення. Гриф ЧМУ № Е 9/10-368. – Київ, 2010. – 367 с.

Поширення акустичних хвиль у рідині з кавітацією / співавт. О. М. Петрищев // Приклад. пробл. механіки і математики. – 2010. – Вип. 8. – С. 167–172.

Эрозионная активность в ближнем поле струйного гидродинамического излучателя / соавт.: А. А. Бондарь, В. В. Витков, Н. В. Маничева // Электроника и связь. – 2013. – № 2. – С. 91–96.

Дудзинский Юрий Михайлович // Кто есть кто в ОНПУ. – Одесса, 2008. – С. 106 : фот.

ДЯЧЕНКО
Олександр Митрофанович
14 квіт. 1938 – 1 жовт. 2004

Народився у с. Маринівка, Біляївського р-ну, Одеської обл. Закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова (1962) та аспірантуру. Працював в ОДУ (нині ОНУ): асистент кафедри загальної фізики, доцент, професор цієї кафедри (організував при кафедрі лабораторію механічних та поверхневих явищ у напівпровідниках), завідувач кафедри експериментальної мінералогії та професор кафедри загальної та хімічної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук захистив 1973.

Досліджував процеси нуклеації та росту кристалів. Довів, що температурний коефіцієнт міжфазної енергії на межі розплав–тверде тіло є позитивним; встановив аналітичний зв'язок між поверхневим натягом і пружністю, виявив їх вплив на всі фізико-хімічні процеси, що відбуваються на поверхні реального кристала. Отримані результати стали основою дисертації на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук, яку він захистив 1987.

Член координаційної ради «Фізика розплавів та контактуючих з ними твердих тіл», академік Академії зв'язку України, Міжнародної академії інформатики.

Помер в Одесі.

Физика растущего кристалла : учеб. пособие. – Одесса : ОГУ, 1982. – 108 с.

Определение поверхностного натяжения кристаллов методом тонкого клина / соавт. И. З. Фишер // УФЖ. – 1974. – Т. 19, № 7. – С. 1174–1179.

Определение стартовых напряжений во фтористом литии / соавт. Т. С. Михайловская // Изв. АН СССР. Поверхность. – 1983. – С. 143–147.

Поверхностное натяжение и напряжение твердых тел / соавт. Г. В. Беренштейн // Адгезия расплавов и пайка материалов. – 1985. – Вып. 14. – С. 8–9.

До теорії поверхневих властивостей ізотропних твердих тіл / співавт.: Ю. П. Красний, М. П. Коваленко // УФЖ. – 1996. – Т. 98. – С. 1802–1809.

Влияние поверхностных напряжений на фотолюминесценцию арсенида галлия / соавт. И. М. Викулин // Фотоэлектроника. – 1999. – Вып. 8. – С. 70–71.

Дяченко Олександр Митрофанович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 76 : портр.

Дяченко Олександр Митрофанович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 358–359 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 406–408 : портр.

Золотко А. Н. Дяченко Олександр Митрофанович // ЕСУ. – Київ, 2008. – Т. 8. – С. 594 : фот.

Золотко А. Н. Наукові напрямки кафедри загальної і хімічної фізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 31–49.

Про О. М. Дяченка. – С. 38, 45.

ЄФИМОВ

Владислав Анатолійович

17 лип. 1940 – 25 трав. 2007

Народився у м. Ленінграді (нині – Санкт-Петербург). У 1964 закінчив Ленінградський гідрометеорологічний ін-т за фахом «метеорологія». В організаціях Гідрометслужби пройшов шлях від молодшого наукового співробітника у ГГО ім. А. І. Воейкова до професора, доктора фізико-математичних наук. Працював старшим науковим співробітником в Арктичному і Антарктичному НДІ у Ленінграді (1972-1980), був учасником декількох арктичних і антарктичних експедицій. У 1980-1989 обіймав посаду директора Хабаровського метеорологічного центру, одного з найбільших філіалів Гідрометцентру СРСР. У 1989-2007 – професор кафедри теоретичної метеорології та метеорологічних прогнозів ОДЕКУ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Розв'язання нелінійних рівнянь динаміки атмосфери у сферичній системі координат» («Решение нелинейных уравнений динамики атмосферы в сферической системе координат») захистив 1968. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Математичне моделювання довготривалих нестационарних планетарних процесів у системі "океан-атмосфера"» («Математическое моделирование долговременных нестационарных планетарных процессов в системе "океан-атмосфера"») захистив 1977. У 1988 отримав вчене звання професора.

Наукові дослідження – у галузі теоретичної метеорології та геофізики. Розробляв чисельні методи прогнозу погоди. Заснував науковий напрям – планетарна геофізика.

Нагороджений нагрудним знаком «Відмінник Гідрометслужби СРСР», Почесною грамотою Гідрометслужби України. Почесний працівник Гідрометслужби України.

Помер в Одесі.

Математическое моделирование долговременных нестационарных планетарных процессов в системе «океан–

атмосфера» / В. А. Ефимов ; под ред. проф. А. Ф. Трешникова. – Ленинград : Гидрометеоиздат, 1976. – 255 с. – (Арктический и антарктический научно-исследовательский институт : труды ; т. 336).

Физика антициклогенеза : монография / соавт. Г. П. Ивус. – Киев : КНТ, 2005. – 207 с.

Блокирование и солитоны Россби / соавт. Е. В. Волошина // Метеорологія, кліматологія та гідрологія. – 1998. – Вып. 35. – С. 33–39.

К вопросу об условиях возникновения струйных течений нижних уровней / соавт.: Г. П. Ивус, Е. Д. Хаджи-Страти // Метеорологія, кліматологія та гідрологія. – 2002. – Вып. 46. – С. 90–94.

О физике антициклогенеза современной климатической эпохи / соавт. Г. П. Ивус // Тр. УкрНИГМИ. – 2002. – Вып. 250. – С. 78–91.

Особенности внутренней структуры пограничного слоя при слабом ветре у поверхности земли в районе Одессы / соавт.: Г. П. Ивус, Э. В. Агайар // Вісн. ОДЕКУ. – 2005. – Вып. 1. – С. 38–45.

Ефимов Владислав Анатольевич // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 93.

Ивус Г. П. Єфимов Владислав Анатолійович // ЕСУ. – Київ, 2009. – Т. 9. – С. 469 : фот.

Одеський державний екологічний університет. Історія та сучасність, 1932-2007 / відп. ред. С. М. Степаненко. – Одеса, 2007. – 528 с.

Про В. А. Єфимова. – С. 115.

ЗАТОВСЬКИЙ
Олександр Всеволодович
16 трав. 1942 – 18 серп. 2006

Народився у с. Лип'янка, Златопільського р-ну, Черкаської обл. 1965 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1970 – аспірантуру. Працював в ОНУ (ОДУ): старший викладач, доцент, з 1993 – професор кафедри теоретичної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Деякі питання теорії спінової та обертальної дифузії у рідині» («Некоторые вопросы теории спиновой и вращательной диффузии в жидкости») захистив 1970. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Динаміка колективних збуджень в'язких рідин, макромолекул та міцел» («Динамика коллективных возбуждений вязких жидкостей, макромолекул и мицелл») захистив 1992.

Послідовник наукової школи професора Й. З. Фішера. Розробив строгу динамічну теорію спінової дифузії в рідинах, дифузії молекул рідкого парамагнетика. Разом з Й. З. Фішером та М. П. Маломужем побудував гідродинамічну теорію кореляційних функцій кутової швидкості молекул рідини із з'ясуванням природи універсальної часової асимптотики цієї та інших кореляційних функцій.

Соросівський професор. Нагороджений золотою медаллю ун-ту м. Кошице за наукові досягнення та підготовку наукових кадрів для Словаччини.

Помер в Одесі.

К теории спиновой диффузии / соавт. И. З. Фишер // УФЖ. – 1970. – Т. 59, вып. 8. – С. 1320–1328.

Дифракция плоской волны на решетке, лежащей на границе раздела двух сред / соавт. В. Г. Иванов // ЖТФ. – 1978. – Т. 48, вып. 5. – С. 884–888.

Тепловые коллективные возбуждения макромолекул и эффект Мессбауэра / соавт. В. Ю. Клишко // Молекуляр. биология. – 1989. – Т. 23, вып. 4. – С. 1091–1100.

Long-time dynamics of Rouse-Zimm polymers in dilute solutions with hydrodynamic memory / co-auth.: V. Lisy, J. Tothova // J. Chem. Phys. – 2004. – Vol. 121, № 21. – P. 10699–10706.

Адамян В. М. Затовський Олександр Всеволодович // ЕСУ. – Київ, 2010. – Т. 10. – С. 360 : фот.

Затовський Олександр Всеволодович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 87–88 : портр.

Затовський Олександр Всеволодович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 402–403 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 463–464 : портр.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про О. В. Затовського. – С. 85.

ЗОЛОТКО
Андрій Никонович
27 лип. 1943 – 6 трав. 2014

Народився в м. Ярославлі (Росія). 1967 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, теплофізика», 1970 – аспірантуру по кафедрі загальної фізики. Працював в ОНУ (ОДУ): молодший науковий співробітник НДС, старший інженер, старший науковий співробітник, старший викладач кафедри загальної фізики, доцент і водночас науковий керівник лабораторії горіння та молекулярних процесів НДС ОДУ, професор кафедри загальної та хімічної фізики, у 1988-2013 – завідувач цієї ж кафедри. В 1994 за ініціативою А. Н. Золотка було створено перший в Україні Ін-т горіння та нетрадиційних технологій (ІГНТ) ОДУ, він і очолив ін-т.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук за фахом «теплофізика» захистив 1971. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Комплексний аналіз процесів спалахування та горіння дисперсних систем бору» («Комплексный анализ процессов воспламенения и горения дисперсных систем бора») захистив 1982 (за фахом «хімічна фізика, фізика горіння та вибуху»).

1988 А. Н. Золотко очолив наукову школу фізики горіння дисперсних систем, створену наприкінці 1950-х в ОДУ професорами В. О. Федосєєвим та Д. І. Поліщуком. Розробив ряд теорій кризових явищ і горіння дисперсних, стадійно-реагуючих систем, поширення полум'я в дискретних горючих середовищах. Разом з колегами та учнями провів експериментальні та теоретичні дослідження в галузі факельного спалювання порошкоподібних металів з утворенням нанодисперсних продуктів горіння, синтезу нових функціональних матеріалів методами горіння, оптичної діагностики пилового полум'я, явищ спалахування та згорання конкретних палив (бор, високозольне вугілля, суміші металів, водопаливні емульсії).

Співатор наукових розробок, зокрема таких: «Штучний дисульфід молібдену – найефективніше тверде мастило», «Самопоширюваний високотемпературний синтез люмінофорних матеріалів на основі цинку та сірки», «Метод газодисперсного синтезу нанопорошків оксидів тугоплавких

металів» та ін.

Керував трьома міжнародними проектами за грантами INTAS і CRDF USA (1997-2005).

Був членом методичної ради з фізики при МОН України, Наукової ради з питань горіння АН СРСР (з 1992 – РАН), членом Ін-ту горіння США (Combustion Institute of the USA), дійсним членом АНУ, головою організованої ним Української секції Ін-ту горіння, членом експертної ради ВАК України.

Нагороджений дипломом Міжнародної академії рейтингових технологій і соціології «Золота Фортуна» та медаллю «Трудова слава» за другий том «Курсу загальної фізики».

Помер в Одесі.

Теория воспламенения : учеб. пособие. – Одесса : ОГУ им. И. И. Мечникова, 1985. – 82 с.

Курс загальної фізики : підруч. для студентів вузів. У 6 т. Т. 2. Молекулярна фізика / співавт. С. В. Козицький. – Одеса : Астропринт, 2011. – 343 с.

Пламя в среде с дискретными источниками / соавт.: Ю. Л. Шошин, С. В. Горошин // ДАН СССР. – 1986. – Т. 291, № 1. – С. 162–166.

The ignition and combustion of boron dust systems // Combustion of Boron-Based Solid Propellants on Solid Fuels. – Ann Arbor ; London ; Tokyo, 1993. – P. 455–469.

Nanoparticle formation by combustion techniques // Gas Phase Nanoparticle Synthesis. – Dordrecht ; Boston ; London, 2004.

Дисперсность продуктов сгорания металлов в ламинарном пылевом факеле / соавт.: Н. И. Полетаев, Ю. А. Дорошенко // Физика горения и взрыва. – 2011. – Т. 47, № 2. – С. 30–34.

Горение капель рапс-метилового эфира в воздухе / соавт.: Д. С. Дараков, А. К. Копейка, П. О. Павлюк // Горение и плазмохимия. – 2012. – Т. 10, № 4. – С. 299–305.

О пределе воспламенения капель смесевых биотоплив в окислительной среде / соавт.: А. К. Копейка, Д. С. Дараков, П. О. Павлюк // Горение и плазмохимия. – 2013. – Т.11, № 2. – С. 3–7.

Золотко Андрей Никонович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 105–106 : фот.

Золотко Андрей Никонович [Электронный ресурс] // ФАС. – 2013. – Вып. 50. – С. 119–120. – Режим доступа : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fas_2013_50_15

Золотко Андрій Никонович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 93 : портр.

Золотко Андрій Никонович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 410–412 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 471–473 : портр.

Іваниця В. О. Золотко Андрій Никонович // ЕСУ. – Київ, 2010. – Т. 10. – С. 668 : фот.

КАЛІНЧАК
Валерій Володимирович
Народився 26 лют. 1944

Народився у м. Фергані (Узбекистан). 1965 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, теплофізика», 1968 – аспірантуру на кафедрі теплофізики. Працює в ОНУ (ОДУ): асистент, старший викладач, доцент, завідувач (з 1996) кафедри теплофізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Горіння крапель бінарних сумішей у потоці» («Горение капель бинарных смесей в потоке») захистив 1978. 1983 присвоєне вчене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Високо- та низькотемпературне тепломасоперенесення та критичні явища при фазових та хімічних перетвореннях в дисперсних системах (краплі, частинки-газ)» захистив 1995 (за фахом «теплофізика та молекулярна фізика»). 2000 йому було присвоєне вчене звання професора.

Очолює наукову школу «Тепло- та електрофізичні явища в багатофазних середовищах», у межах якої розвиваються три напрями: фізика високотемпературного тепломасообміну та плазмових явищ в дисперсних системах при хімічних та фазових перетвореннях; фізика плазми з конденсованою дисперсною фазою; фізика аерозолів.

У 1994-1999 під його керівництвом в НДЛ фізики і хімії низькотемпературної плазми виконувалися держбюджетні наукові теми, спрямовані на вивчення впливу випромінювання, кінетики хімічних реакцій на критичні режими тепломасообміну і характеристики гетерогенного горіння вугільних частинок в енергетичних пристроях. У 2000-2014 досліджувалися процеси високотемпературного тепломасообміну, кінетики фазових і хімічних перетворень на поверхні тугоплавких металів; працював над визначенням оптимальних теплофізичних умов використання каталізаторів в дисперсному стані на основі металів платинової групи та оксидів перехідних металів для вимірювання концентрацій домішок вуглеводнів та горючих неорганічних газів у повітрі. Розвинув науковий напрям з діагностики високотемпературних та гістерезисних режимів

тепломасообміну конденсованих тіл з газами. Дослідження теплофізичних та електричних явищ в дисперсних системах, які проводить В. В. Калінчак, підтримані міжнародним фондом «Відродження» в рамках програми ISSEP (номер контракту K6V100).

Член Українського фізичного товариства. Академік МАНЕБ.

Фізика теплопровідності та експериментальні методи визначення коефіцієнту теплопровідності речовин [Електронний ресурс] : навч. посіб. / співавт.: С. Г. Орловська, О. С. Черненко. – Одеса. – 2012. – 52 с. – Режим доступу : <http://liber.onu.edu.ua/metodichki/fiz/teproprov.pdf>

Механика жидкости и газа / соавт. А. С. Черненко. – Одесса, 2013. – 106 с.

Прикладная физика аэрозолей / соавт.: С. М. Контущ, А. С. Черненко. – Одесса, 2013. – 110 с.

Химическая кинетика и массообмен / соавт. А. С. Черненко. – Одесса, 2013. – 176 с.

Фізика теплопередачі. Нестационарна теплопровідність : навч. посіб. / співавт.: О. К. Копійка, В. В. Головка. – Одеса : Одес. нац. ун-т, 2014. – 80 с.

Калінчак Валерій Володимирович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 98 : портр.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про В. В. Калінчака. – С. 84

Орловська С. Г. Калінчак Валерій Володимирович // ЕСУ. – Київ, 2012. – Т. 12. – С. 61 : фот.

КИРИЛОВ

Єлпідіфор Анемподистович

26 верес. 1883 – 27 листоп. 1964

Народився в с. Шибка, Тираспольського повіту, Херсонської губ. 1907 закінчив математичне відділення фізико-математичного факультету Новоросійського ун-ту. Залишився при кафедрі фізики для підготовки до професорського звання. Відтоді його наукова та педагогічна діяльність пов'язані з ун-том. Наукову роботу почав ще студентом, а педагогічну – у 1908 (асистентом на Вищих жіночих курсах). 1916 отримав звання магістра. Відразу ж був обраний приват-доцентом кафедри фізики. З 1921 – професор та завідувач кафедри експериментальної фізики фізико-математичного факультету. 1934 за поданням АН СРСР Є. А. Кирилову присуджено вчений ступінь доктора фізико-математичних наук без захисту дисертації.

Засновник школи наукової фотографії. Послідовник наукового напрямку, який започаткував професор М. П. Кастерін. Перша його робота була присвячена вивченню аномальної дисперсії в кольорових шарах, виготовлених на основі ліпманівських галогеносрібних емульсій. Результати дослідів надруковані в 1911.

1924 почав систематично досліджувати явища, які відіграють велику роль у технології виготовлення фотоматеріалів. За важливі результати цих дослідів РНК УРСР призначила вченого директором створеного на базі фізичного ін-ту Новоросійського ун-ту НДІ фізики, який став першим в Україні у цій галузі. Невдовзі ін-т, очолюваний Є. А. Кириловим, став визнаним науковим центром фізики галогенідів срібла. Однією з основних проблем, розроблюваних в ін-ті професором Кириловим та його учнями, стало вивчення електронних процесів, які відбуваються у фотохімічно-активних іонних кристалах. Це сприяло створенню в Одесі школи фізиків, досягнення якої широко визнані.

Під час Другої світової війни працював в евакуації (Майкоп, Байрам-Алі) на посаді професора кафедри фізики ОДУ. Після війни НДІ фізики відновив свою роботу. В жовтні 1949 Є. А. Кирилов повідомив про відкриття нового, високого ступеня точності, спектрофотометричного методу досліджень

домішкових срібних центрів у фотоемульсіях та кристалах галогенідів срібла на різних стадіях фотолізу. Цей метод дозволяв вирішувати багато першочергових проблем наукової фотографії.

З нагоди 25-річчя Ін-ту фізики ОДУ та діяльності в ньому професора Є. А. Кирилова АН СРСР провела в Одесі шосту Всесоюзну нараду з наукової фотографії (1951). Було відзначено, що НДІ фізики ОДУ став одним з наукових центрів у галузі фотографії і що цей центр створений працею одного з найстаріших радянських фізиків – професора Є. А. Кирилова.

Професор був майстром тонкого фізичного експерименту. Більша частина обладнання його лабораторії була створена за його оригінальними розробками, необхідні установки він монтував та регулював сам. Як завідувач кафедри приділяв серйозну увагу змісту програм навчання студентів, методиці викладання.

За відкриття явища тонкої структури поглинання та розробку прецизійного методу вимірювання поглинання світла професору Є. А. Кирилову присуджено Державну премію СРСР; за діяльність у галузі фізики Президія ВР УРСР присвоїла йому звання заслуженого діяча науки УРСР. Учений нагороджений орденом Леніна та медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.».

Помер в Одесі.

Елпидифор Анемподистович Кириллов, 1883-1964 : (биобиблиография) / сост. Л. Н. Крапивка ; вступ. ст. Т. А. Нечаева ; отв. ред. К. В. Чибисов ; Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одесса, 1975. – 25 с.

Гришицька І. Одеський фізик Є. А. Кирилов як особистість та науковець // Вісн. Одес. іст.-краєзнав. музею. – Одеса, 2010. – № 10. – С. 285–286.

Кириллов Елпидифор Анемподистович // Физики : биогр. справ. / Ю. А. Храмов. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва, 1983. – С. 132.

Кирилов Єлпідіфор Анемподистович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 103 : портр.

Кирилов Єлпідіфор Анемподистович // Співробітники Одеського національного університету імені І. І. Мечникова – лауреати державних нагород України : інформ. вид. / авт.-упоряд.: А. П. Бахчиванжи, В. П. Пружина. – Одеса, 2010. – С. 95–96 : портр.

Полищук Д. И. Е. А. Кириллов – глава и воспитатель одесских физиков // Видные ученые Одессы : по воспоминаниям учеников и сотрудников. – Одесса, 1992. – Вып. 2. – С. 57–64.

Поліщук Д. І. Кирилов Єлпідіфор Анемподистович // ЕСУ. – Київ, 2013. – Т. 13. – С. 47 : фот.

Поліщук Д. І. Кирилов Єлпідіфор Анемподистович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 48–52 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 49–53 : портр.

КІВ
Арнольд Юхимович
Народився 28 лип. 1935

Народився у м. Одесі. 1959 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1960-1972 був науковим співробітником ін-тів ядерної фізики та електроніки АН УзРСР (Ташкент) та ученим секретарем відділення фізико-математичних наук АН. Очолював колектив лабораторії, в якій працювали студенти Ташкентського державного ун-ту. Саме тут розпочалося формування майбутньої наукової школи «Електроніка твердого тіла» (1965). У 1962–1970 був ученим секретарем Координаційної ради з мирного застосування атомної енергії. 1972 переїхав до Кривого Рогу. Завідував кафедрою фізики у Криворізькому педагогічному ін-ті. Тут було створено школу з комп'ютерного моделювання електронних та атомних процесів у кристалах. Результати дослідження дозволяли передбачати експлуатаційний ресурс електронних приладів. Був членом наукових рад АН СРСР з фізики твердого тіла та фізики і хімії напівпровідників. З 1983 живе в Одесі. Працює у ПНПУ ім. К. Д. Ушинського: завідувач кафедри теоретичної фізики; завідувач кафедри фізичного та математичного моделювання (2016 кафедра була перейменована на кафедру інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін). Викладає дисципліни: «Статистичні методи обробки даних», «Сучасні комп'ютерні технології», «Фізичні моделі пам'яті» та ін. Науковий керівник лабораторії комп'ютерного моделювання та лабораторії радіаційної електроніки твердого тіла.

У 1996 – співдиректор Центру передових досліджень НАТО з комп'ютерного моделювання електронних та атомних процесів у твердих тілах. Запрошений професор Ун-ту Західного Онтаріо (Канада) (1997). З 1999 – професор кафедри матеріалознавства ун-ту імені Бен-Гуріона у Негеві (м. Беер-Шева, Ізраїль). У цей період також запрошувався у США. Водночас керував аспірантами в Україні.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «До теорії утворення радіаційних порушень у твердих тілах» («К теории образования радиационных нарушений в твердых телах») захистив 1965, тоді ж йому було присвоєно наукове звання доцента. 1978 захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Низькотемпературні механізми дефектоутворення та дифузії у

твердих тілах» («Низкотемпературные механизмы дефектообразования и диффузии в твердых телах») (за фахом «фізика твердого тіла») і отримав учене звання професора.

Наукові дослідження: радіаційні методи в твердотільній електроніці. А. Ю. Ків розвинув теорію підпорогових радіаційних ефектів у напівпровідниках та радіаційно-стимульованій дифузії; довів істотний вплив низькоенергійної радіації на структурні перетворення в матеріалах електронної техніки та електронних приладах; визначив механізми природного старіння матеріалів, розробив методи визначення експлуатаційного ресурсу матеріалів і приладів.

Протягом багатьох років досліджує комп'ютерні моделі в природничих, гуманітарних науках та освіті. Одержав принципово нові результати у напрямі створення наноструктур, які здатні бути основою для розробки новітніх наноприладів. Означені наноструктури створюються за допомогою використання швидких іонів, що призводять до виникнення в матеріалах системи треків. Таким чином, була заснована нова, «трекова», електроніка. За результатами цих досліджень вже створені прототипи електронних приладів, що не мають аналогів у світі. У співробітництві з ун-том у м. Делі (Індія) запропонував принципову схему трекового магнітного сенсора. Дослідив механізми радіаційної стійкості NROM приладів та механізм деградації поверхні In_2O_3 кристалу.

Розробив і дослідив новий тип пористого кремнію зі штучно організованою системою наноканалів, що утворюються внаслідок опромінення матеріалу важкими високоенергійними іонами. Отримана структура є системою взаємодіючих напівпровідникових нанониток у кремнії і має ряд незвичайних властивостей, таких як негативна диференціальна провідність, самоорганізована осциляція, електролюмінесценція. Введення відповідних чутливих матеріалів у треки дозволяє використовувати польові транзистори на основі таких структур, як сенсори фізичних, хімічних і біологічних сигналів. Розробив прототипи біосенсорів для реєстрації глюкози й холестерину. Запропонував біосенсорну платформу, здатну виявляти широке коло патогенів, вірусну ДНК, метаболічну активність і специфічні біомаркери. Цю розробку можна застосовувати в медичній і харчовій діагностиці.

А. Ю. Ків розробив масив хімічних сенсорів на основі оксидних структур, що характеризуються малими розмірами й поліпшеними параметрами. Установив механізм чутливості напівпровідникової структури до деяких токсичних газів,

забруднювачів атмосфери (CO, CH₄, H₂, NO_x). Створив експериментальний прототип газового детектора із безперервним терміном служби до одного року.

Лауреат Державної премії УРСР та Державної премії СРСР у галузі науки і техніки за досягнення у створенні нової космічної техніки. 2010 одержав грамоту Президента НАН України за досягнення у наукових дослідженнях.

Заслужений працівник народної освіти України. Соросівський професор. Член ученої ради Празького (Чехія) та Ризького (Латвія) ун-тів.

Радіаційні ефекти в сульфіді кадмію / співавт.: С. В. Стародубцев, О. Р. Ниязова. – Ташкент : ФАН, 1965. – 132 с.

Механизмы образования и миграции дефектов в полупроводниках / соавт.: В. С. Вавилов, О. Р. Ниязова. – Москва : Наука, 1981. – 368 с.

Радиационные методы в твердотельной электронике / соавт.: В. С. Вавилов [и др.]. – Москва : Радио, 1990. – 184 с.

Захарченко І. Г. Ків Арік Юхимович // ЕСУ. – Київ, 2013. – Т. 13. – С. 144 : фот.

Куцарева А. Профессор Кив А. Е. // Историчний досвід і сучасність : матеріали IV (нац.) наук. студент. конф., присвяч. 80-річчю НАН України. – Одеса, 1998. – Вип. 4. – С. 42–43.

Наукова школа лауреата Державної премії Радянського Союзу, лауреата Державної премії України, доктора фізико-математичних наук, професора Ківа Арнольда Юхимовича «Електроніка твердого тіла» // Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського / уклад. Т. І. Койчева ; ред.: А. М. Богуш, О. Я. Чебикіна. – Одеса, 2007. – С. 76–82, 5 фот.

КОВАЛЕНКО
Микола Павлович
Народився 1 січ. 1937

Народився у м. Сумах. 1959 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика». Викладав на кафедрі теоретичної фізики ОДУ; працював асистентом в ОТІ. У 1960-2002 – в ОНУ (ОДУ): аспірант, викладач, старший викладач, доцент кафедри теоретичної фізики, завідувач кафедри фізичної електроніки (пізніше фізики твердого тіла та твердотільної електроніки); перший проректор, проректор з навчальної роботи. Стажувався в Ростокському ун-ті (НДР), в МДУ (Москва), у Східно-Вашингтонському ун-ті (США). Під час стажування розробив для ОДУ проект факультету бізнесу та менеджменту (відкритий 1995). У 1995, 1996, 1998 стажувався в Регенсбурзькому ун-ті (Німеччина) за рахунок грантів DAAD. Проходив стажування в ун-тах та бізнес-школах Великої Британії (Ланкаширський ун-т), Сербії, Хорватії, Словенії. 1997 став директором бізнес-школи ОДУ. Наступного року очолив створену ним за проектом, розробленим під час стажування у США, кафедру менеджменту та математичного моделювання ринкових процесів. З 2002 працює у МГУ (Одеса): перший проректор, ректор (2004-2011) завідувач кафедри менеджменту; з 2017 – професор кафедри. Викладає курси «Теорія організацій», «Менеджмент», «Курс розвитку менеджерських вмінь і навичок», «Крос-культурний менеджмент», «Стратегічний менеджмент в зовнішньоекономічній діяльності», «Теорія ймовірностей та математична статистика».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Теорія дифузійних процесів та флуктуацій поблизу критичних точок розчинів» («Теория диффузионных процессов и флуктуаций вблизи критических точек растворов») захистив 1967. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Багаточастинкові ефекти у рідких неперехідних металах» («Многочастичные эффекты в жидких непереходных металлах») захистив 1983; 1984 отримав учене звання професора по кафедрі теоретичної фізики.

Під керівництвом М. П. Коваленка як ректора МГУ в ун-ті відкрито понад десять спеціальностей.

Брав участь у роботі спільної українсько-американської програми «Консорціум із удосконалення бізнес-освіти в Україні» (CEUME) (2000-2005) під керівництвом ун-ту штату Міннесота, до складу консорціуму входили також Вища школа бізнесу Ун-ту Св. Томаса (США), Варшавська школа економіки та Варміа-Мазурський ун-т в Ольштині (Польща). Результатом роботи консорціуму в Україні стало створення «Асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти», одним з засновників якої виступив МГУ.

М. П. Коваленко – послідовник школи професора Й. З. Фішера. Основний напрям його досліджень – теорія неупорядкованого стану, спочатку – класичних рідин, потім – рідких та аморфних металів. Для класичних рідин він вивчав кінетику дифузійних процесів близько до критичного стану.

Запропонував метод розрахунку височастотних пружних модулів рідких металів з урахуванням багаточастинкових взаємодій. Отримав узагальнене співвідношення Коші, що зв'язує пружні модулі з тиском. Показав, що присутність у металі електронної компоненти та залежність потенціалу ефективної міжіонної взаємодії від густини призводить до порушення класичного співвідношення Коші. Займався також теорією аморфних металів. Разом із Ю. П. Красним запропонував квазіфононну модель металу, в якій пояснюються особливості низькотемпературної поведінки теплоємності, теплопровідності, електропровідності, магнітних та інших властивостей аморфних металів. М. П. Коваленко виявив також закономірності впливу опромінення γ -квантами та фотолюмінесценцію пористого скла, що корелюють із особливостями його складу і є новим зручним інструментом для дослідження внутрішньої структури речовини.

У коло його наукових інтересів входять також: вивчення впливу культурних вимірів на успішність роботи організацій і спільнот, інноваційні технології та моделі в економіці та управлінні компаніями, кореляційні зв'язки між статистичними показниками роботи підприємств та управлінськими вміннями.

М. П. Коваленко виступив організатором поновлення Одеського фізичного товариства, діяльність якого була

припинена ще у воєнні часи. 1990 став першим головою новоствореного товариства.

З 1994 проводить наукові дослідження в галузі менеджменту. Займається організаційною роботою як член ради Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти. Член президії науково-методичної комісії МОН України з менеджменту.

Академік АН ВШ України. Соросівський професор. Заслужений діяч науки і техніки України. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України». Впродовж багатьох років був членом ради з фізики рідин МОН України, членом експертної ради з фізики ВАК України.

Микола Павлович Коваленко : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Г. Нуньєс, ред. І. С. Шелестович. – Одеса, 2015. – 36 с. – (Серія «Вчені Одеси ; вип. 47).

Наука и искусство власти менеджера / соавт. И. Н. Коваленко. – 3-е изд. – Одесса : Феникс, 2016. – 512 с.

Менеджмент : підручник / співавт. В. С. Коршунов ; за заг. ред. М. П. Коваленка. – Одеса, 2017. – 347 с.

Коваленко Микола Павлович // Співробітники Одеського національного університету імені І.І. Мечникова – лауреати державних нагород України : інформ. вид. / авт.-упоряд.: А. П. Бахчиванжи, В. П. Пружина. – Одеса, 2010. – С. 45–46.

Коваленко Николай Павлович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 128 : фот.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про М. П. Коваленка. – С. 85, 87

КОЗИЦЬКИЙ
Сергій Васильович
Народився 27 черв. 1945

Народився у м. Острозі, Рівненської обл. 1967 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова. Вчителював. У 1973–1993 працював в ОДУ: доцент кафедри фізики. З 1994 – завідувач кафедри теоретичної механіки НУ «ОМА».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Екситони в шаруватих сильно анізотропних напівпровідниках» («Экситоны в слоистых сильно анизотропных полупроводниках») захистив 1978. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Фізичні властивості та структура сульфїду та селенїду цинку, отриманих методом самопоширюваного високотемпературного синтезу» захистив 1995. 1997 затверджений у званні професора.

Наукові дослідження стосуються спектрів та хвильових функцій екситонів у шаруватих кристалах; процесів горіння й конденсації продуктів згоряння металів; процесів нерівноважної кристалізації. Ініціатор видання і головний редактор навчального посібника з краєзнавства «Ми – одесити» (Одеса, 1997; 2008). Співатор патенту «Спосіб отримання полікристала на основі сульфїду цинку» та ін.

Очолював управління освіти Одеської облдержадміністрації та міськвиконкому. Член НРУ.

Заслужений працівник освіти України. Академік Нью-Йоркської АН.

Механіка : гідродинаміка, коливання, хвилі, акустика / співавт. Д. І. Поліщук. – Одеса : Вид-во Одес. держ. мор. акад., 1997. – 120 с.

Курс загальної фізики : підруч. для студентів вузів. У 6 т. Т. 2. Молекулярна фізика / співавт. А. Н. Золотко. – Одеса : Астропринт, 2011. – 343 с.

Металізація водню та гелію / співавт. В. Т. Швець. – Одеса : ОНМА, 2013. – 203 с.

Formation «gigantic» crystallites in ZnS obtained by self-propagating high-temperature synthesis / co-auth. A. N. Krasnov // J. of Crystal Growth. – 1996. – Vol. 165, № 1/2. – P. 166–168.

Исследование самоорганизации в поликристаллах сульфида цинка, полученных по методу самораспространяющегося высокотемпературного синтеза / соавт.: Ю. В. Воробьев [и др.] // НМ. –1999. – Т. 35, № 1. – С. 19–24.

Отримання ZnSe методом самопоширюваного високотемпературного синтезу / співавт.: В. П. Писарський, Д. Д. Поліщук // ФХТТ. – 2003. – Т. 4, № 2. – С. 229–233.

The paramagnetic and luminescence properties of single-stage synthesized ZnS: Cu / co-auth.: Yu. Yu. Bacherikov [et al.] // FM. – 2010. – Vol. 17, № 2. – P. 1–6.

Термодинаміка металічного гелію / співавт. В. Т. Швець // УФЖ. – 2013. – Т. 58, № 5. – С. 458–464.

Михайленко В. І. Козицький Сергій Васильович // ЕСУ. – Київ, 2013. – Т. 13. – С. 653 : фот.

КОНТУШ
Сергій Михайлович
Народився 16 жовт. 1937

Народився у м. Львові, Курської обл. (Росія). 1959 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. Працював в ОДУ: лаборант ПНДЛ ФАС, аспірант, старший викладач, доцент кафедри теплофізики, завідувач ПНДЛ ФАС, завідувач НДЛ-1, професор. У 1991-2011 працював в ОДАХ: завідувач кафедри фізики; професор кафедри інформаційних технологій. У 2011 повернувся до ОНУ: професор кафедри теплофізики. З 2015 – головний науковий співробітник НДІ фізики ОНУ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Струменевий конденсаційний метод випромінювання гіроскопічних димів» («Струйный конденсационный метод излучения гигроскопических дымов») захистив 1966. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Поверхневі явища у фізиці водних грубодисперсних аерозолів» («Поверхностные явления в физике водных грубодисперсных аэрозолей») захистив 1989.

Належить до наукової школи фізики аерозолів, заснованої наприкінці 1950-х професором ОДУ В. О. Федосєєвим. Досліджує аерозолі за допомогою генераторів монодисперсних краплин, електрофізичні явища в аерозолях. Разом з фірмою ТОВ «Новатек-електро» працював над створенням автоматизованих систем визначення дисперсності порошків та запиленості повітряних мас.

Керівник наукового напрямку «Екологія та лазерні лічильники аерозолів та біочастинок» наукової школи «Тепло- та електрофізичні явища у багатофазних дисперсних середовищах».

Співавтор патентів на винаходи: «Генератор монодисперсних крапель бульбашкового типу», «Генератор монодисперсних аерозолів конденсаційного типу», «Аерозольний генератор», «Спосіб вимірювання роботи виходу для рідини у газ», «Спосіб впливу на електричний стан хмари», «Лазерний фотоелектричний лічильник частинок аерозолі» та ін..

Має наукові розробки, які були застосовані під час ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Був членом оргкомітету конференції країн СНД «Дисперсні системи». Член Європейської асоціації аерозолів.

●
Прикладная физика аэрозолей / соавт.: В. В. Калинин, А. С. Черненко. – Одесса, 2013. – 110 с.

●
Образование струи монодисперсных капель при продувании газа через слой жидкости / соавт. К. В. Романов // ФАС. – 1971. – Вып. 4. – С. 38–43.

Aperiodic electrophoresis in water solution / co-auth.: S. A. Shchekatolina, E. Yu. Kovalchuk, A. A. Perevoznuk // UJP. – 2000. – Vol. 45, № 3. – P. 293–298.

Obtaining the monodisperse droplets during the gas penetration through a thin liquid film / co-auth.: S. S. Rybak [et al.] // Rev. of Sci. Instruments. – 2003. – Vol. 74, № 7. – P. 3554–3558.

Применение лазерного счетчика частиц для измерения чистоты воздуха / соавт. С. А. Щекатолина, С. М. Дыханов // Холодил. техніка та технологія. – 2013. – Т. 49, № 6. – С. 60–65.

●
Калинчук В. В. Розвиток фізики теплових явищ в аеродисперсних системах на кафедрі теплофізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2011. – С. 80–90.

Про С. М. Контуща згадано на с. 80, 86, 87 (фот.), 88.

Контущ Сергей Михайлович // ФАС. – 2012. – Вып. 49. – С. 147 : портр.

Контущ Сергій Михайлович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 112 : портр.

Контущ Сергій Михайлович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 100–101 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 108–109 : портр.

Роганков В. Б. Контущ Сергій Михайлович // ЕСУ. – Київ, 2014. – Т. 14. – С. 390 : портр.

КОПИТ
Микола Харламович
Народився 1 січ. 1947

Народився у с. Бармашовому, Миколаївської обл. 1968 закінчив фізико-математичний факультет Миколаївського державного педагогічного ін-ту ім. В. Г. Белінського за фахом «фізика». 1973 закінчив аспірантуру ОДУ ім. І. І. Мечникова (фах – «теплофізика»). У 1969-1970 перебував на службі в армії. З 1973 працює в ОНУ (ОДУ): молодший науковий співробітник ПНДЛ ФАС, старший науковий співробітник (1985 отримав наукове звання старшого наукового співробітника), заступник декана фізичного факультету з наукової роботи, завідувач сектора теплофізичних досліджень НДЛ фізики низькотемпературних і високотемпературних аерозолів, завідувач ПНДЛ ФАС та керівник наукової школи фізики аерозолів, заснованої професором В. О. Федосєєвим.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Конденсація водяної пари у турбулентних струменях» («Конденсация водяных паров в турбулентных струях») захистив 1975. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Питання утворення, горіння та газової динаміки дисперсних систем» («Вопросы образования, горения и газовой динамики дисперсных систем») захистив 1992.

Наукові дослідження стосуються теплофізики, молекулярної фізики, хімічної фізики, фізики горіння та вибуху. Основні дослідження – у галузі дисперсних систем. Дослідження високотемпературного тепломасообміну при фазових і хімічних перетвореннях у дисперсних системах були підтримані у 1996-1998 груповим грантом Міжнародного фонду «Відродження» у рамках Соросівської програми ISSEP.

М. Х. Копит – співавтор патентів на винаходи: «Спосіб отримання водно-паливної емульсії та пристрій для його здійснення», «Спосіб розсіювання туману вихровими кільцями», «Спосіб аеродинамічної нейтралізації зарядів статичної електрики», «Пристрій для розпилювання рідини», «Пристрій для отримання потоків каліброваних краплин», «Аерозольний генератор», «Конденсаційно-гравітаційний аерозольний фільтр» та ін.

Дійсний член АІНУ. Член Європейської асоціації аерозолів, Українського фізичного товариства. Нагороджений Почесною відзнакою одеського міського голови «Трудова слава».

Исследование конденсации паров в турбулентных струях с помощью светорассеяния / соавт. М. Н. Чесноков // ФАС. – 1973. – Вып. 8. – С. 57–60.

Распространение турбулентной струи с примесью ядер конденсации в тумане // ФАС. – 1977. – Вып. 16. – С. 72–79.

Подъем облака продуктов горения диспертированного топлива / соавт. А. И. Стручаев // ФАС. – 1986. – Вып. 30. – С. 36–43.

Диспертирование углеводородного топлива при выбросе струи / соавт. С. И. Асланов // Вісн. Інж. акад. України. – 1997. – № 2. – С. 14–17.

Исследование распыления углеводородного топлива при выбросе в атмосферу / соавт.: С. К. Асланов, А. И. Стручаев // ФАС. – 1997. – Вып. 36. – С. 23–27.

Развитие физики аэродисперсных систем в бывшем СССР и на Украине // ФАС. – 1997. – Вып. 36. – С. 3–9.

Влияние растворенных газов на энергетические характеристики титана [Электронный ресурс] / соавт. Т. П. Садлий [и др.] // ЭИР. – 2010. – № 1. – С. 30–34. – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ETRS_2010_1_7

Калінчак В. В. Копит Микола Харламович // ЕСУ. – Київ, 2014. – Т. 14. – С. 429 : фот.

Копит Микола Харламович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 101–102 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 109–110 : портр.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про М. Х. Копита. – С. 84.

Чемересюк Г. Г. Фізичному факультету – 135 років // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 3–13.
Про М. Х. Копита згадано на с. 10 ; с. 5 (фот.).

КОПІЙКА
Олександр Кузьмич
Народився 14 лип. 1970

Народився у м. Одесі. 1992 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1996 – аспірантуру на кафедрі загальної та хімічної фізики. Працює в ОНУ (ОДУ): молодший науковий співробітник ІГНТ; асистент, старший викладач, доцент кафедри теплофізики; доцент, професор кафедри загальної та хімічної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Горіння бета-азидоетанолу» захистив 2000 (за фахом «хімічна фізика, фізика горіння та вибуху»). Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук підготовлена до захисту (за фахом «хімічна фізика, фізика горіння та вибуху»).

Разом з іншими науковцями проводив дослідження в галузі горіння складних органічних систем на основі азидів. Отримані експериментальні дані і теоретичний аналіз стаціонарних режимів і нестаціонарного горіння ряду азидів у різних умовах дозволили сформулювати практичні рекомендації для застосування їх як перспективних компонентів піротехнічних сумішей і порохів, димостворюючих сумішей для потреб сільського господарства та інтенсифікуючих добавок для моторних пальних, а також перейти до нового і дуже актуального наукового напрямку – дослідження поширення хвиль тління у пористих органічних пальних.

Нині коло інтересів ученого поширюється також на дослідження явищ, що супроводжують спалахування та горіння рідинних вуглеводневих пальних у різних умовах.

Пределные условия горения b-азидоэтанола в нетермостатированных трубках / соавт.: В. В. Головкин [и др.] // Физика горения и взрыва. – 1996. – Т. 32, № 4. – С. 25–32.

Пульсирующий режим горения b-азидоэтанола // Физика горения и взрыва. – 1998. – Т. 34, № 4. – С. 23–25.

Воспламенение капель β -азидоэтанола в воздухе / соавт.: В. В. Головки, Е. А. Никитина // Физика горения и взрыва. – 2004. – Т. 40, № 2. – С. 1–5.

The thermal mechanism of combustion stability failure in liquid explosives / co-auth.: V. V. Golovko, A. N. Zolotko // Proc. of the Zel'dovich memorial, Intern. Conf. on Combustion. – Moscow, 2004. – P. 4–6.

Горение капель рапс-метилового эфира в воздухе / соавт.: Д. С. Дараков, А. Н. Золотко, П. О. Павлюк // Горение и плазмохимия. – 2012. – Т. 10, № 4. – С. 299–305.

Золотко А. Н. Наукові напрямки кафедри загальної і хімічної фізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 31–49.

Про О. К. Копійку. – С. 42.

Копейка Александр Кузьмич [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://phys.onu.edu.ua/ru/kafedra-zahalnoi-i-khimichnoi-fizyky/sotrudniki/83-kopejka-aleksandr-kuzmich>

КОСТАРЬОВ
Андрій Іванович

12 берез. 1907 – 19 лип. 1988

Народився у м. Москві (Росія). У 1930 закінчив фізико-математичне відділення педагогічного факультету Нижегородського ун-ту, 1937 – аспірантуру Горьківського фізико-математичного НДІ.

Педагогічну діяльність А. І. Костарьов розпочав ще студентом. Викладав фізику в школі, працював асистентом на кафедрі фізики Нижегородського ун-ту. У 1932-1936 та 1939-1946 був доцентом Горьківського педагогічного ін-ту, завідувачем кафедри загальної та теоретичної фізики.

Під час Другої світової війни воював в ополченні. За станом здоров'я в 1946 переїхав до Одеси. Працював в ОДУ ім. І. І. Мечникова: доцент, завідувач кафедри теоретичної фізики (1958-1961).

З 1962 А. І. Костарьов працював в ОПІ. Завідував кафедрою теоретичної фізики на інженерно-фізичному факультеті; був професором кафедри фізики, у 1971-1975 працював за сумісництвом на кафедрі фізики Одеського ін-ту холодильної промисловості. На високому професійному рівні читав лекції з теоретичної фізики, теоретичної механіки, термодинаміки, електродинаміки і теорії відносності, статистичної фізики, атомної фізики, квантової механіки, квантової теорії поля та електронних частинок.

А. І. Костарьов разом з В. В. Маляровим заснували 1961 всесоюзний симпозіум з теоретичної фізики. Наукові форуми проводилися в Одесі майже кожні два роки (до 1989). У вісімдесятих роках між цими симпозіумами в Одесі збиралися науковці також на "дочірніх" всесоюзних семінарах з фізики елементарних частинок і високих енергій.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Основні питання сучасної теорії тонкої структури рентгенопоглинання твердих тіл» («Основные вопросы современной теории тонкой структуры рентгенопоглощения твердых тел») захистив 1940. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Дослідження з теорії рентгенівських спектрів поглинання» («Исследования по теории рентгеновских спектров поглощения») захистив 1954. Того ж року йому було присвоєне вчене звання професора.

Коло наукових досліджень: теорія поглинання рентгенівських променів металом, теорія тонкої структури, порожнисте поглинання рентгеноспектра твердого тіла, теорія температурної залежності структури рентгенівських спектрів поглинання твердих тіл, теорія абсорбційних та емісійних рентгенівських спектрів іонних кристалів.

Обирався депутатом Одеської міської ради депутатів трудящих. Був керівником фізичної секції Одеського будинку вчених.

Помер в Одесі.

Теория температурной зависимости тонкой структуры рентгеновских спектров поглощения твердых тел // ЖЭТФ. – 1950. – Т. 20, вып. 9. – С. 811–823.

Про посередні виміри і парадокс А. Ейнштейна в квантовій механіці // Філософські проблеми сучасного природознавства : міжвід. наук. зб. – 1965. – Вип. 4. – С. 80–88.

Некоторые теоретические аспекты фазового перехода твердого электролита в состояние с аномально высокой ионной проводимостью / соавт. А. П. Коваленко // УФЖ. – 1979. – Т. 24, № 3. – С. 353–356.

Адамян В. М. Теоретична фізика в Одеському університеті : становлення і підсумки розвитку // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 65–79.

Про А. І. Костарьова. – С. 68–70 : фот.

Костарев Андрей Иванович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 439–440.

Костарьов Андрій Іванович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 114–115 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 124–126.

Куценко А. М. Костарьов Андрій Іванович / А. М. Куценко, В. О. Анисимов // ЕСУ. – Київ, 2014. – Т. 14. – С. 692 : фот.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про А. І. Костарьова. – С. 85.

КРАСНИЙ
Юрій Петрович
Народився 26 черв. 1937

Народився у м. Севастополі. 1959 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1962 – аспірантуру при кафедрі теоретичної фізики ОДУ, працював на цій кафедрі до 1984: асистент, доцент, професор. З 1984 працював на кафедрі фізики ОТХП ім. М. В. Ломоносова: завідувач кафедри, професор. 1993 виїхав до Польщі. Працюючи на математичному факультеті Опольського державного ун-ту (професор), продовжував співпрацю з одеськими науковцями. 2007 повернувся до Одеси. Завідував кафедрою математики і математичного моделювання, був професором кафедри бізнес-адміністрування та корпоративної безпеки МГУ. 2014 обійняв посаду завідувача кафедри фундаментальних наук Одеської військової академії.

Читає курси лекцій з математичної фізики, теоретичної механіки, теорії полів, квантової механіки, статистичної фізики, елементарної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Гідродинаміка критичної фази» («Гидродинамика критической фазы») захистив 1969 (за фахом «теоретична фізика»). Того ж року йому було присвоєне вчене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Метод псевдопотенціалів в теорії рівноважних та кінетичних властивостей рідких металів» («Метод псевдопотенциалов в теории равновесных и кинетических свойств жидких металлов») захистив 1982. Того ж року йому було присвоєне вчене звання професора.

Наукові дослідження: разом з професором М. П. Коваленком вивчав вплив металевих наночастинок на фізичні властивості неметалевих речовин. Дослідив структуру частотного спектра та інші характеристики плазмових коливань у металевих наночастинках сферичної форми радіусом $a = 10...70$ нм, розташованих у неметалевих твердих тілах. Встановив, що зовнішнє однорідне змінне електричне поле вступає у взаємодію виключно з поверхневими дипольними плазмовими коливаннями. З'ясував особливості згасання плазмових коливань у металевих наночастинках, розташованих у неметалевих твердих тілах; врахував

випромінювальне тертя Лоренца як додатковий канал згасання плазмових коливань у металевих наночастинках і довів, що згасання таких коливань суттєво залежить від діаметра металевих нанокільок. Визначив роль геометричного фактора (ступеня площини контакту металевої нанокільки з напівпровідниковим шаром) у підвищенні сили фотоструму у наномодифікованих напівпровідниках. Дослідження не мають аналогів в Україні.

Статистическая теория жидких металлов / соавт.: Н. П. Коваленко, С. А. Тригер. – Москва, 1990. – 202 с.

Physics of amorphous metals / co-auth.: N. P. Kovalenko, U. Krey. – Berlin : Wiley-VCH, 2001. – 280 p.

Адамян В. М. Кафедра теоретической физики // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С. 46–56.

Про Ю. П. Красного. – С. 47.

Адамян В. М. Красний Юрій Петрович // ЕСУ. – Київ, 2014. – Т. 15. – С. 211 : фот.

Адамян В. М. Теоретична фізика в Одеському університеті : становлення і підсумки розвитку // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 65–79.

Про Ю. П. Красного. – С. 70–73.

Красний Юрій Петрович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 117.

Красний Юрій Петрович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 134–135 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 146–147.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про Ю. П. Красного. – С. 85.

КУЗЬМЕНКО
Георгій Іванович

13 трав. 1923 – 24 верес. 2005

Народився у м. Одесі. В період Другої світової війни був льотчиком (закінчив льотне училище в Середній Азії). Після закінчення війни працював інструктором-перекладачем у штабі радянських окупаційних військ у Берліні.

1948 вступив на фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. На другому курсі перевівся на фізичний факультет МДУ ім. М. В. Ломоносова, де провчився до 4-го курсу, водночас працював в Ін-ті чорної металургії. 1951 разом ще з чотирма студентами був засуджений до розстрілу "за участь у змові проти Й. Сталіна", але смертний вирок замінили на 25-річне ув'язнення. 1956 був звільнений, 1992 – реабілітований. Справа була повністю сфальсифікована.

1958 закінчив відділення теоретичної фізики ОДУ. Впродовж 7 років працював в Одеському вищому загальновійськовому командному училищі начальником лабораторії кафедри фізики, викладачем та старшим викладачем. У 1965-2005 працював в ОНМУ: старший викладач, доцент, завідувач кафедри фізики, професор кафедри фізики і хімії.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук захистив 1969. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Хвилемеханічні методи у геофізиці та геології» («Волномеханические методы в геофизике и геологии») захистив 1992. Вчене звання професора отримав 1994.

Наукові праці присвячені застосуванням методів квантової механіки до неквантових систем. Займався дослідженнями аналізу та інтерпретації рівняння Шредінгера, яке в його інтерпретації стало більш загальним хвилемеханічним рівнянням, найважливішою хвилемеханічною концепцією сучасної науки, рівнянням, яке має імена трьох авторів – Феньєша-Кузьменка-Скоробогатова і з якого саме рівняння Шредінгера витікало як окремих випадок у лінійному наближенні.

Мав 15 бойових та державних нагород, у тому числі три ордени.

Помер в Одесі.

Инженерная наука и геофизические исследования. – Одесса : ТЭС, 2002. – 168 с.

Demonstrations and laboratory studies in nuclear physics / co-auth. V. V. Semenov // Изв. ВУЗов. Физика. – 1963. – № 5. – С. 58–60.

Calendar stability of the 27-day geophysical cycle // Бюл. ВАГО. – 1963. – № 34. – С. 8–13.

Use of analogy between diffusive and quantum motion // Sov. Phys. J. – 1969. – Vol. 12, № 5. – P. 588–592.

On global geophysical long-term forecast / co-auth.: E. N. Voevodskiy, M. Ya. Postan // Proc. of the 2-nd Intern. Conf. on System Sci. and System Engineering (ICSSSE'93). – Beijing, 1993. – P. 743–746.

Geology, gravitation, cosmology / co-auth. I. P. Zelinskiy // ААрТр. – 1996. – Vol. 11, № 2. – P. 185–191.

Долгосрочный геофизический прогноз // Геофиз. журн. – 1999. – Т. 21, № 2. – С. 61–69.

Геофизика и механика // Геофиз. журн. – 2004. – Вып. 26, № 6. – С. 14–40.

О статистических квазициклических методах долгосрочного прогнозирования / соавт. М. Я. Постан // Вісн. Донецького ун-ту. – 2005. – Вип. 2. – С. 127–130. – (Серія А : Природничі науки).

Мошнянський А. Ф. Кузьменко Георгій Іванович // ЕСУ. – Київ, 2014. – Т. 15. – С. 698 : фот.

Смирнов В. А. Репрессии в семье профессора Кузьменко Георгия Ивановича // Реквием XX века : в 5 ч. – Одесса, 2011. – Ч. 5. – С. 207–223.

КУЛІНСЬКИЙ
Володимир Леонідович
Народився 2 листоп. 1968

Народився у м. Одесі. У 1987-1989 служив в армії. 1992 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, теоретична фізика», 1995 – аспірантуру на кафедрі теоретичної фізики. Працює в ОНУ: старший викладач цієї ж кафедри (нині кафедра теоретичної фізики і астрономії), доцент, професор, старший науковий співробітник НДЛ. Займався науковою роботою в ун-ті м. Лейдена (Нідерланди, 2005).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Канонічний формалізм опису критичних явищ у простих системах» захистив 1996. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Асиметрія критичної поведінки рідинних систем» захистив 2011.

Основний напрям наукової діяльності: критичні явища та фазові перетворення. Розвинув процедуру побудови канонічної форми флуктуаційного гамільтоніану рідини.

Відмінник освіти України. Член Українського фізичного товариства.

Квантова теорія: додаткові лекції з основ квантової інформатики. – Одеса : Астропринт, 2002. – 25 с.

Квантова теорія: курс лекцій. Ч. 1. Основи квантової теорії. – Одеса : Астропринт, 2002. – 97 с.

Canonical formalism for description of critical phenomena in systems isomorphic to simple liquids / co-auth. N. P. Malomuzh // CMP. – 1997. – Vol. 9. – P. 29–46.

Nonperturbative construction of the Landau-Ginzburg Hamiltonian for the Isinglike systems [Електронний ресурс] // J. of Molecular Liquids. – 2003. – № 105 (2/3). – P. 273–278. – Режим доступу : [http://dx.doi.org/10.1016/S0167-7322\(03\)00067-9](http://dx.doi.org/10.1016/S0167-7322(03)00067-9)

Polarizational effects and the critical behavior of systems with Coulombic interactions / co-auth. N. P. Malomuzh // J. of Phys. Studies. – 2003. – № 7. – P. 50–78.

Ефективний гамільтоніан системи в околі трикритичної точки / співавт. В. І. Ратушная // Вісн. Львів. ун-ту. – 2005. – № 38. – С. 175–182.

Properties of water near its critical point / co-auth. N. P. Malomuzh // Soft matter under exogenic impacts. – Netherlands, 2007. – P. 287–304.

The kinetic regime of the Vicsek model [Електронний ресурс] / co-auth. N. P. Malomuzh // J. AIP Conf. Proc. Subseries : Math. and Statist. Phys. – 2009. – № 1198. – P. 25–33. – Режим доступу : DOI: 10.1063/1.3284421 (<http://link.aip.org/link/?APC/1198/25/1>)

The hydrodynamic description for the system of self-propelled particles : Ideal Viscek fluid [Електронний ресурс] / co-auth. O. O. Chepizhko // Phys. A : Statist. Mechanics and its Applications – 2014. – № 115. – P. 493–502. – Режим доступу : <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378437114007055>

Asymmetry of the hamiltonian and the singular behavior of the Tolman length within the canonical formalism approach // UJP. – 2015. – Vol. 60, № 9. – P. 844–853.

Маломуж М. П. Кулінський Володимир Леонідович // ЕСУ. – Київ, 2016. – Т.16 . – С. 76: фот.

КУРМАШЕВ
Шаміль Джамашевич
Народився 8 верес. 1941

Народився у м. Гур'єві (нині Атирау, Казахстан). 1964 закінчив інженерно-фізичний факультет ОПІ. Вчився в аспірантурі ОПІ, водночас працював асистентом, старшим викладачем. У 1968-1972 був доцентом кафедри напівпровідників. 1972 перейшов на роботу в ОДУ ім. І. І. Мечникова, працював старшим науковим співробітником, завідувачем лабораторії напівпровідникової електроніки НДІ фізики, директором центру надійності електронної техніки, завідувачем НДЛ сенсорної електроніки та надійності електронної техніки (1990-2011). З 2000 працював також в ОНАЗ ім. О. С. Попова (професор кафедри фізики оптичного зв'язку).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Фотоелектричні властивості $\text{Cu}_2\text{O-CdSe}$ -гетеропереходів» («Фотоэлектрические свойства $\text{Cu}_2\text{O-CdSe}$ -гетеропереходов») захистив 1968. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Інжекційне посилення в діодних та транзисторних структурах, чутливих до зовнішнього впливу» («Инжекционное усиление в диодных и транзисторных структурах, чувствительных к внешним воздействиям») захистив 1988. Вчене звання професора отримав 1998.

Наукові дослідження – у галузі: фізики напівпровідників та діелектриків, фізичної електроніки, мікроелектроніки, сенсорної електроніки. Відкрив ефект інжекційного підсилення в напівпровідникових структурах на базі компенсованих напівпровідників при дії світла, магнітного поля, тиску. Розробив високоефективні фотоприймачі з інжекційним підсиленням, чутливі в інфрачервоній зоні спектра. Виявив фізичні механізми структурно-фазових перетворень та струмоперенесення в композиційних структурах з провідниковими нанокластерами. Працював над удосконаленням електрофізичних властивостей матрично-нанодисперсних композитів для інтегральних схем та сонячних батарей. Розробив нову сполуку для захисту розплаву низькотемпературного припою, нові склади паст для лудіння та паяння, флюсів для лудіння і паяння

легкоплавкими припоями. Розробив технологію легкоплавкого скла для товстоплівкових резисторів. Деякі дослідження не мають аналогів у світі.

Ш. Д. Курмашев – лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки за розробку високоефективних мікро-, нанотехнологій оптоелектроніки і комунікаційних систем на їх основі, має понад 70 патентів та авторських свідоцтв на винаходи.

Академік Академії зв'язку України, дійсний член Міжнародної академії інформатизації, член Міжнародної науково-координаційної ради з напівпровідникових первинних перетворювачів.

Полупроводниковые фотоприемники / соавт. И. М. Викулин. – Москва : Радио и связь, 1984. – 105 с.

Фотоприемники с инжекционным усилением / соавт. И. М. Викулин. – Москва : Радио и связь, 1989. – 105 с.

Датчики / соавт.: В. М. Шарапов [и др.]. – Черкассы : Брама-Україна, 2008. – 1027 с.

Розвиток фізико-технологічних основ елементів і систем оптоелектроніки / співавт.: І. М. Вікулін, П. П. Воробієнко. – Київ : Логос, 2009. – 239 с.

Розробка високоефективних мікро-, нанотехнологій оптоелектроніки і комунікаційних систем на їх основі / співавт.: В. Г. Вербицький, І. М. Вікулін, П. П. Воробієнко [та ін.]. – Київ : Логос, 2009. – 301 с.

Вікулін І. М. Курмашев Шаміль Джамашевич // ЕСУ. – Київ, 2016. – Т. 16. – С. 231 : фот.

Курмашев Шаміль Джамашевич // Видатні випускники Одеського національного політехнічного університету, 1918-2013 / авт.-упоряд.: Г. О. Оборський [та ін.]. – Одеса, 2013. – С. 51.

Курмашев Шаміль Джамашевич // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 161–162 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 179 : портр.

Курмашев Шаміль Джамашевич // Співробітники Одеського національного університету імені І. І. Мечникова – лауреати державних нагород України : інформ. вид. / авт.-упоряд.: А. П. Бахчиванжи, В. П. Пружина. – Одеса, 2010. – С. 97–98 : портр.

Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова : вчора і сьогодні / за ред.: Н. О. Котова, К. О. Танащук. – Одеса, 2005. – 126 с.

Про Ш. Д. Курмашева. – С. 83–84.

КУТАРОВ
Володимир Володимирович
Народився 1 січ. 1947

Народився у м. Веспрем (Угорщина). 1970 закінчив теплофізичний факультет ОТХП ім. М. В. Ломоносова за фахом «інженер-теплофізик», 1975 – аспірантуру. У 1970-1990 працював в ОТХП: інженер, асистент, доцент. З 1990 – у НДІФ ОДУ: старший науковий співробітник, докторант, завідувач НДЛ фізики і хімії сорбційних процесів. У 2008-2013: професор кафедри комп'ютерних та інформаційних технологій ІІПО, професор кафедри системного програмного забезпечення та технологій дистанційного навчання ІІПО.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук «Дослідження процесу сушіння гранульованого картопляного пюре на стрічковій сушарці» («Исследование процесса сушки гранулированного картофельного пюре на ленточной сушилке») захистив 1980. Вчене звання доцента по кафедрі технології елеваторної промисловості отримав 1985. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Універсальні залежності рівноважних адсорбційних характеристик неупорядкованих середовищ» захистив 2008 (за фахом «теплофізика та молекулярна фізика»).

Наукові дослідження стосуються необоротної термодинаміки нанопористих неупорядкованих середовищ, термодинаміки малих систем, теорії подібності процесів у нерегульованих нанопористих середовищах. Разом з іншими дослідниками працює над виявленням універсальних залежностей для опису рівноважної адсорбції газів та парів низькомолекулярних речовин адсорбентами різних типів, а саме: активованим вугіллям, цеолітами та синтетичними іонообмінниками. Такі залежності конче необхідні для створення загальної теорії сорбції низькомолекулярних речовин адсорбентами з неупорядкованою структурою.

Adsorption of water vapour by chemisorptive fibre with different counter-ions / co-auth.: B. M. Kats, L. M. Kutovaya // Colloids and Surfaces. A : Physicochem. and Engineering Aspects. – 1999. – Vol. 157, № 1. – P. 95–99.

Prediction of the Henry law constants for vapours organic molecules of the rigid pivot type / co-auth. B. M. Kats // Adsorpt. Sci. Technol. – 1999. – Vol. 17, № 4. – P. 295–301.

Using of the lattice model for description of isotherms of organic substances adsorption from water solutions / co-auth. B. M. Kats // Adsorpt. Sci. Technol. – 2001. – Vol. 19, № 4. – P. 273–278.

Определение фрактальной размерности ансамбля адсорбированных молекул / соавт. Б. М. Кац // Теорет. и эксперим. химия. – 2004. – Т. 40, № 3. – С. 140–144.

Універсальні залежності константи Генрі процесу адсорбції // Доп. НАНУ. – 2009. – № 6. – С 150–154.

Адсорбция в открытых цилиндрических микропорах / соавт.: В. Н. Шевченко, Ю. Л. Зуб // Хімія, фізика та технологія поверхні. – 2015. – Т. 5, № 2. – С. 145–151.

Тюрін О. В. Кутаров Володимир Володимирович // ЕСУ. – Київ, 2016. – Т. 16. – С. 263 : фот.

ЛЕПІХ

Ярослав Ілліч

Народився 28 квіт. 1947

Народився у с. Рожанівка, Товстенського р-ну, Тернопільської обл. 1970 закінчив інженерно-фізичний факультет ОПІ за фахом «електроакустика та звукова техніка». Працював інженером у Сухумській філії Акустичного ін-ту АН СРСР. Досліджував фізичні явища, що виникають при гідродинамічній кавітації на натурних об'єктах і моделях. У 1973-1975 проходив службу в армії. Після демобілізації працював старшим інженером Одеського відділення Львівського філіалу Ін-ту математики АН УРСР, старшим, потім провідним інженером, начальником сектора, начальником відділу НДТІ «Темп» Міністерства промисловості засобів зв'язку СРСР (Одеса). Створив лабораторію акустоелектроніки та тонкоплівкової технології. У 1992-2001 – начальник відділу, начальник відділення, начальник НТЦ «Фонон» ВАТ СКТБ «Елемент» Міністерства машинобудування військово-промислового комплексу та конверсії України (Одеса). З 2001 – завідувач НДЛ електронних, іонних і молекулярних процесів у напівпровідниках, професор кафедри експериментальної фізики ОНУ. Для студентів 4 курсу (за фахом «фізика») розробив новий спецкурс «Прикладна акустика в медицині». З 2009 – директор МННФТЦ МОН та НАН України.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Пристрої на поверхневих акустичних хвилях для обробки сигналів у побутовій радіоприймальній апаратурі» («Устройства на поверхностных акустических волнах для обработки сигналов в бытовой радиоприемной аппаратуре») захистив 1985. 1990 року йому було присвоєне вчене звання старшого наукового співробітника за фахом «фізика напівпровідників та діелектриків». Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Електрофізичні та адсорбційні явища в кристалічних діелектриках та шаруватих структурах при поширенні поверхневих акустичних хвиль» за фахом «фізика напівпровідників та діелектриків» захистив 2001. Вчене звання професора присвоєне 2006.

Належить до наукової школи з проблем фізики напівпровідників, яку очолює академік В. А. Смирнін. Основні наукові досягнення Я. І. Лепіха – на стику кількох наукових напрямів: фізична акустика твердого тіла, фізика і технологія напівпровідників і діелектриків, акустоелектроніка та сенсорика. Ряд його досліджень мають пріоритетний характер. До таких, зокрема, належить ідея

використання кутової залежності фазової швидкості поширення поверхневих акустичних хвиль (ПАХ) Релея в кристалічних п'єзоелектриках і безконтактного збудження і детектування ПАХ для керування характеристиками пристроїв на ПАХ і датчиків нового покоління.

Я. І. Лепіх значну увагу приділяє впровадженню наукових розробок у виробництво. Брав участь у формуванні та координації державних науково-технічних програм. Був членом Координаційної ради Державної міжгалузевої науково-технічної «Програми розвитку найбільш конкурентноспроможних напрямів мікроелектроніки в Україні» (2005-2011). Член наукової ради МОН і наукової ради Державної програми «Нанотехнології та матеріали». Член координаційної ради Державної цільової науково-технічної та соціальної програми «Наука в університетах».

Брав участь у міжнародних науково-технічних виставках, зокрема: «Інформаційні технології і комунікації» – СеВІТ (Ганновер, Німеччина, 2003), Дні української науки і техніки в КНР (Цзинань, КНР, 2003), ЕКСПО – 2004 «Інформаційні технології» ((Цзинань, КНР, 2004).

Академік АН ВШ України, Міжнародної академії інформатизації, Міжнародної академії прикладної радіоелектроніки; голова Одеського регіонального відділення АН ВШ України; заступник голови секції «Сенсорна електроніка» Наукової ради НАН України з проблеми «Фізика напівпровідників і напівпровідникові пристрої»; член бюро Координаційної ради Українського фізичного товариства, з 2013 – віце-президент.

Заслужений діяч науки і техніки України. Нагороджений знаками Міністерства освіти і науки України («За наукові досягнення»), Національної академії педагогічних наук України («К. Д. Ушинський»), ради ректорів вишів Одеського регіону («За досягнення у науці»), почесною грамотою НАН України, подякою Президії НАН України, орденом Ярослава Мудрого АН ВШ України, відзнакою Державного фонду фундаментальних досліджень «За внесок у науку». Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки за роботу «Мікроелектронні датчики нового покоління для інтелектуальних систем».

Переможець конкурсу «Людина дії-2011» у номінації «Український вчений» за версією журналу «Український тиждень», Всеукраїнського конкурсу Державної служби інтелектуальної власності України «Кращий винахід-2011 в регіоні» (за метод виготовлення комутаційних плат) та «Винахідник-2012» (за метод

переналадження робочої частоти пристрою на поверхневих акустичних хвилях) та ін.

Один із засновників одеської «Південної громади» Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка. Був також членом та заступником голови одеської обласної організації НРУ, головою Одеської міської організації Конгресу української інтелігенції.

Прикладна акустика в медицині : навч. посіб. для студентів ВНЗ. – Одеса : Астропринт, 2005. – 208 с.

Теорія радіолокаційних та радіонавігаційних систем : навч. посіб. для студентів ВНЗ. – Одеса : Екологія, 2008. – 223 с.

Напівпровідникові та акустоелектричні оптичні сенсори і системи : [монографія] / співавт.: С. В. Лесков [та ін.]. – Одеса : Астропринт, 2010. – 316 с.

Доктор фізико-математичних наук, професор Ярослав Ілліч Лепіх : до 60-річчя з дня народження // СЕМСТ. – 2007. – № 2. – С. 62–64 : фот.

Кракалія Р. Шлях, визначений Господом // Чорномор. новини. – 2017. – 29 квіт.

Лепіх Ярослав Ілліч // Видатні випускники Одеського національного політехнічного університету. 1918-2013 / авт.-упоряд.: Г. О. Оборський [та ін.]. – Одеса, 2013. – С. 51.

Лепіх Ярослав Ілліч // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – 2-ге вид., доп. – Одеса : Астропринт, 2005. – Т. 3 : К-П. – С. 224–229 : портр.

Литовченко В. Г. Лепіх Ярослав Ілліч // ЕСУ. – Київ, 2016. – Т. 17. – С. 95–96 : фот.

Люди дії. Ярослав Лепіх, учений-фізик, Одеса // Укр. тиждень. – 2011. – 30 груд. ; 2012. – 12 січ.

ЛОКОТОШ
Тетяна Володимирівна
Народилася 3 січ. 1957

Народилась у м. Одесі. 1978 закінчила ОДУ ім. І. І. Мечникова. У 1984-1992 вчителювала в школах Одеси. З 1992 працює в ОНУ (ОДУ). З 2007 – провідний науковий співробітник лабораторії теоретичної і молекулярної фізики (НДЛ-14).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Властивості метану у β -фазі» («Свойства метана в β -фазе») захистила 1988. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Статистичні та динамічні властивості систем з сильними водневими зв'язками» («Статистические и динамические свойства систем с сильными водородными связями») захистила 2004 (за фахом «теоретична фізика»).

Наукові дослідження присвячені вивченню статистичних та динамічних властивостей систем з водневими зв'язками.

Либрационные возбуждения в d-фазе метана // ФНТ. – 1988. – Т. 14, вып. 5. – С. 499–509.

Спиновая конверсия в β -фазе метана // ФНТ. – 1989. – Т. 15, вып. 2. – С. 198–209.

Нормування парної кореляційної функції та проблема стисливості / співавт.: Л. А. Булавін, М. П. Маломуж // Доп. НАНУ. – 2002. – № 10. – С. 73–77.

Модель полімерного розчину Флорі–Хаггінса : нова версія самоузгодженого наближення середнього поля / співавт.: Л. А. Булавін, М. П. Маломуж // Вісн. Київ. ун-ту. – 2003. – № 3. – С. 303–314.

О природе вкладов в энтропию полинговского льда / соавт. О. М. Горун // ФНТ. – 2003. – Т. 29, № 2. – С. 179–188.

Коллективный дрейф молекул в жидкостях в соответствии с данными некогерентного рассеяния тепловых нейтронов / соавт.: Н. П. Маломуж, К. Н. Панкратов // ЖФХ. – 2011. – Т. 85, № 10. – С. 1892–1895.

Пространственно-временные масштабы в Лагранжевой теории тепловых гидродинамических флуктуаций / соавт.: Н. П. Маломуж, К. Н. Панкратов // ЖСХ. – 2013. – Т. 54, № 52. – С. 203–209.

Нові результати в теорії колективної самодифузії в рідинах / співавт.: М. П. Маломуж, К. М. Панкратов, К. С. Шакун // УФЖ. – 2015. – Т. 60, № 8. – С. 697–707.

Круглов В. Є. Локотош Тетяна Володимирівна // ЕСУ. – Київ, 2016. – Т. 17. – С. 644 : фот.

МАК
Василь Тимофійович
Народився 25 січ. 1949

Народився у м. Кам'янці-Подільському, Хмельницької обл. Закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова (1972) та аспірантуру відділу радіаційної фізики твердого тіла Ін-ту ядерних досліджень АН УРСР, потім працював у Хмельницькому технологічному ін-ті побутового обслуговування (старший викладач, доцент). З 1984 до 2008 працював в ОНУ (ОДУ): старший науковий співробітник, завідувач сектора НДЛ-3 електронно-іонних процесів у напівпровідниках, доцент, професор кафедри експериментальної фізики (з 1997), декан факультету бізнесу і менеджменту ІМЕМ ОНУ (з 1998). Залишаючись деканом факультету, обіймав посаду завідувача кафедри менеджменту і математичного моделювання ринкових процесів. Наприкінці 2002 став науковим керівником НДЛ-11. Під його керівництвом проводилися дослідження радіаційної стійкості пористих речовин, впливу опромінення малими дозами на структурні і люмінесцентні властивості пористих напівпровідників і стекел та на еволюцію цих властивостей під час зберігання. Вивчалася роль кристалічної орієнтації кремнієвої пластини на механічні і фотолюмінесцентні властивості створеного на ній пористого шару. 2008 виїхав до Німеччини.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Вплив ядерних випромінювань на властивості CdS та CdS+Cu монокристалів» («Влияние ядерных излучений на свойства CdS и CdS+Cu монокристаллов») захистив 1976. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Роль радіаційно стимульованих процесів у модифікації властивостей напівпровідників і напівпровідникових приладів із дефектами структури» захистив 1997 (за фахом «фізика твердого тіла»).

Наукові праці присвячені питанням взаємодії ядерних частинок з напівпровідниковими матеріалами та приладами на їх основі. Виявив та дослідив явище твердофазної перекристалізації при гамма-опроміненні малими дозами, встановив роль іонного зв'язку в перебігу радіаційно-стимульованих процесів, розробив методи модифікації

параметрів і підвищення якості та надійності напівпровідникових діодів і транзисторіїв. Важливі наукові результати отримані при дослідженні аморфних та пористих кремнієвих структур. В. Т. Мак проводив також дослідження в галузі економіки та управління проектами в туризмі.

Твердофазная перекристаллизация пленок CdS при g-облучении / соавт.: В. Е. Буковский, М. Я. Рахлин // ФТТ. – 1989. – Т. 31, вып. 9. – С. 251–253.

Исследование радиационно-стимулированной диффузии фосфора в кремнии // ЖТФ. – 1993. – Т. 63, вып. 3. – С. 173–176.

Влияние термических и радиационных воздействий на свойства пленок тиогаллата кадмия / соавт. А. М. Ебрагим // Фотоэлектроника. – 1996. – Вып. 6. – С. 59–64.

Зависимость темновой проводимости монокристаллов CdS от энергии облучающих электронов // ФТП. – 1996. – Т. 30, вып. 2. – С. 292–295.

Термостимульовані явища в окисних плівках на алюмінії / співавт.: Ю. В. Робул, Л. М. Вілінська // УФЖ. – 2002. – Т. 47, вип. 10. – С. 959–963.

Effect of potassium nitrate treatment on the adsorption properties of silica porous glasses / co-auth.: E. Rysiakiewicz-Paseka [et al.] // J. of Non-Cryst. Solids. – 2004. – Vol. 345/346. – P. 260–264.

Ломачинська І. А. Мак Василь Тимофійович // ЕСУ. – Київ, 2017. – Т. 18. – С. 533.

Мак Василь Тимофійович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 131 : портр.

МАКАРОВ
Володимир Костянтинович
12 серп. 1937 – 9 черв. 2006

Народився у с. Горки, Владимирської обл. (Росія). 1959 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «математика». Працював в ОПІ: лаборант, асистент кафедри фізики, старший викладач, доцент, професор кафедри загальної та теоретичної фізики. Викладав дисципліну «Фізика».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження ультразвукової кавітації як масового процесу» («Исследование ультразвуковой кавитации как массового процесса») захистив 1965. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Вільний вміст повітря у воді та механізми акустичної кавітації» («Свободное воздуходержание воды и механизмы акустической кавитации») захистив 1990.

Основні напрями наукової діяльності: фізична та прикладна акустика, зокрема механізми зародження і розвитку акустичної кавітації: тепло- і масообмінні процеси на межі поділу рідина – газ, у тому числі феноменологія приповерхневих шарів рідини; динаміка бульбашкових ансамблів у рідинах; ультразвукова технологія.

Створив і розвинув новий науковий напрям у галузі фізики гетерогенних газових мікрровключень (зародків) у рідині. Довів можливість адекватного моделювання початку і розвитку акустичної кавітації з урахуванням колективних явищ і вирішення однієї з найскладніших проблем фізичної акустики – визначення природи, механізмів формування та стабілізації вільної газової фази в реальній рідині. Практична цінність результатів, одержаних В. К. Макаровим, підтверджена впровадженнями його розробок в НВО «Енергія» та НДІ «Атолл», КБ «Південне» (м. Дніпро).

Протягом багатьох років проводив лабораторні експерименти з підвищення міцності будматеріалів шляхом деаерації рідини, використовуваної при виготовленні, наприклад, бетону. Нині за участі ряду співробітників ОНПУ продовжуються роботи зі створення відповідних методик і установок для впровадження методів підвищення міцності бетону в промисловості. Дослідження В. К. Макарова дали

можливість вивчити механізми звукоутворення при витіканні перегрітої рідини з малих отворів. Результати були використані кафедрою атомних електростанцій при розробці методів виявлення мікропротікань в атомних енергоустановках. Під керівництвом ученого проводилися дослідження газообміну для деаерованої води з урахуванням особливого стану приграничних шарів рідини. Він також експериментально досліджував вплив електроопалювання на тепломасообмін та гідравліку каналів та енергоустановок. Розробив фізичну модель та концепцію загальної теорії тепломасообміну на поверхнях, які обігріваються змінним струмом.

Нагороджений ювілейними медалями «За доблесний труд», «Ветеран праці». Почесний ветеран ОНПУ.

Помер в Одесі.

До питання про кінетику фазових перетворень в газовмісній рідині при пониженому тиску // Наук. зап. Одес. політехн. ін-ту. – 1963. – Т. 50. – С. 30–35.

Ультразвукова кавітація як статистичний процес // Питання фізики та математики : пр. аспірантів ОПІ. – 1964. – С. 36–42.

О поле давления вблизи кавитационного пузырька / соавт. А. В. Кортнев // Акустика и ультразвук. техника. – 1968. – Вып. 4. – С. 3–5.

Некоторые вопросы поведения кавитационных зародышей / соавт.: Ю. К. Волкодав, А. В. Кортнев // Акустика и ультразвук. техника. – 1973. – Вып. 8. – С. 3–7.

Исследование акустической кавитации методом амплитудной спектрометрии / соавт.: А. А. Кортнев [и др.] // Акуст. журн. – 1976. – Т. 22, вып. 5. – С. 718–723.

О газосодержании водопроводной воды / соавт.: С. Г. Супрун [и др.] // Акустика и ультразвук. техника. – 1976. – Вып. 11. – С. 17–19.

Макаров Владимир Константинович // Видные ученые Одессы : [биогр. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 175.

Макаров Владимир Константинович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 548–549 : фот.

Макаров Владимир Константинович // Одесский политехнический институт : краткий ист. очерк (1918 – 1968) / авт.-сост. : Е. И. Цымбал, В. В. Никулин. – Киев, 1968. – С. 155.

МАЛАХОВ
Олексій Володимирович
Народився 29 черв. 1969

Народився у м. Кам'янці-Подільському, Хмельницької обл. 1992 закінчив ОПІ, де і працював. З 2001 – професор кафедри теорії та проектування корабля ім. проф. Ю.Л. Воробйова ОНМУ та професор кафедри суднових допоміжних установок НУ «ОМА».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук «Взаємодія тіл обтікання як первинних перетворювачів витрати з обмеженим потоком» («Взаимодействие тел обтекания как первичных преобразователей расхода с ограниченным потоком»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Ієрархія нелінійних гідромеханічних систем типу "просторово обмежений потік – обтічне тіло"» захистив 1999 (за фахом «фізика приладів, елементів і систем»). 2002 був затверджений у вченому званні професора.

Фахівець у галузі теплоенергетики. Основні напрями наукових досліджень: математичні та експериментальні методи вивчення процесів взаємодії обмеженого потоку із тілами різноманітних форм.

Гидромеханика ограниченных потоков. – Одесса : Астропринт, 1999. – 204 с.

Технология гидродинамического гашения избыточной энергии в судовых системах гидропривода / соавт. В. В. Леонов // Авиационно-космическая техника и технология. – 2008. – № 7. – С. 28–32.

Влияние геометрических параметров кодирующей апертуры на формирование тенеграммы / соавт.: А. А. Никуляк, Д. О. Мельничук // Вост.-Европ. журн. передовых технологий. – 2011. – № 5/9. – С. 54–58.

Автоматизация процесса сепарации многофазных потоков на основе гидродинамической суперкавитации // Электротехнические и компьютерные системы. – 2013. – № 9 (85). – С. 78–83.

Клованич С. Ф. Малахов Олексій Володимирович // ЕСУ. – Київ, 2017. – Т. 18. – С. 667 : фот.

МАЛОМУЖ
Микола Петрович
Народився 21 лип. 1948

Народився у м. Кіровограді (нині Кропивницький). 1971 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика», 1974 – аспірантуру ОДУ під керівництвом професора Й. З. Фішера. Працює в ОНУ (ОДУ): молодший, потім старший науковий співробітник НДС; старший викладач, доцент, професор кафедри теоретичної фізики (нині кафедра теоретичної фізики і астрономії). Вчене звання професора присвоєне 1993. 1996 удостоєний почесного звання «Соросівський професор».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Лагранжева теорія теплових гідродинамічних флуктуацій та її застосування до молекулярної динаміки» («Лагранжева теория тепловых гидродинамических флуктуаций и ее приложение к молекулярной динамике») захистив 1974. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Коллективні збудження в рідинах» («Коллективные возбуждения в жидкостях») захистив 1991.

Наукові дослідження М. П. Маломужа торкаються ряду проблем фізики: критичні явища, зокрема в сольових розплавах та розчинах електролітів; теорія далекодіючих сил в мицеллярних розчинах та у дисперсних системах; фазові перетворення у рідинах зі складними міжмолекулярними взаємодіями; теорія переохолоджених сильнов'язких станів рідин типу гліцерину; Лагранжева теорія теплових гідродинамічних флуктуацій та її застосування до молекулярної динаміки; теорія процесів перенесення у рідинах; теорія процесів кластеризації у нормальній та переохолодженій воді та їх вплив на термодинамічні та кінетичні властивості води; теорія процесів перенесення в дисперсних системах; теорія квазіпружного некогерентного розсіювання теплових нейтронів; теорія магнітних полів зірок, статистична фізика та фізика рідин, теорія теплових гідродинамічних флуктуацій; статистична механіка систем з водневими зв'язками; структура та властивості води у нормальних та переохолоджених станах; термодинаміка та кінетика сильнозв'язаних рідин; діелектричні властивості

мікронеоднорідних середовищ; гістерезисні ефекти у явищах змочування та ін.

Неодноразово виступав з пленарними доповідями на міжнародних конференціях. Підтримує зв'язки з науковцями у США, Німеччині, Італії, Франції, Нідерландах, Канаді та ін.

Читав лекції магістрам та аспірантам Київського, Дніпропетровського, Полтавського педагогічного (Україна), Самаркандського (Узбекистан) ун-тів, був запрошеним професором ун-тів у Мессіні (Італія), Галле (Німеччина), Юніверсіті-Парк (штат Пенсільванія, США).

Член Фізичного та Хімічного товариств США.

Properties of binary and ternary mixtures in the vicinities of double critical points / co-auth. B. Veytsman // *Phys. Lett. A.* – 1989. – Vol. 136, № 4/5. – P. 239–244.

Influence of charge fluctuations on the critical behaviour of electrolyte solutions / co-auth.: V. L. Kouliskii, V. A. Tolpekin // *Phys. Rev. E.* – 1999. – Vol. 60, № 6. – P. 6897–6905.

Lagrange theory of thermal hydrodynamic fluctuations and collective diffusion in liquids / co-auth. T. V. Lokotosh // *Phys. A.* – 2000. – Vol. 286, № 3/4. – P. 474–488.

Особенности самодиффузии в воде / соавт.: Л. А. Булавин, К. Н. Панкратов // *ЖСХ.* – 2006. – Т. 47. – С. 54–64.

Природа кинематической сдвиговой вязкости воды / соавт. А. В. Олейник // *ЖСХ.* – 2008. – Т. 49, № 6. – С. 1092–1100.

Особенности температурных и концентрационных зависимостей контракции водных растворов этанола / соавт.: В. Я. Гоцунский, В. Е. Чечко // *ЖФХ.* – 2013. – Т. 87, № 10. – С. 1660.

Пространственно-временные масштабы в Лагранжевой теории тепловых гидродинамических флуктуаций / соавт.: Т. В. Локотш, К. Н. Панкратов // *ЖСХ.* – 2013. – Т. 54, № 52. – С. 203–209.

●
Адамян В. М. Кафедра теоретической физики // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С.46–56.

Про М. П. Маломужа. – С. 48, 49.

Адамян В. М. Теоретична фізика в Одеському університеті : становлення і підсумки розвитку // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 65–79.

Про М. П. Маломужа. – С. 76, 79.

Маломуж Микола Петрович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 132 : портр.

Маломуж Микола Петрович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 267–268 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 294–295 : портр.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про М. П. Маломужа. – С. 85.

МАЛЯРОВ
Володимир Володимирович
16 січ. 1914 – 11 лип. 2000

Народився у м. Одесі. Навчався на вечірньому відділенні робітфаку, 1938 закінчив фізичний факультет ОДУ за фахом «теоретична фізика». Працював асистентом в Одеському ін-ті технології зерна і борошна.

У 1935-1937 в ОДУ працював німецький фізик-теоретик Гвідо Бек, з діяльності якого в Одесі почався розвиток теоретичної фізики. Г. Бек створив групу з шести талановитих дослідників, серед яких був В. В. Маляров. Вони займалися дослідженнями у галузі квантово-релятивістської фізики. Ця галузь і стала провідною у подальшій науковій роботі вченого.

У період німецько-румунської окупації Одеси (1941-1944) залишався у місті, був членом партизанського загону, що базувався в катакомбах с. Крива Балка. Після звільнення Одеси обіймав посаду доцента, завідував кафедрою фізики в ОДУ, потім перейшов на посаду завідувача кафедри фізики в ОПІ, де заснував школу фізиків-ядерників. З 1957 працював в Одеському інженерно-будівельному ін-ті: доцент, завідувач кафедри фізики. Водночас керував створеною ним лабораторією теплофізики. Був членом методичної ради з фізики Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, організував роботу Республіканського семінару з підвищення кваліфікації викладачів фізики середніх спеціальних навчальних закладів УРСР на базі Одеського будівельного ін-ту (1973). 1984 організував в Одесі Всесоюзну школу фізики елементарних частинок, а 1985 – семінар АН СРСР з ядерної спектроскопії. Для підвищення кваліфікації співробітників Одеської АО на громадських засадах прочитав їм дворічний курс лекцій з квантової механіки.

В. В. Маляров був одним з провідних фахівців у галузі теоретичної фізики в Одесі. Працюючи в інженерно-будівельному ін-ті, водночас викладав в ОДУ розроблений ним курс лекцій із загальної теорії відносності.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Аномальне розсіяння α -часток ядрами легких елементів» («Аномальное рассеяние α -частиц ядрами легких элементов») захистив 1940. Того ж року йому

було присвоєне вчене звання доцента. 1970 В. В. Малярову рішенням ВАК присвоєне звання професора.

Наукові праці В. В. Малярова надруковані в багатьох періодичних виданнях та збірниках наукових робіт ОПІ, ОДУ, конференцій із квантової теорії поля і теорії елементарних частинок. Йому належать переклади кількох важливих монографій. Багато уваги приділяв викладацькій діяльності. Написав серію навчальних посібників: за його участі і під його редакцією були написані посібник з механіки та методичні вказівки до лабораторних робіт з електрики, оптики та ядерної фізики. В. В. Маляров редагував збірник циклу лекцій з атомної і ядерної фізики, виданий у Києві. Автор першого в СРСР підручника «Основи ядерної фізики», перекладеного кількома іноземними мовами.

Брав участь у роботі теоретичних семінарів Ін-ту теоретичної фізики АН СРСР, Ін-ту фізичних проблем АН СРСР, Ін-ту філософії АН СРСР. Був учасником багатьох конференцій з ядерної фізики (Дубна-64, Новосибірськ-65, Ужгород-67, Чернігів-68). Брав участь у роботі III Всесоюзного симпозіуму з теоретичної фізики (1966), сприяв організації VII Всесоюзного симпозіуму «Актуальні проблеми теоретичної фізики» (1979).

Нагороджений орденом Вітчизняної війни другого ступеня та медаллю «За відвагу».

Заслужений працівник вищої школи України.

Помер в Одесі.

Основы теории атомного ядра : учеб. пособие. – Москва : Госиздат физ.-мат. лит., 1959. – 471 с.

Основы теории атомного ядра : [учеб. пособие]. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Москва : Наука, 1967. – 511 с.

Физика : лекция в магнитофонной записи. – Харьков, 1967. – 14 с.

Элементарные частицы. – Харьков, 1967. – 17 с.

Оптика движущихся сред и теория относительности – Киев : [б. и.], 1969. – 27 с.

Физика. Оптика : сопровод. текст к лекциям в магнитофон. записи. Лекция 32. Оптика движущихся тел и теория относительности. – Киев, 1969. – 27 с.

Латишева Л. П. Одеська державна академія будівництва та архітектури, 1930-2000 / Л. П. Латишева, О. Е. Лопатто, Л. В. Мазуренко. – Одеса, 2000. – 232 с.

Про В. В. Малярова. – С. 90–93; фот. – С. 91.

Маляров Владимир Владимирович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 155–156 : фот.

Маляров Володимир Володимирович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 132 : портр.

Попушой М. М. Маляров Володимир Володимирович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : К-П. – С. 269–271 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 296–298 : портр.

МИХАЙЛЕНКО
Віталій Іванович

Народився 22 черв. 1939

Народився у с. Федрі, Козельщинського р-ну, Полтавської обл. 1961 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова. З 1963 працює в НУ «ОМА»: з 1990 – завідувач кафедри фізики і хімії.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Експериментальне та теоретичне вивчення електронно-коливальних спектрів деяких ароматичних сполук» («Экспериментальное и теоретическое изучение электронно-колебательных спектров некоторых ароматических соединений») захистив 1967. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Методи розкладання спектрів з невирішеною структурою» («Методы разложения спектров с неразрешенной структурой») захистив 1990. Вчене звання професора присвоєне 1994.

Напрями наукової діяльності: спектроскопія молекул та кристалів. Дослідив температурні зміни електронно-коливальних спектрів поглинання анізолу і нітробензолу в ізотропній рідкій фазі та в орієнтаційно впорядкованих пристінних шарах (ОВПШ), утворених на поверхні кварцу. У серіях, нормованих на одиницю спектрів ОВПШ, отриманих при різних товщинах і температурах, виявив ряд ізобестичних точок, що свідчить про наявність різних типів поглинаючих центрів. Розробив методи розкладання складних спектрів на елементарні смуги; провів дослідження квазілінійчастих спектрів ароматичних молекул; запропонував новий метод розрахунку характеристичних коливань складних молекул; розробив теорію епітропних рідких кристалів.

Нагороджений нагрудним знаком «Василь Сухомлинський». Відмінник освіти України.

Общая физика : учеб. пособие / соавт.: В. М. Белоус, Ю. М. Поповский. – Киев : ИСПО, 1993. – 551 с.

Загальна фізика : навч. посіб. / співавтор.: В. М. Білоус, Ю. М. Поповський. – Київ : ІСДО. – 1994. – 528 с.

Two component model of orientationally ordered wall adjacent liquid layers / co-auth.: A. Yu. Popovskii, Yu. M. Popovskii // *Adv. Colloid Interface Sci.* – 2003. – Vol. 104, № 1. – P. 285–292.

Поведение жидкости вблизи поверхности твердого тела / соавт.: А. Ю. Поповский, К. С. Шакурн // *ФАС.* – 2008. – Вып. 45. – С. 89–96.

Особенности димерообразования в тонких пристенных слоях нитробензола / соавт. А. Ю. Поповский // *ФАС.* – 2012. – Вып. 49. – С. 5–13.

Поглощение и рассеяние лазерного луча в нефтеводной эмульсии / соавт.: А. А. Горюк, А. А. Кузнецова // *Судовые энергетические установки.* – 2013. – № 32. – С. 163–167.

МІХНЕВИЧ
Георгій Леонтійович
20 лип. 1892 – 24 жовт. 1961

Народився у м. Одесі. 1916 закінчив фізико-математичний факультет Новоросійського ун-ту, був нагороджений срібною медаллю за конкурсну роботу «Новейшие теории полярных сияний». 1917 вступив до аспірантури, після її закінчення був призначений на посаду старшого асистента ІНО. Викладав математику, загальну і теоретичну фізику. Паралельно читав ці курси в політехнічному (індустріальному) і педагогічному ін-тах. З 1933 і до кінця життя керував кафедрою загальної фізики ОДУ. 1934 Г. Л. Міхневичу було присвоєне звання доцента.

У перші роки наукової діяльності займався виключно математикою. Зокрема, надрукував 4 роботи з проблем інтегральних рівнянь. Згодом, під впливом члена-кореспондента АН СРСР Я. І. Френкеля, який регулярно спілкувався з одеськими вченими, Г. Л. Міхневич створив наукову групу з дослідження кристалізації переохолоджених рідин. Розроблена групою методика дослідження кристалізації дозволяла уникати викривлення закономірностей. Крім того, вивчався вплив різних факторів на процес зародження центрів кристалізації.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук захистив 1938. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Експериментальне дослідження кристалізації рідини в тонких шарах» («Экспериментальное исследование кристаллизации жидкости в тонких слоях») захистив 1941, але документи захисту загубилися, і Г. Л. Міхневич не був затверджений у вченому званні. Ця дисертація дістала високу оцінку Я. І. Френкеля в його монографії «Кинетическая теория жидкости».

У період німецько-румунської окупації Одеси (1941-1944) Г. Л. Міхневич перебував у місті. Йому разом з деканом факультету М. М. Васильєвим вдалося зберегти апаратуру Ін-ту фізики, сховавши найбільш цінні прилади, і врятувати кафедру від пожежі.

Після війни повернувся до наукової роботи. Досліджував кінетику утворення кристалів. За його участі

відновилися роботи з дослідження епітаксії. Г. Л. Міхневич розкрив механізм гетерогенної кристалізації і виявив її властивості; проводив дослідження кінетики утворення злитка, виявив можливість регулювання зернистості злитка і тривалості процесу його утворення. Паралельно вивчав процес кристалізації в перенасичених розчинах і вплив зміни температурного режиму та перемішування на його перебіг. Знайдені закономірності лягли в основу так званого ступеневого охолодження, запропонованого Г. Л. Міхневичем і його колегами для вдосконалення технології одержання виннокам'яної кислоти. Проведені в повоєнні роки дослідження дозволили Г. Л. Міхневичу у березні 1961 захистити нову дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Кінетика кристалізації переохолоджених органічних рідин і перенасичених розчинів» («Кинетика кристаллизации переохлажденных органических жидкостей и перенасыщенных растворов»).

The influence of surface phenomena upon the temperature curve of the nuclei number for an super cooled organ liquid / co-auth. F. F. Browko // Acta Physicochimica URSS. – 1938. – Vol. 9, № 5. – P. 795–802.

On the deactivation of the surface effects taking place during the crystallization of a supercooled organic liquid in thin layers. 1 / co-auth. E. N. Owtchinikowa // Acta Physicochimica URSS. – 1939. – Vol. 11, № 4. – P. 603–616.

Кинетика кристаллизации переохлажденной органической жидкости на частицах примесей / соавт. В. П. Ефимова // Зб. фіз.-мат. ф-ту і наук.-дослід. ін-ту фізики. – 1954. – Т. 5. – С. 115–122. – (Пр. Одес. держ. ун-ту).

Про застосування флуктуаційної теорії до кристалізації переохолодженої рідини з урахуванням впливу процесу проявлення зародків кристалів // Пр. Одес. держ. ун-ту. – 1958. – Т. 148, вип. 6. – С. 67–73. – (Серія фізичних наук).

Исследование кинетики кристаллизации растворов сахарозы в латентном периоде / соавт. Р. А. Янчук // Рост кристаллов. – 1959. – Т. 3. – С. 117–122.

●

Заремба В. Г. Міхневич Георгій Леонтійович / В. Г. Заремба, О. В. Флорко // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 313–316 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 346–349 : портр.

Золотко А. Н. Наукові напрямки кафедри загальної і хімічної фізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 31–49.
Про Г. Л. Міхневича. – С. 32-35; фот. на с. 7, 33, 36.

Історія Одеського університету за 100 років / відп. ред. О. І. Юрженко. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1968. – 423 с.
Про Г. Л. Міхневича. – С. 252–254.

Кордун Г. Г. Становлення і розвиток радянської фізики. – Київ, 1977. – 224 с.
Про Г. Л. Міхневича. – С. 200, 201.

Михневич Георгій Леонтъевич // Наука и научные работники СССР. – Ленинград, 1928. – Ч. 6. – С. 262.

Полищук Д. И. Г. Л. Михневич – создатель школы исследования кристаллизации // Видные ученые Одессы : по воспоминаниям учеников и сотрудников. – Одесса, 1994. – Вып. 4/5. – С. 54–59.

МИЩЕНКО
Митрофан Трофимович
1909 – ?

Народився у с. Келеберда, Київської губ. (нині – Черкаська обл.). 1932 закінчив Київський фізико-хіміко-математичний ін-т. Отримав фах викладача фізичних наук. У 1932-1941 працював асистентом кафедри фізики Нікопольського педінституту (вів самостійний курс фізики та астрономії), старшим викладачем кафедри фізики Мелітопольського педагогічного ін-ту. Учасник Другої світової війни (був командиром взводу). Після демобілізації працював у Львівському політехнічному ін-ті (асистент, доцент).

1960 перїхав до Одеси. Працював в ОПІ: завідувач кафедри теоретичних основ електротехніки (1963 отримав звання професора); завідувач кафедри напівпровідникових матеріалів; професор кафедри фізики. У 1964-1966 працював у Камбоджі: завідував кафедрою фізики Вищого технічного ін-ту Кхмеро-радянської дружби.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження процесів окислення міді та ріст кристалів закису міді» («Исследование процессов окисления меди и роста кристаллов закиси меди») захистив 1952. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Будова, механізм утворення закису міді та її електричні властивості» («Строение, механизм образования закиси меди и ее электрические свойства») захистив 1960.

Працював у галузі фізики напівпровідників. Займався також науковими дослідженнями в галузі космології та космогонії, зокрема проблемами: «Чи розширюється Всесвіт?», «Що за "межами" Всесвіту?», «До питання про зоряне кладовище», «Розвиток Землі як космічного тіла».

Некоторые вопросы кинетики процесса окисления и роста кристаллов закиси меди / соавт. А. И. Андриевский // ЖТФ. – 1952. – Т. 22, вып. 11. – С. 1713–1717.

Влияние длины волны возбуждающего света на знак вентильной фото-э.д.с. / соавт.: А. И. Андриевский, А. Л. Рвачев // Докл. Львов. политехн. ин-та. – 1958. – Т. 2, вып. 2. – С. 29–33.

Фототок гетероперевода с длинновременной релаксацией объемного заряда / соавт.: В. А. Дроздов, Ш. Д. Курмашев // Электронная техника. – 1970. – Вып. 4. – С. 45–49. – (Серия 12 : Управление качеством и стандартизация).

Алгоритм расчета температурного поля выпрямительного элемента / соавт.: В. С. Остренко, В. Д. Оляк // Электротехника. – 1973. – № 9. – С. 29–32.

Микропластичность кремния в экстремальных условиях / соавт.: В. А. Дроздов [и др.] // Акустика и ультразвук. техника. – 1977. – Вып. 12. – С. 23–27.

Мищенко Митрофан Трофимович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 282 : фот.

Мищенко Митрофан Трофимович // Учені вузів Української РСР. – Київ, 1968. – С. 297.

НЦУК
Юрій Андрійович
Народився 25 січ. 1978

Народився у м. Одесі. 2000 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова. Навчався в аспірантурі за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків». З 2002 працює в ННЦ МБФ при ОНУ, нині – заступник директора. Викладач, старший викладач, доцент, з 2015 – професор кафедри експериментальної фізики; був заступником декана фізичного факультету з навчальної роботи; з 2018 – завідувач відділення фізики та астрономії ФМФІТ ОНУ, заступник декана з навчально-виховної роботи.

Протягом багатьох років викладає лекційний курс «Фізика ядра та елементарних частинок». Проводить практикуми з атомної та ядерної фізики; читає спецкурси «Біофізика», «Прикладна акустика в медицині», «Фізичні основи ядерної медицини». Проводить лабораторні практикуми з медичної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Вплив власних і домішкових дефектів на електрофізичні та оптичні властивості монокристалів ZnSe:In, отриманих методом вільного росту» захистив 2003 (за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Оптичні та електрофізичні властивості монокристалів халькогенідів цинку, легованих іонами перехідних елементів» захистив 2015 (за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків»).

Спеціаліст у галузі фізики напівпровідників і діелектриків. Тематика наукових досліджень пов'язана з дослідженнями оптичних і фотоелектричних процесів у напівпровідникових сполуках A_2B_6 .

Стипендіат Кабміну України для молодих учених у 2008-2010.

Ядерна фізика. – Одеса : Астропринт, 2012. – 194 с.

Электропроводность и люминесценция монокристаллов селенида цинка, отожженных в селене // Фотоэлектроника. – 2002. – № 11. – С. 24–26.

Инверсия типа проводимости в монокристаллах ZnSe, полученных методом свободного роста / соавт.: Ю. Ф. Ваксман [и др.] // ФТП. – 2003. – Т. 37, № 2. – С. 156–158.

Активные среды для лазеров среднего ИК-диапазона на основе монокристаллов селенида цинка / соавт.: Ю. Ф. Ваксман [и др.] // Вісн. Черкас. держ. технол. ун-ту. – 2005. – Вип. 3. – С. 104–106.

Получение и оптические свойства монокристаллов ZnSe, легированных кобальтом / соавт.: Ю. Ф. Ваксман [и др.] // ФТП. – 2006. – Т. 40, вып. 7. – С. 815–818.

Оптическое поглощение и диффузия железа в монокристаллах ZnSe / соавт.: Ю. Ф. Ваксман [и др.] // ФТП. – 2010. – Т. 44, вып. 4. – С. 463–466.

НОВІКОВ

Віталій Володимирович

17 серп. 1946 – 6 верес. 2010

Народився у с. Міщанка, Фрунзівського р-ну, Одеської обл. 1971 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика»; 1977 – аспірантуру Ленінградського ін-ту точної механіки та оптики. Працював старшим викладачем, потім доцентом кафедри вищої математики Вологодського політехнічного ін-ту. З 1984 працював в Одесі: доцент кафедри вищої математики № 1 (пізніше кафедра вищої математики та комп'ютерного моделювання) ОПІ; завідувач цієї кафедри.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Тепло- та електропровідність гетерогенних систем» («Тепло- и электропроводность гетерогенных систем») захистив 1978. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Ефективні фізичні властивості гетерогенних конденсованих середовищ» («Эффективные физические свойства гетерогенных конденсированных сред») захистив 1990. Звання професора було присвоєне 1991.

Основні напрями наукової діяльності: фрактали, перколяція, фізичні властивості мікронеоднорідних середовищ з хаотичною структурою. Вивчав залежність в'язко-пружних властивостей від основних структурних і фізичних особливостей композиційних матеріалів. Створив комп'ютерну модель хаотичної структури неоднорідного в'язко-пружного матеріалу у вигляді складеного з двухфазної «краплі» середовища: неперервний масив першої фази з включенням сфер другої фази та неперервний масив другої фази з включенням сфер першої фази. Використання його методу розрахунків фізичних властивостей композитів та алгоритмів прогнозування в'язко-пружних властивостей неоднорідних матеріалів значно заощаджує матеріальні витрати при експериментальних дослідженнях та розробках технологічних процесів одержання нових композиційних матеріалів.

Брав участь у дослідженнях, які проводилися спільно з Ун-том Альберта-Людвіга у м. Фрайбурзі (Німеччина) та Ін-том молекулярної фізики Польської АН (м. Познань).

Член Нью-Йоркської АН.

Методы расчета тепло- и температуропроводности полимерных материалов : учеб. пособие / соавт. А. Н. Пивень. – Киев : УМК ВО, 1989. – 107 с.

Основы теплофизики и реофизики полимерных материалов / соавт.: В. П. Привалко, Ю. Г. Яговский. – Киев : Наук. думка, 1991. – 232 с.

Процессы переноса в неоднородных средах. – Ленинград : Энергоатомиздат, 1991. – 248 с.

The science of heterogeneous polymers: structure and thermophysical properties / co-auth. V. P. Privalko. – New Jersey : John Wiley & Sons, 1995. – 235 p.

Physical properties of fractal structures // Fractal, diffusion and relaxation in disordered complex systems. – New Jersey, 2006. – P. 93–284. – (Advances in chemical physics ; Part B, Vol. 133).

Новиков Виталий Владимирович // Видные ученые Одессы : [биогр. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 202.

Новиков Виталий Владимирович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 569 : фот.

Новиков Виталий Владимирович // Кто есть кто в ОНПУ. – Одесса, 2008. – С. 38 : фот.

ПОКУТНІЙ
Сергій Іванович
Народився 24 січ. 1955

Народився у с. Спасове, Кіровоградської обл. 1978 закінчив фізико-математичний факультет Криворізького педагогічного ін-ту за фахом «математика та фізика». Працював учителем фізики та математики. 1984 закінчив аспірантуру відділу теоретичної фізики Ін-ту спектроскопії АН СРСР (м. Троїцьк, Росія). Працював у Криворізькому педінституті: асистент, старший викладач, доцент, професор, завідувач кафедри фізики. 1995 перейшов на посаду головного наукового співробітника Українського державного морського технічного ун-ту (Одеса). Був директором Іллічівського навчально-наукового центру ОНУ ім. І. І. Мечникова (1999-2007); керував МНДЦ теоретичної та прикладної нанофізики Фізико-математичного ін-ту НПУ ім. М. П. Драгоманова (м. Київ). Тут була завершена тема «Розвиток теорії квазічастинок (електронів, екситонів, позитронів, позитроніїв) у конденсованих наносистемах», науковим керівником якої був С. І. Покутній (2013). Нині є провідним науковим співробітником відділу наноматеріалів Ін-ту хімії поверхні ім. О. О. Чуйка НАН України (м. Київ).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Електронні стани та перенесення енергії електронного збудження в неоднорідних середовищах» («Электронные состояния и перенос энергии электронного возбуждения в неоднородных средах») захистив 1988. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Спектроскопія макроскопічних локальних станів в ультрадисперсних конденсованих середовищах» захистив 1994 (за фахом «хімічна фізика, фізика горіння та вибуху»).

Належить до наукової школи академіка В. М. Аграновича «Теоретична спектроскопія електронних збуджених станів та перенесення енергії електронного збудження в неоднорідних конденсованих середовищах».

Наукові дослідження стосуються проблем: теоретичної оптики і спектроскопії низькорозмірних конденсованих середовищ, зокрема спектроскопії квазічастинок (електронів, дірок та екситонів) у квазінульвимірних системах; міжзонного

поглинання світла в наносистемах; квантоворозмірного ефекту Штарка в наносистемах; перенесення енергії електронного збудження в квазідвовимірних системах, зокрема біологічних мембранах.

Академік Нью-Йоркської АН. На роботи в галузі теоретичної фізики неоднорідних конденсованих середовищ отримав два гранти Наукового Соросівського фонду та Польської АН. Має почесне звання «Соросівський професор». Член бюро координаційної ради Українського фізичного товариства.

Нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України».

Теория экситонов в квазинульмерных полупроводниковых системах. – Одесса : Астропринт, 2003 . – 168 с.

Діагностика наносистем. Напівпровідникові квазінульвимірні системи / співавт.: А. П. Шпак, Ю. А. Куницький. – Київ : Ін-т металофізики НАНУ, 2004. – 320 с.

Спектроскопия электронных и экситонных состояний в низкоразмерных системах / соавт.: А. П. Шпак, Ю. А. Куницкий. – Киев : Академперіодика, 2005. – 326 с.

Оптика наносистем / соавт.: В. А. Смынтына [и др.]. – Одесса : Астропринт, 2007. – 299 с.

Міжзонне поглинання світла в напівпровідникових нанокристалах / співавт. В. В. Ковальчук // УФЖ. – 1999. – Т. 44, № 9. – С. 1160–1163.

Макроскопічні об'ємні стани носіїв заряду в квазінульвимірних системах // УФЖ. – 2000. – Т. 45, № 10. – С. 1193–1199.

Квантоворозмірний ефект Штарка в напівпровідникових квантових точках // УФЖ. – 2001. – Т. 46, № 7. – С. 701–706.

Спектроскопія екситонних станів у напівпровідникових квазінульвимірних системах // УФЖ. – 2006. – Т. 3, № 1. – С. 46–69.

Вплив поляризаційної взаємодії на енергетичний спектр екситона у напівпровідникових нанокристалах // УФЖ. – 2007. – Т. 52, № 9. – С. 882–888.

Взаємодія електромагнітного випромінення з квантововимірними електронними станами в наногетероструктурах з квантовими точками / співавт. П. П. Горбик // Наносистеми, наноматеріали, нанотехнології. – 2016. – Т. 14, вип. 2. – С. 181–190.

Покутний Сергей Иванович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 224.

Покутній Сергій Іванович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біограф. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 456–457 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 509–511 : портр.

ПОЛЄТАЄВ
Микола Іванович
Народився 1 черв. 1953

Народився у смт Любашівка, Любашівського р-ну, Одеської обл. 1975 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, фізична електроніка», 1984 – аспірантуру за фахом «теплофізика». Учителював у Березівській середній школі (Балтський р-н, Одеської обл.). З 1978 працює в ОНУ (ОДУ): інженер лабораторії горіння кафедри загальної фізики; молодший науковий співробітник НДІ; науковий співробітник, потім завідувач сектора НДЛ-2, завідувач науково-дослідного відділу № 3 ІГНТ, за сумісництвом – доцент кафедри загальної та хімічної фізики; провідний науковий співробітник ІГНТ, за сумісництвом обіймає посаду професора кафедри загальної та хімічної фізики; директор ІГНТ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження структури ламінарного дифузного двофазного факела» («Исследование структуры ламинарного диффузного двухфазного факела») захистив 1993. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Пилове полум'я металів: отримання, властивості, застосування» («Пылевые пламена металлов: получение, свойства, применение») захистив 2014 (за фахом «хімічна фізика, фізика горіння та вибуху»).

Напрями наукової діяльності: фізика горіння дисперсних систем, горіння поодиноких частинок різних видів твердого палива та їх газосуспензій, синтез цільових продуктів у хвилі горіння, оптична та зондова діагностика полум'я, проблеми утворення конденсованої фази (у тому числі нанодисперсної) у полум'ї, енергетичне горіння. Розробив метод побудови адаптивних сіток для чисельного інтегрування рівнянь у часткових похідних з оптимізацією за мінімумом похибки апроксимації. Метод використовується для розв'язання задач з великими градієнтами залежних змінних. Розробив також комплекс програм чисельного розв'язання систем нестационарних диференційованих рівнянь у часткових похідних для моделювання процесів горіння газозавису дисперсного пального.

Співавтор патентів на винаходи: «Спосіб отримання наночастинок оксидів металів заданого розміру в пиловому

полум'ї металів», «Метод газодисперсного синтезу нанопорошків оксидів тугоплавких металів», «Спосіб отримання люмінофору на основі тербій-ітрій на основі алюмінієвого гранату, активованого іонами церію» та ін.

Розробив та викладає спецкурси «Комп'ютерні технології у фізичному експерименті», «Основи обчислювальної фізики», «Системи штучного інтелекту», «Об'єктно-орієнтоване моделювання у фізиці», «Захист інформації у комп'ютерних системах». Проводить практичні та лабораторні заняття зі спецкурсів «Комп'ютерні методи розв'язання задач з фізики», «Основи кібернетики».

Газодисперсный синтез оксидов циркония / соавт.: Ю. Л. Шошин [и др.] // Материалы X Международного симпозиума по горению и взрыву. Горение. – Черногловка, 1992. – С. 138–139.

Синтез нанооксидов в двухфазных ламинарных пламенах / соавт.: А. Н. Золотко [и др.] // Физика горения и взрыва. – 1996. – Т. 32, № 3. – С. 24–34.

Теплообмін субмікронних часток в процесі високотемпературної конденсації / співавт.: О. В. Флорко [и др.] // ФХТТ. – 2003. – Т. 4, № 1. – С. 97–101.

Спектральные исследования газового компонента пылевого факела частиц алюминия / соавт. А. В. Флорко // Физика горения и взрыва. – 2008. – Т. 44, № 4. – С. 72–79.

Дисперсность продуктов сгорания металлов в ламинарном пылевом факеле / соавт.: А. Н. Золотко, Ю. А. Дорошенко // Физика горения и взрыва. – 2011. – Т. 47, № 2. – С. 30–44.

Electrical oscillations in combustion of magnesium particles in a constant electric field // Combustion, Explosion, and Shock Waves. – 2012. – Vol. 47, № 2. – P. 151–162.

Полетаев Николай Иванович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://phys.onu.edu.ua/ru/kafedra-zahalnoi-i-khimichnoi-fizyky/sotrudniki/82-poletaev-nikolaj-ivanovich>

ПОЛИЩУК
Дмитро Іванович
22 лют. 1920 – 16 серп. 2002

Народився у с. Адамівка, Любашівського р-ну, Одеської обл. Закінчив фізичне відділення фізико-математичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «електрофізика» (1947) та аспірантуру по кафедрі фізики молекулярних і теплових явищ. Учасник Другої світової війни.

Працював в ОДУ: молодший науковий співробітник НДІ фізики, асистент, старший викладач, доцент кафедри загальної фізики, заступник декана фізико-математичного факультету, декан фізичного факультету, створеного на базі фізичного відділення, завідувач кафедри загальної фізики, проректор з навчальної роботи, професор кафедри загальної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Випаровування крапель води при високих температурах» («Испарение капель воды при высоких температурах») захистив 1951. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук захистив 1973, того ж року отримав учене звання професора по кафедрі загальної фізики.

Належав до одеської школи фізики горіння. Вивчав фізику аеродисперсних систем. Наприкінці 1960-х Д. І. Поліщук зібрав групу дослідників. Вони вивчали спалахування та горіння суспензій металів, а також поширення полум'я в аерозависах. Були проведені експериментальні дослідження горіння окремих частинок металів, перспективних для використання як палива для ракетної техніки, а також вивчені характеристики пожежовибухобезпечності виробництва, зберігання та транспортування металічних порошків. Отримані результати широко використовувалися в теорії окислення та горіння.

Займався проблемами вдосконалення викладання фізики у середніх та вищих навчальних закладах. Створив групу науковців, яка вела активну роботу в цьому напрямі. Був сформульований і прийнятий для вирішення ряд проблем, що стосуються удосконалення методики викладання фізики, складання навчальних планів, комп'ютеризації процесу навчання, введення тестів і рейтингової системи контролю.

Протягом багатьох років активно працював у товаристві «Знання», був головою НМР з пропаганди природничо-наукових знань. Брав активну участь у роботі ряду методичних комісій Мінвузу України.

Нагороджений орденами Слави 3-го ступеня, Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2-го ступеня, медалями «За звільнення Праги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945» та 12 ювілейними медалями.

Заслужений працівник народної освіти України.

Физический практикум : учеб. пособие для студентов биол. фак. / соавт.: С. И. Голуб, В. Г. Заремба. – Одесса, 1969. – 120 с.

Физический практикум. Колебания и волны : учеб. пособие для студентов физ. фак. / соавт. В. Г. Заремба. – Одесса : ОГУ им. И. И. Мечникова, 1971. – 61 с.

Специальные вопросы молекулярной физики : учеб. пособие / соавт. В. Г. Заремба. – Одесса : ОГУ им. И. И. Мечникова, 1981. – 97 с.

Механіка : гідродинаміка коливання хвилі, акустика : навч. посіб. для студентів вузів / співавт. О. В. Козицький. – Одеса, 1997. – 120 с.

Золотко А. Н. Наукові напрямки кафедри загальної і хімічної фізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 31–49.

Про Д. І. Поліщука. – С. 37–39, 44, 46.

Поліщук Дмитро Іванович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 160 : портр.

Поліщук Дмитро Іванович // Не забудемо, пам'ятаємо : співробітники ОНУ ім. І. І. Мечникова в роки Другої світової війни [Електронний ресурс] : інформ. вид. / упоряд. та бібліогр. ред.: А. П. Бахчиванжи, А. С. Ложешник. – Одеса, 2015. – С. 178–179, 3 фот. – Режим доступу : http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/pdf/veterans_onu.pdf

Чесноков М. Н. Дмитрий Иванович Полищук – ученый, педагог, организатор // Видные ученые Одессы : по воспоминаниям учеников и сотрудников. – Одесса, 1995. – Вып. 6. – С. 12–16.

ПОПЛАВСЬКИЙ
Ігор Володимирович
18 трав. 1940 – 5 січ. 2002

Народився у м. Горькому (нині Нижній Новгород, Росія). 1962 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1965 – аспірантуру на кафедрі фізики Одеського інженерно-будівельного ін-ту (нині ОДАБА). По закінченні аспірантури залишився працювати в ін-ті: асистент, старший викладач, завідувач кафедри фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Обернена задача в комплексній λ -площині за наявності кулонівської взаємодії» («Обратная задача в комплексной λ -плоскости при наличии кулоновского взаимодействия») захистив 1973. 1979 йому було присвоєне вчене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Метод комплексних значень кулонівської константи зв'язку та відновлення потенціалів взаємодії у фізиці ядра» («Метод комплексных значений кулоновской константы связи и восстановление потенциалов взаимодействия в физике ядра») захистив 1990. 1992 йому було присвоєне вчене звання професора.

Послідовник наукової школи професора В. В. Малярова. Працював у галузі теоретичної ядерної фізики. Основні напрями наукової діяльності: квантова теорія розсіювання заряджених частинок, прямі і обернені задачі та їх застосування у фізиці ядра. У співпраці з професором М. М. Попушоем встановив рекурентні співвідношення нелінійного типу між середньоквадратичними зарядовими радіусами членів ізобаричних мультиплетів. Обчислив невідомі значення середньоквадратичних зарядових радіусів для стану деяких легких мультиплетів. Запропонував новий підхід в оцінці основних характеристик атомних ядер.

Член Нью-Йоркської АН.

Помер в Одесі.

●

Новые типы ядерных мультиплетов / соавт. М. Н. Попушой. – Одесса., 2000. – 67 с.

Алгебраический метод решения обратной задачи рассеяния в нетрадиционных постановках / соавт. М. Н. Попушой. – Одесса : Друк, 2001. – 52 с.

●

Полюсы Редже для суперпозиции центрального и квадратичного спин-орбитального потенциалов / соавт. М. Н. Попушой // Изв. вузов. Физика. – 1984. – № 3. – С.18–20.

Закон Гейгера-Нетолла для изобарных ядер. I. Теория / соавт. М. Н. Попушой // Изв. АН СССР. – 1986. – Т. 50, № 1. – С. 47–51. – (Серия физическая).

Закон Гейгера-Нетолла для изобарных ядер. II. Сравнение с экспериментом / соавт. М. Н. Попушой // Изв. АН СССР. – 1986. – Т. 50, № 1. – С. 52–57. – (Серия физическая).

Обратная задача квантовой теории рассеяния в новой постановке / соавт. А. А. Шиян // Ядер. физика. – 1986. – Т. 44, № 4. – С. 952–959.

Модификация теоремы Левинсона для комплексной α -плоскости // УФЖ. – 1987. – Т. 32, № 4. – С. 485–488.

Новый метод определения массы легких нуклидов // Изв. ВУЗов. Физика. – 1990. – № 3. – С. 98–100.

Полуэмпирическая формула для определения массы легких нуклидов // УФЖ. – 1992. – Т. 37, № 8. – С. 1136–1140.

●

Латишева Л. П. Одеська державна академія будівництва та архітектури, 1930-2000 / Л. П. Латишева, О. Е. Лопатто, Л. В. Мазуренко. – Одеса, 2000. – 232 с.

Про І. В. Поплавського . – С. 93.

ПОПУШОЙ
Михайло Миколайович
12 лип. 1941 – 29 верес. 2014

Народився у с. Копанка, Бендерського р-ну (Молдова). Після закінчення школи працював шофером. Служив в армії. 1967 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика». Викладав фізику в сільській школі; працював інженером науково-дослідного відділу СПКНБ в Одесі. З 1970 працював в Одеському інженерно-будівельному ін-ті (нині ОДАБА): викладач, асистент, старший викладач, професор кафедри фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Про апроксимацію S-матриці раціональними функціями та алгебраїчний метод побудови потенціалу взаємодії заряджених часток» («Об аппроксимации S-матрицы рациональными функциями и алгебраическом методе построения потенциала взаимодействия заряженных частиц») захистив 1976. 1982 йому було присвоєне вчене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Алгебраїчні варіанти оберненої задачі розсіяння та опис низькоенергетичних станів атомних ядер» («Алгебраические варианты обратной задачи рассеяния и описание низкоэнергетических состояний атомных ядер») захистив 1992. Того ж року йому було присвоєне вчене звання професора.

Послідовник наукової школи професора В. В. Малярова. Працював у галузі теоретичної ядерної фізики. Основні напрями наукової діяльності: квантова теорія розсіювання заряджених частинок, прямі і оберненні задачі та їх застосування у фізиці ядра. У співпраці з професором І. В. Поплавським встановив рекурентні співвідношення нелінійного типу між середньоквадратичними зарядовими радіусами членів ізобаричних мультиплетів. Обчислив невідомі значення середньоквадратичних зарядових радіусів для стану деяких легких мультиплетів. Запропонував новий підхід в оцінці основних характеристик атомних ядер.

Член Нью-Йоркської АН.

Помер в Одесі.

Новые типы ядерных мультиплетов / соавт. И. В. Поплавский. – Одесса, 2000. – 67 с.

Алгебраический метод решения обратной задачи рассеяния в нетрадиционных постановках / соавт. И. В. Поплавский. – Одесса : Друк, 2001. – 52 с.

Описание взаимодействия ядер с $J^{\pi}=\text{const}$ на основе метода комплексных значений приведенной массы и электрических зарядов. – Одесса, 2004. – 68 с.

Полюсы Редже для суперпозиции центрального и квадратичного спин-орбитального потенциалов / соавт. М. Н. Попушой // Изв. вузов. Физика. – 1984. – № 3. – С.18–20.

Закон Гейгера-Нетолла для изобарных ядер. I. Теория / соавт. М. Н. Попушой // Изв. АН СССР. – 1986. – Т. 50, № 1. – С. 47–51. – (Серия физическая).

Закон Гейгера-Нетолла для изобарных ядер. II. Сравнение с экспериментом / соавт. М. Н. Попушой // Изв. АН СССР. – 1986. – Т. 50, № 1. – С. 52–57. – (Серия физическая).

Латишева Л. П. Одеська державна академія будівництва та архітектури, 1930-2000 / Л. П. Латишева, О. Е. Лопатто, Л. В. Мазуренко. – Одеса, 2000. – 232 с.

Про М. М. Попушоя. – С. 70, 93–94.

Попушой Михаил Николаевич // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 227.

ПТАЩЕНКО
Олександр Олександрович
Народився 10 січ. 1940

Народився у с. Журавка, Миколаївського р-ну, Одеської обл. 1961 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1965 – аспірантуру ОДУ. З 1963 працював в ОНУ (ОДУ): асистент, старший викладач, доцент, професор, завідувач кафедри фізики твердого тіла та твердотільної електроніки.

Розробив і читав курси нелінійної оптики та квантової електроніки, з проблем сучасної фізики, спецкурси з фізичних основ оптоелектроніки і квантової електроніки. Розробив спецпрактикуми з оптоелектроніки та квантової електроніки. Керував науково-дослідницькою групою науковців.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження домішкової фотопровідності та її інфрачервоного гасіння в напівпровідникових речовинах типу CdS» («Исследование примесной фотопроводимости и ее инфракрасного гашения в полупроводниковых веществах типа CdS») захистив 1968. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Нерівноважні процеси в сильних електричних полях у випромінюючих структурах з потенціальними бар'єрами на основі напівпровідників $A^{III}B^V$ » захистив 1987.

Напрями наукових досліджень: фізика напівпровідників (випромінювальна та невипромінювальна рекомбінація, явища в сильних полях, тунельні явища, фотохімічні реакції, розмноження дислокацій та їх рекомбінаційна роль, поверхнева рекомбінація); оптоелектроніка (напівпровідникові лазери, світлодіоди, багат шарові гетероструктури, ізотипні гетероструктури, S-діоди, фотодіоди, сонячні елементи; рекомбінаційні та хвилепровідні явища, деградація, механічні напруження, поляризаційні явища, нелінійні ефекти, просторово-неоднорідні процеси); фізика хімічних сенсорів, комп'ютерне моделювання фізичних процесів у напівпровідникових структурах. Узагальнив феноменологічну теорію проходження струму в напівпровідникових структурах з потенціальними бар'єрами з урахуванням тунельної рекомбінації носіїв заряду через глибокі рівні поблизу дислокацій та на поверхні. Розробив модель ізотипних

гетероструктур для створення високоефективних джерел світла на основі напівпровідників, у яких утворення р-n переходів є ускладненим. Встановив закономірності електричних, магнітоелектричних та фотоелектричних явищ в р-i-n структурах з базою із релаксаційного напівпровідника з глибокими рівнями. На основі цих структур запропонував високочутливі сенсори температури, магнітного поля та ін. Вивчив також закономірності деградації та розробив моделі деградаційних процесів, пов'язаних з генерацією, перенесенням та накопиченням дефектів у неоднорідних напівпровідникових р-n, р-i-n, n-i-n структурах.

Науковий керівник низки досліджень за держбюджетними темами, зокрема: деградаційні процеси у світло-випромінюючих структурах, просторові властивості та поляризація випромінювання лазерних гетероструктур; дослідження поверхневих явищ і нерівноважних процесів у шаруватих структурах оптоелектроніки; дослідження квантово-розмірних оптичних явищ у наночастинках галюїдів срібла, сформованих у пористих силікатних стеклах.

Член Українського фізичного товариства.

Займається літературною творчістю. Вийшло друком кілька збірок його поезій.

Нагороджений медаллю «За освоєння цілинних земель» і медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка «Будівничий України».

Нелинейная физика : основные понятия и идеи. – Одесса : Астропринт, 1996. – 104 с.

Основи нелінійної фізики : навч. посіб. для студентів вузів. – Одеса : Астропринт, 2001. – 108 с.

Основи квантової електроніки : навч. посіб. для студентів ВНЗ. – Одеса : Астропринт, 2010. – 392 с.

Фізичні основи твердотільної електроніки [Електронний ресурс] : навч. посіб. – Одеса, 2011. – 118 с. – Режим доступу : <http://phys.onu.edu.ua/files/student/3course/1term/physTTE.pdf>

Вклоняюсь вам : зб. поезій / передм. О. І. Вавілова ; ред. О. С. Різників. – Одеса : Одес. нац. ун-т, 2013. – 26 с.

Наша Голгофа : думи / вступ. ст. О. С. Різників. – Одеса : Астропринт, 2014. – 70 с.

Птащенко Олександр Олександрович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 168 : портр.

Птащенко Олександр Олександрович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 520–522 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – Одеса, 2005. – С. 577–579 : портр.

Солошенко В. І. Дослідження фізичних основ матеріалів і структур електронної техніки на кафедрі фізики твердого тіла і твердотільної електроніки // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 91–100.

Про О. О. Птащенка. – С. 92–94, 98–99; фот. – С. 105.

РВАЧОВ
Олексій Логвинович
1913 – 1990

Народився у м. Чигирині, Черкаської обл. 1933 закінчив техніко-математичний факультет Ін-ту соціального виховання, 1937 – фізико-математичний факультет Черкаського педагогічного ін-ту. Працював учителем фізики в середній школі. Учасник Другої світової війни. У 1945-1959 – працював на кафедрі фізики Львівського політехнічного ін-ту (лаборант, асистент, старший викладач, доцент). 1959 переїхав до Одеси. Працював в ОПІ: доцент кафедри фізики; завідувач кафедри промислової електроніки; завідувач кафедри напівпровідникових матеріалів (нині – кафедра інформаційних технологій проектування в електроніці й телекомунікаціях) (під його керівництвом були створені перші навчальні лабораторії, введені спеціальні дисципліни, почала працювати аспірантура); декан факультету радіоелектроніки; декан інженерно-фізичного факультету.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Про спектральну характеристику міднозакисних фотоелементів» («О спектральной характеристике меднозакисных фотоэлементов») захистив 1951. 1953 йому було присвоєне вчене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Фотоелектричні властивості закису міді» («Фотоэлектрические свойства закиси меди») захистив 1960. Звання професора присвоєне 1962.

1969 переїхав до Харкова. Завідував кафедрою фізики Харківського авіаційного ін-ту. Зробив великий внесок у розвиток науково-дослідної роботи на кафедрі. Під його керівництвом були створені три сучасні дослідні лабораторії в галузі фізики напівпровідників та фізичної (емісійної) електроніки. Почала функціонувати аспірантура. На кафедрі були закладені основи нового напрямку у фізиці напівпровідників – фотоіндуковані нерівноважні процеси у високоомних напівпровідниках, а у галузі емісійної електроніки було розпочато пошук нових високоефективних катодних матеріалів на основі боридів рідкоземельних елементів та оксидів барію. Одним із перших розпочав підготовку спеціалістів з напівпровідникового матеріалознавства в СРСР. Вивчав фотоелектричні явища у напівпровідниках, створив ряд нових фотоелектричних приладів. Співавтор патенту на пристрій для реєстрації оптичного випромінювання та ін. Член редколегії журналу Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР «Известия ВУЗов», член науково-методичної комісії Міністерства вищої і

середньої спеціальної освіти СРСР з напівпровідникової техніки і промислової електроніки.

Нагороджений медалями «За бойові заслуги», «За оборону Сталінграду», «За визволення Праги», «За трудову доблесть».

Помер в Одесі.

•

Постоянный ток : учеб. пособие по лаб. практикуму / соавт.: Е. А. Васильева [и др.]. – Харьков, 1978. – 122 с.

•

О некоторых особенностях фото- и электропроводности закиси меди / соавт. Е. Н. Димарова // Науч. зап. Львов. политехн. ин-та. – 1958. – Вып. 57, № 2. – С. 149–154. – (Серия физическая).

Инфракрасное гашение фотовольтаического эффекта в сульфиде кадмия / соавт.: В. А. Дроздов, Ш. Д. Курмашев // Четвертое Всесоюзное совещание по фотоэлектрическим явлениям в полупроводниках : тез. докл. (Одесса, 3-9 окт. 1965 г.). – Одесса, 1965. – С. 40.

Формовка p-n перехода светом / соавт.: В. А. Дроздов, Ш. Д. Курмашев // Четвертое Всесоюзное совещание по фотоэлектрическим явлениям в полупроводниках : тез. докл. (Одесса, 3-9 окт. 1965 г.). – Одесса, 1965. – С. 41.

Пленочные фотоэлементы и диоды с Cu_2O-CdS -гетеропереходом / соавт.: В. А. Дроздов, Ш. Д. Курмашев // Труды научно-технической конференции, посвященной 70-летию изобретения радио. – Киев, 1966. – С. 115–123.

Некоторые особенности фотоэлектрической «памяти» сульфида кадмия / соавт. С. П. Гаплевская, Л. С. Завертанная // УФЖ. – 1974. – Т. 19, № 2. – С. 292–296.

•

Рвачев Алексей Логинович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 296 : фот.

Рвачов Олексій Логвинович // Учені вузів Української РСР. – Київ, 1968. – С. 361.

РОГАНКОВ
Віталій Борисович
Народився 6 серп. 1946

Народився у с. Сухобезводне, Семенівського р-ну, Горьківської обл. (Росія). 1969 закінчив теплофізичний факультет ОТІ ім. М. В. Ломоносова за фахом «інженер-теплофізик», 1979 – аспірантуру. Працює в ОНАХТ: молодший науковий співробітник, старший науковий співробітник, доцент, професор, завідувач кафедри фізики. Після приєднання кафедри прикладної фізики та електротехнологій до кафедри фізики і матеріалознавства – професор кафедри.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження фазової рівноваги газ-газ у системах з гелієвим компонентом» («Исследование фазовых равновесий газ-газ в системах с гелиевым компонентом») захистив 1979. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Флуктуаційна теорія термодинамічної поверхні флюїдних станів» («Флуктуационная теория термодинамической поверхности флюидных состояний») захистив 1991.

Послідовник школи експериментально-теоретичного вивчення фізико-хімічних особливостей розчинів, заснованої професорами І. Р. Кричевським і В. К. Федяніним. Стажувався в Угорщині та США. Керівник наукової школи «Фізика фазових переходів та критичних явищ в неоднорідних системах», головним напрямом наукових досліджень якої є розробка нових матеріалів електронної техніки з іонною провідністю і технологій їх отримання, дослідження фізико-хімічних властивостей тонких плівок суперіонних провідників і розробка на їх основі сенсорів кисню, галогенів, аміаку і фреонів.

Основні напрями наукової діяльності: молекулярна фізика; теплофізика; теорія надкритичної поведінки розчинів; створення нової концепції фазових переходів першого роду, яка враховує неоднорідність фаз та вплив зовнішніх полів для чистих компонентів та сумішей; формулювання фундаментальної гіпотези універсальності флюїдних систем у критичній точці (модель ВМГ – ван дер Ваальса, Максвелла, Гіббса), яка принципово відрізняється від гіпотези універсальності для Ізингоподібних структур; флуктуаційно-термодинамічна теорія рівняння станів, яка застосовується до широкого кола речовин від нормальних флюїдів до іонних рідин, розплавлених металів та полімерних розчинів;

дослідження нано- та іонаноструктур, які ґрунтуються на створеній автором методології флуктуаційно-термодинамічного аналізу. Приділяє увагу проблемам енергозбереження та екології, а саме: технології використання нових видів палива, поновлюваним та альтернативним джерелам енергії, перспективним теплоносіям / акумуляторам сонячних батарей та розчинникам відпрацьованого ядерного палива, сонячним багатофункціональним системам тепло- холодозбереження.

В. Б. Роганков отримав нове фізично обґрунтоване рівняння стану олігомерів та надкритичних флюїдів-розчинників. Дослідив мезоскопічні наноструктури і механізм взаємної обмеженої розчинності надкритичних флюїдів у водних розчинах іонних рідин. Вивчив термодинамічні властивості та аномальні явища перенесення рідинних середовищ з наноструктурованими матеріалами. Створив моделі фізико-хімічних властивостей і фазової поведінки в системах «класична рідина – наноструктуровані матеріали». Розвинув термодинамічно узгоджену та молекулярно обґрунтовану методологію прогнозування властивостей та фазових діаграм іонних рідин, а також їх бінарних розчинів з будь-якими органічними та неорганічними сполуками. Деякі наукові розробки не мають аналогів у світі.

Наукові роботи В. Б. Роганкова добре відомі за межами України. Він підтримує творчі зв'язки з такими відомими вченими, як професор М. Фішер, М. Анісімов (Ун-т Меріленду, США), професор Г. Сміт (Ун-т Солт-Лейк-Сіті, США), професор Й. Шмельцер (Ун-т Бохума, Німеччина).

Активний учасник щорічних семінарів, які проводяться в Об'єднаному Ін-ті ядерних досліджень (Дубна, Росія); виступає з доповідями на конференціях «Проблеми рідкого стану» (КНУ ім. Т. Г. Шевченка), «Проблеми молекулярної фізики (Кельн, Німеччина) та ін.

Відмінник освіти України. Нагороджений нагрудним знаком «За наукові досягнення». Заслужений професор ОНАХТ.

Equation of state for ionic liquids // HITE. – 2009. – Vol. 47, № 5. – P. 656–663.

Гипотетическая фазовая диаграмма ионных жидкостей как предпосылка к изучению ионанофлюидов // Актуальні проблеми енергетики і екології: зб. наук. пр. XV Міжнар. наук.-техн. конф., Одеса, 9-11 жовт. 2013 р. / ОНАХТ. – Одеса, 2013. – С. 114–121.

Fluctuational-thermodynamic interpretation of small angle x-ray scattering experiments in supercritical fluids // Fluid Ph. Equilibria. – 2014. – Vol. 383. – P. 115–125.

Роганков Виталий Борисович // Видные ученые Одессы: [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1: Доктора наук и профессора. – С. 241.

РОЙЗІН
Яків Овсійович
Народився 31 січ. 1950

Народився у м. Калінінграді (Росія). 1971 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізична електроніка». Працював в Ін-ті фізики напівпровідників СВ АН СРСР (м. Новосибірськ). 1980 переїхав до Одеси. Привіз із собою ряд нових методик дослідження МДН-структур (метал-діелектрик-напівпровідник) та тонких плівок, а також обладнання, необхідне для виконання цих досліджень. Працював в НДЧ ОДУ. Виконував госпдоговірні роботи як для традиційних наукових партнерів з Москви та Зеленограда, так і для одеських НДІ «Шторм» та «Темп». Роботи були присвячені приладобудуванню та впровадженню нових вольт-фарадних методик дослідження тонких плівок нітриду кремнію на підприємствах-замовниках. 1985 в процесі реорганізації НДЧ зі створеної професором В. О. Прєсновим ГНДЛ ФОЕТ виокремилася нова структурна одиниця – лабораторія проблем якості та надійності елементів радіоелектронної апаратури, науково-дослідницька група кафедри фізичної електроніки була включена у неї на правах НДС некрystalічних систем мікроелектроніки, який очолив Я. О. Ройзін. У лабораторії розроблялися фізичні основи та технологія виготовлення нового покоління первинних перетворювачів фізичних величин як елементної бази приладобудування та мікроелектроніки, а також різноманітних оптико-електронних систем для відображення та обробки інформації.

У 1989 сектор було перетворено на лабораторію некрystalічних систем електроніки (НДЛ-11), яку Я. О. Ройзін очолив.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження електрофізичних властивостей МІН- та МІМ-структур з наскрізними дефектами ізолюючих шарів та сколами» («Исследование электрофизических свойств МИП- и МИМ-структур со сквозными дефектами изолирующих слоев и сколами») захистив 1978 (за фахом «фізика напівпровідників та діелектриків»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Електронні властивості та дефекти структури аморфних високоомних шарів на основі кремнію» («Электронные свойства и дефекты структуры

аморфных высокоомных слоев на основе кремния») захистив 1992 (за фахом «фізика напівпровідників та діелектриків»).

1996 Я. О. Ройзін виїхав до Ізраїлю (м. Афула). З 1997 – головний інженер компанії Tower Semiconductor Ltd. (TowerJazz) (м. Мігдаль-ха-Емек). Займався розробкою передових КМОН-пристроїв (комплементарна структура метал-оксид-напівпровідник). 2010 призначений директором з новітніх технологій.

Я. О. Ройзін – провідний спеціаліст з фізики твердого тіла за кордоном. Його робота пов'язана з нанопристроями та новими електронними матеріалами у НВІС (надвелика інтегральна схема) технологіях. Займається також викладацькою діяльністю: професор кафедри електротехніки в коледжі Емек-ха-Ярдenu (філіал Ун-ту імені Бар-Ілана, м. Марат-Ган). Професор Тель-Авівського ун-ту та професор-візітер Ізраїльського технологічного ін-ту (Технійону) (м. Хайфа). Координатор дослідницької програми сучасних електронних матеріалів Міністерства промисловості і торгівлі Ізраїлю. Автор та співавтор патентів на винаходи: «Пристрій для вимірювання вольт-фарадних характеристик», «Фотозонд», «Датчик для вимірювання імпедансу біологічних тканин», «Електрохромний індикатор» та інші напівпровідникові пристрої.

Каналы проводимости на сколах МИП и МИМ структур / соавт. Р. С. Нахмансон. – Новосибирск : [б. и.], 1977. – 21 с.

Hopping conductivity due to bipolarons in amorphous silicon nitride films / co-auth. L. Tsibeskov // J. of Non-Cryst. Solids. – 1991. – Vol. 137/138, P. 1.– P. 515–518.

Investigation of thin insulating films using the surface ionic charge technique / co-auth.: V. S. Vasilenko, L. G. Daus // Thin Solid Films. – 1992. – Vol. 207, № 1/2. – P. 185–192.

Влияние жесткого облучения на свойства солнечных батарей на основе аморфного гидрированного кремния / соавт.: И. К. Дойчо, Ф. Э. Маому // Фотоэлектроника. – 1996. – Вып. 6. – С. 41–44.

Неоднородности параметров солнечных элементов на основе аморфного гидрированного кремния по площади / соавт.: В. П. Лелеченко, Ф. Э. Маому // Фотоэлектроника. – 1996. – Вып. 6. – С. 3–5.

Ethylene, storage and ripening temperatures affect Dwarf Brazilian banana finger drop / co-auth.: E. D. Safronsky, E. Rysiakiewicz-Pasek, R. E. Paull // Postharvest Biology and Technology. – 1996. – Vol. 8, № 1. – P. 65–74.

Электронная структура пористых соединений на основе кремния / соавт. И. К. Дойчо // Фотоэлектроника. – 1998. – Вып. 7. – С.42–43.

Reliability of HTO based high-voltage gate stacks for flash memories / co-auth.: Y. Raskin, A. Salameh, D. Betel // Microelectronics Reliability. – 2007. – Vol. 47, № 4/5. – P. 615–618.

Degradation study of single poly radiation sensors by monitoring charge trapping / co-auth.: E. Pikhay, Y. Nemirovsky // Microelectronics Reliability. – 2016. – Vol. 59. – P. 18–25.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред.
И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про Я. О. Ройзіна. – С. 87.

РУСОВ
Віталій Данилович
Народився 6 листоп. 1949

Народився у м. Одесі. 1978 закінчив факультет технічної фізики МІФІ, 1982 – аспірантуру, 1988 – МАІ ім. С. Орджонікідзе за фахом «телеінформатика». Працював в ОДУ ім. І. І. Мечникова (старший, потім провідний науковий співробітник, завідувач сектора «Ядерно-фізичні методи дослідження речовини»). 1994 отримав учене звання старшого наукового співробітника. З 1995 – професор кафедри АЕС в ОДПУ, з 1998 – завідувач щойно створеної кафедри теоретичної та експериментальної ядерної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Теоретичні та експериментальні основи електронно-мікроскопічної бета-авторадіографії» («Теоретические и экспериментальные основы электронно-микроскопической бета-авторадиографии») захистив 1983 (за фахом «експериментальна ядерна фізика»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Ймовірно-статистичні моделі реєстрації заряджених частинок твердотільними детекторами ядерних треків: ідентифікація та кількісний аналіз» («Вероятностно-статистические модели регистрации заряженных частиц твердотельными детекторами ядерных треков: идентификация и количественный анализ») захистив 1992 (за фахом «експериментальна ядерна фізика»).

Послідовник наукової школи професорів В. І. Іванова та Ю. Ф. Бабікової (МІФІ). Основні напрями наукової діяльності: процеси множинного народження адронів у фізиці високих енергій; регулярна та стохастична динаміка глобального клімату Землі; процеси самоорганізації та динаміка ієрархічних систем; фізика мультифракталів; нейтринна діагностика внутрішньореакторних процесів; синергетика атомного ядра; теорія фліккершуму радіоактивного розпаду; ядерна спектрометрія; мікродозиметрія та проблема малих доз іонізуючого випромінювання.

Найбільш вагомі наукові результати отримано в галузях фізики клімату, фізики ядерних реакторів, фізики нейтрино, стохастичної ядерної динаміки, астрофізики та фізики частинок. Засновник нового наукового напрямку в галузі реєстрації іонізуючого випромінювання твердотільними детекторами ядерних треків.

Учасник 7, 9, 10-ї сезонних антарктичних експедицій на українську антарктичну станцію «Академік Вернадський».

Член науково-технічної ради Українського національного Антарктичного центру. Член Міжнародного ядерного трекового товариства (з 1990). Директор Державного ін-ту інформаційної інфраструктури Національного агентства з питань інформації при Президентові України. Радник Національної комісії з радіаційного захисту населення при ВР України. Експерт секції «Ядерна фізика, радіофізика та астрономія Наукової ради МОН України.

Відмінник освіти України. Нагороджений нагрудним знаком МОН України ім. Софії Русової.

Восстановление изображений в электронно-микроскопической автордиографии поверхности / соавт.: Ю. Ф. Бабикова, А. Г. Ягола. – Москва : Энергоатомиздат, 1991. – 214 с.

Введение в нелинейную теорию малых доз ионизирующего излучения. Т. 2 / соавт. Т. Н. Зеленцова. – Одесса : Резон, 2002. – 347 с.

Астрофизическая модель глобального климата Земли / соавт.: А. В. Глушков, В. Н. Ващенко. – Киев : Наук. думка, 2003. – 212 с.

Русов Виталий Данилович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 244–245 : фот.

Русов Виталий Данилович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 590–591 : фот.

Русов Виталий Данилович // Кто есть кто в ОНПУ. – Одесса, 2008. – С. 41 : фот.

СВИНАРЕНКО
Андрій Андрійович
Народився 21 лип. 1964

Народився у м. Одесі. Закінчив інженерно-економічний факультет ОІІМФ за фахом «організація та керування транспортом» (1997) та аспірантуру на кафедрі вищої та прикладної математики ОГМІ (нині ОДЕКУ). З 2003 працює на цій кафедрі: асистент, доцент, професор, заступник завідувача кафедри з питань міжнародного співробітництва.

Стажувався та читав лекційні курси з методів математичної фізики та обчислювальної математики, прикладної математики, обчислювальної квантової оптики, атомної та молекулярної спектроскопії та ін. у Брюссельському вільному ун-ті (Бельгія, 2003), ун-ті у м. Гамбургу (Німеччина, 2004), Технічному ун-ті у м. Дрездені (Німеччина, 2007), Міжнародному центрі теоретичної фізики ім. Абдуса Салама у м. Трієсті (Італія, 2007), Софійському ун-ті (Болгарія, 2015).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Стохастичні ефекти у динаміці багатофотонної іонізації атомних систем у полі лазерного випромінювання» захистив 2004 (за фахом «фізика приладів, елементів і систем»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Спектроскопія автоіонізаційних станів у спектрах важких атомів та іонів з урахуванням ефектів зіткнень, хаосу та зовнішніх полів» захистив 2013 (за фахом «оптика, лазерна фізика»).

Керівник наукової школи «Конструктивна математична фізика та обчислювальна квантова оптика та спектроскопія». Напрями досліджень: теорія ймовірності та математична статистика, математичне програмування, обчислювальна математика та математична фізика, теорія класичного та квантового хаосу, математичні моделі хвильових процесів, теорія нейромереж.

Член Європейського математичного товариства.

2015 отримав Міжнародний диплом Promising Scientist Award of CMOA.

Теория нейронных сетей на основе фотонного эха и их программная реализация / соавт.: А. В. Глушков, А. В. Лобода. – Одесса : ТЭС, 2004. – 174 с.

Спектроскопия автоионизационных состояний тяжелых атомов и многозарядных ионов : численные модели : монография / соавт.: А. В. Глушков [и др.]. – Одесса : ТЭС, 2016. – 232 с.

Регулярная и хаотическая динамика мультиосцилляторных динамических систем // Фотоэлектроника. – 2002. – Вып. 11. – С. 81–82.

Динамика многослойной нейронной сети на основе фотонного эха : численная реализация / соавт.: А. В. Лобода, Л. Н. Иваницкая // Вісн. ОДЕКУ. – 2006. – Вип. 3. – С. 229–234.

Детектування рідбергівських автоіонізаційних резонансів в спектрі ітербію : нові спектральні дані та ефекти // СЕМСТ. – 2014. – Т. 11, № 2. – С. 47–52.

Одеський державний екологічний університет. Історія та сучасність, 1932-2007 / відп. ред. С. М. Степаненко. – Одеса, 2007. – 528 с.

Про А. А. Свиarenка. – С. 190, 490.

СЕРГЄЄВА
Олександра Євгенівна
Народилася 14 серп. 1945

Народилась у м. Одесі. 1969 закінчила фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. Працює на кафедрі фізики ОНАХТ з 1969, з 1997 – завідувач (нині кафедра фізики й матеріалознавства).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Поляризація та об'ємно-зарядові процеси у фторовмісних полімерних плівках під впливом коронного розряду» («Поляризация и объемно-зарядовые процессы во фторосодержащих полимерных пленках при воздействии на них коронного разряда») захистила 1986. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Формування і релаксація об'ємного заряду та поляризації в сегнетоелектричних полімерах» («Формирование и релаксация объемного заряда и поляризации в сегнетоэлектрических полимерах») захистила 1995 (за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків»).

Керівник напряму «Дослідження електрофізичних властивостей полімерних діелектриків, призначених для розробки нових приладів, елементів і систем» наукової школи «Розробка технологій виготовлення та дослідження фізико-хімічних, технічних і експлуатаційних характеристик нових функціональних матеріалів і покриттів». Напрями наукової діяльності: фізичні методи дослідження властивостей харчових продуктів; розробка нових методів дослідження електрофізичних процесів в полярних і неполярних діелектриках; застосування інноваційних технологій при розробці нових видів упаковки для харчових продуктів; процеси формування і релаксації поляризованого стану в полімерних електретах у полярних і неполярних матеріалів; фізичні процеси в п'єзоелектричних і піроелектричних сенсорах і приладах, виготовлених на основі сегнетоелектричних полімерів.

У 1994-2001 брала участь у розробці міжнародного наукового проекту INTAS.

Соросівський професор. Заслужений професор ОНАХТ. Відмінник освіти України.

Поляризационные и релаксационные процессы в полимерных сегнетоэлектриках : монография / соавт.: С. Н. Федосов, А. Ф. Бутенко. – Одесса : Полиграф, 2009. – 188 с.

Композиционные материалы : монография / соавт.: Л. А. Иванова, Н. О. Косицын. – Одесса : ТЭС, 2010. – 190 с.

Полимерные материалы в упаковке пищевых продуктов : монография / соавт. С. Н. Федосов. – Одесса : ТЭС, 2012. – 284 с.

Электростатика. Законы постоянного тока. Электромагнетизм : конспект лекций для студентов заочного отделения биол. фак. / соавт. В. В. Головки. – Одесса, 2014. – 52 с.

Процессы поляризации и релаксации в пленках легированного полистирола : монография / соавт.: Т. А. Ревенюк, С. Н. Федосов. – Одесса : Бондаренко М. А., 2015. – 198 с.

История Одесской государственной академии пищевых технологий (1902-2002) / под. ред. Н. Д. Захарова. – Одесса, 2002. – 212 с.

Про А. Е. Сергееву. – С. 149 : фот.

Одесская национальная академия пищевых технологий / Е. Н. Кананыхина, А. А. Соловей, Н. П. Белявская ; под. ред. проф. Б. В. Егорова. – Одесса, 2012. – 240 с.

Про А. Е. Сергееву. – С. 140 : фот., 141, 142.

Сергеева Александра Евгеньевна // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 253 : фот.

СЕРДЮК
Віктор Васильович
17 берез. 1934 – 11 лют. 1994

Народився у м. Харкові. 1956 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1962 – аспірантуру кафедри експериментальної фізики. Протягом року стажувався в лабораторії відомого спеціаліста з фізики напівпровідників Річарда Бьюба (Стенфордський ун-т, США). Працював в ОДУ: старший лаборант, асистент, старший викладач, доцент, завідувач кафедри експериментальної фізики, декан фізичного факультету; у 1975-1987 – ректор. Саме за його ректорства ун-т отримав статус провідного вишу України з науково-дослідної роботи серед 70 вишів СРСР та 7 – України.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Про можливості управління фоточутливістю сульфідів та селенідів кадмію за допомогою деяких фізичних факторів» захистив 1962. 1964 йому було присвоєне вчене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Дослідження процесів, обумовлених прилипанням нерівноважних носіїв струму в сульфіді та селеніді кадмію» («Исследование процессов, обусловленных прилипанием неравновесных носителей тока в сульфиде и селениде кадмия») захистив 1972. 1974 йому було присвоєне вчене звання професора по кафедрі експериментальної фізики.

В. В. Сердюк – фахівець у галузі фізики напівпровідників та діелектриків. Проводив комплексні дослідження електронних процесів у напівпровідниках групи A_2B_6 в умовах фотозбудження. Досліджував процеси випромінювальної рекомбінації у широкозонних напівпровідниках з метою створення світловипромінюючих структур. Розробляв важливі аспекти теорії деградації напівпровідників та приладів на їх основі. За його участі встановлений механізм повільних релаксаційних явищ, періодичних та аперіодичних коливань фотопровідності в кристалах сульфідів та селенідів кадмію; створені феноменологічні моделі електричних та фотоелектричних ефектів, що стимульовані адсорбційно-десорбційними процесами на поверхні напівпровідників; зроблений внесок у

теорію механізму перенесення струму в гетероструктурах на базі сполук A_2B_6 . Одержані результати стали основою практичних розробок, спрямованих на створення генераторів незатухаючих коливачів, безвакуумних аналогів передавальних телевізійних трубок, фотоелектричних перетворювачів сонячної енергії, напівпровідникових чутливих елементів газоаналізаторів. В. В. Сердюк запатентував 10 винаходів, на які отримав авторські свідоцтва.

В. В. Сердюк – організатор науки. Під його керівництвом у середині 1970-х сформувалася одеська наукова школа дослідників у галузі фізики напівпровідників. На базі університету проведено близько десяти міжнародних та республіканських наукових конференцій і шкіл у галузі фізики широкозонних напівпровідників.

Багато уваги приділяв міжнародній науковій співпраці. Міністерство освіти Угорщини присвоїло йому звання почесного доктора природничих наук.

В. В. Сердюк був добре відомий як популяризатор науки; протягом багатьох років очолював правління Одеської обласної організації товариства «Знання».

Був нагороджений орденом «Знак пошани». Заслужений працівник вищої школи УРСР.

Помер в Одесі. 17 березня 2001 на адміністративній будівлі ОНУ В. В. Сердюку відкрито меморіальну дошку.

Фотоэлектрические явления в полупроводниках : [учеб. пособие]. – Одесса, 1974. – 70 с.

Фотоэлектрические процессы в полупроводниках : [навч. посіб.] / соавт.: Г. Г. Чемересюк, М. Терек. – Киев ; Одесса : Вища шк., 1982. – 151 с.

Люминесценция полупроводников : [навч. посіб. для студентів вишів] / соавт. Ю. Ф. Ваксман. – Киев ; Одесса : Вища шк., 1988. – 198 с.

Фотоэлектрические процессы в полупроводниках : [навч. посіб.] / соавт. Г. Г. Чемересюк. – Киев : Лыбидь, 1993. – 190 с.

Физика солнечных элементов : [учеб. пособие]. – Одесса : Логос, 1994. – 333 с.

●
Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред.
И. П. Зелинский. – Київ : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про В. В. Сердюка. – С. 79 : фот., 84, 90.

Сердюк Віктор Васильович // Випускники Одеського
(Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та
бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. –
Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 182 : портр.

Чемересюк Г. Г. Сердюк Віктор Васильович // Професори
Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса,
2000. – Т. 1 : Ректори. – С. 96–99 : портр. – Те саме // Там само. –
2-ге вид. – 2005. – С. 97–100 : портр.

Чемересюк Г. Г. Фізичному факультету – 135 років //
Фізичний факультет Одеського національного університету
ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 3–13.
Про В. В. Сердюка. – С. 5.

Памяти Виктора Васильевича Сердюка : [некролог] // Веч.
Одесса. – 1994. – 15 февр.

СМИНТИНА
Валентин Андрійович
Народився 8 верес. 1948

Народився в с. Вишневе, Татарбунарського р-ну, Одеської обл. 1971 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1974 – аспірантуру при кафедрі експериментальної фізики ОДУ. Працює в ОНУ (ОДУ): почав лаборантом (був студентом 2-го курсу); потім молодший, старший, провідний і головний науковий співробітник, а після захисту докторської дисертації – професор кафедри експериментальної фізики, проректор з міжнародних зв'язків та зовнішньоекономічної діяльності; за сумісництвом – заступник декана фізичного факультету з наукової роботи; завідувач кафедри експериментальної фізики. У 1995-2010 – ректор, з 2010 – завідувач кафедри експериментальної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Хемосорбційно-дифузійна та окислювально-відновлювальна взаємодія тонких шарів селеніду кадмію з киснем» («Хемосорбционно-диффузионное и окислительно-восстановительное взаимодействие тонких слоев селенида кадмия с кислородом») захистив 1977. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Електрофізичні, фотоелектричні та електронно-молекулярні явища, стимульовані хемосорбційно-дифузійними процесами на межах напівпровідникових полікристалічних плівок селеніду і сульфіді кадмію» («Электрофизические, фотоэлектрические и электронно-молекулярные явления, стимулированные хемосорбционно-диффузными процессами на границах полупроводниковых кристаллических пленок селенида и сульфида кадмия») захистив 1988. 1993 йому було присвоєне вчене звання професора.

Докторська дисертація стала результатом розвитку нового напрямку досліджень у галузі фізики поверхні напівпровідників. У 1980-х під керівництвом В. А. Сминтини сформувалася група наукових співробітників, на основі якої було створено науково-дослідну лабораторію «Сенсорна електроніка та технологія». Результатом робіт, виконаних лабораторією, стало створення ряду адсорбційно-чутливих

елементів для вимірювання концентрацій кисню, двоокису сірки, сірководню, парів води. Цей напрям В. А. Сминтина спільно зі сформованим ним колективом дослідників розвивав понад 10 років. Він активно працював у складі Міжнародної координаційної ради з напівпровідникових перетворювачів, правліль Української та Південної регіональної НТО приладобудівників, Одеського регіонального центру розвитку і реконструкції економіки при Кабінеті Міністрів України, а також як керівник наукової програми з фізики напівпровідників Міністерства освіти України.

В. А. Сминтина сформулював теорію, що описує процеси фотозбудження та струмоперенесення в неідеальних бар'єрних структурах гетеропереходів ($\text{CdS-Cu}_2\text{S}$). Розробив твердотільну модель оптоелектронного локатора у програмному середовищі системи тривимірного конструювання Autodesk Inventor 10. Розробив сенсор оптичного та рентгенівського зображення на основі неідеального гетеропереходу $\text{CdS-Cu}_2\text{S}$ з удосконаленими фотоелектричними характеристиками, що допускає схемне сканування та одержання жорсткого растру зображення, забезпечує передавання рухомих зображень.

В. А. Сминтина – член ряду українських і міжнародних академій та наукових організацій. Почесний професор багатьох українських та європейських ун-тів.

Академік АН ВШ України. Відмінник освіти України; заслужений діяч науки і техніки України. Нагороджений золотою медаллю «10 років Незалежності» I ступеня, орденом «За заслуги» III ступеня. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Має відзнаки МОН України «За наукові досягнення». Нагороджений орденами, медалями, почесними званнями України, Росії, США, Великої Британії, Франції, Італії, Польщі, Фінляндії, православної та католицької церков; відзначений почесними грамотами Кабінету Міністрів та ВР України.

Був депутатом Одеської облради, головою постійної комісії з освіти, науки, культури, спорту та у справах молоді.

●

Валентин Андрійович Сминтина : біобібліогр. покажч. / упоряд. М. О. Подрезова ; Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, наук. б-ка. – Одеса : Астропринт, 1998. – 84 с. – (Серія «Біобібліографія вчених університету» ; вип. «Фізики»).

Валентин Андрійович Сминтина : біобібліогр. покажч. / авт.-упоряд. М. О. Подрезова ; наук. ред. О. В. Сминтина ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса : Астропринт, 2008. – 232 с. – (Серія «Біобібліографія вчених Одеського (Новоросійського) університету» ; вип. «Фізики»).

●

Оптика : підручник. – 2-ге вид., випр. і допр. – Одеса : Астропринт, 2008. – 306 с.

Солнечная энергетика / соавт.: А. Н. Горин, А. В. Дорошенко, М. А. Глауберман. – Донецк ; Одесса : Норд-Пресс, 2008. – 374 с.

Фізико-хімічні явища на поверхні твердих тіл : підруч. для студентів вузів. – Одеса : Астропринт, 2009. – 188 с.

Электронно-молекулярные явления на поверхности полупроводников. Полупроводниковые газовые сенсоры. – Одесса : Астропринт, 2009. – 276 с.

Курс загальної фізики : підруч. для студентів ВНЗів. У 6 т. Т. 4. Оптика / співавт. Ю. Ф. Ваксман. – Одесса : Астропринт, 2011. – 275 с.

Нерівноважні процеси в сенсорних наноструктурах / співавт.: Р. В. Вітер, І. К. Дойчо, Б. К. Сердега. – Одеса : Вид-во ОНУ, 2015. – 320 с.

Поверхневі явища в напівпровідниках : підручник. – Одеса : Одес. нац. ун-т, 2016. – 223 с.

●

Подрезова М. О. Сминтина Валентин Андрійович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 1 : Ректори. – С. 106–112 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 107–118 : портр.

Сминтина Валентин Андрійович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 189–191 : портр.

Сминтина Валентин Андрійович // Співробітники Одеського національного університету імені І.І. Мечникова – лауреати державних нагород України : інформ. вид. / авт.-упоряд.: А. П. Бахчиванжи, В. П. Пружина ; відп. ред. М. О. Подрезова. – Одеса, 2010. – С. 69–71, 107.

Сминтина Валентин Андрійович // Українські фізики та астрономи : посібник-довідник / В. Шаромова. – Тернопіль, 2007. – С. 144–145.

Сминтина Валентин Андрійович // Хто є Хто в Україні, 1997 : біогр. слов. – Київ, 1997. – С. 246.

Смынтына Валентин Андреевич // Видные ученые Одессы : [биогр. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 259–260 : фот.

Файтельберг Р. О. Смынтына Валентин Андреевич // Видные ученые Одессы : по воспоминаниям учеников и сотрудников. – Одесса, 1997. – Вып. 7. – С. 4–9.

Valentyn A. Smyntyna // Photoelectronics. – 2009. – Vol. 22. – P. 5–7 : phot.

СТЕПАНЕНКО
Сергій Миколайович
Народився 21 жовт. 1954

Народився у м. Бахмачі, Чернігівської обл. 1977 закінчив метеорологічний факультет ОГМІ за фахом «метеорологія», 1982 – аспірантуру. У 1977-1979 проходив дійсну службу в армії. Працює в ОДЕКУ (ОГМІ): старший лаборант кафедри метеорології та метеорологічних прогнозів, старший інженер ЕОМ, асистент, доцент кафедри теоретичної метеорології та метеорологічних прогнозів, проректор з навчальної роботи, з 1994 – ректор, виконував також обов'язки завідувача кафедри фізики атмосфери та кліматології.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук «Кількісні характеристики структури планетарного пограничного шару атмосфери та їх використання у розв'язанні прикладних задач» («Количественные характеристики структуры планетарного пограничного слоя атмосферы и их использование при решении прикладных задач») захистив 1982 (за фахом «метеорологія, кліматологія та агрометеорологія»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Динаміка турбулентно-циркуляційних та дифузійних процесів у нижньому шарі атмосфери над Україною» («Динамика турбулентно-циркуляционных и диффузионных процессов в нижнем слое атмосферы над Украиной») захистив 1999 (за фахом «геофізика»). Вчене звання професора по кафедрі геофізичної гідродинаміки та теорії клімату отримав 2002.

Напрями наукової діяльності: мезометеорологія, динаміка турбулентно-циркуляційних і дифузійних процесів у пограничному шарі атмосфери. Очолює наукову школу з проблем моделювання метеорологічних процесів у нижньому шарі атмосфери.

Був головою комісії з гідрометеорології НМР МОН, у 2002-2015 очолював комісію з екології та охорони навколишнього середовища НМР МОН України. З 2011 – заступник голови Південного наукового центру НАН та МОН України.

2008 і 2010 обирався депутатом Одеської облради, був членом і головою постійної комісії облради з екології, природокористування, надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків; членом комісії з питань науки, освіти та молодіжної політики. 2013 очолив в облраді депутатську групу «Куюльник», метою якої є сприяння виконанню регіональної Програми

відновлення водних ресурсів Куяльницького лиману (2011) та розвитку територій, прилеглих до нього.

Член АН ВШ України та дійсний член Британського королівського метеорологічного товариства. Почесний доктор Ужгородського національного ун-ту. Лауреат почесної нагороди Ярослава Мудрого АН ВШ України. Відмінник освіти України, Почесний працівник Гідрометслужби України; Почесний працівник Міністерства України з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Нагороджений почесними відзнаками Одеської облради, Одеської облдержадміністрації та одеського міського голови, Подякою Прем'єр-міністра України, медаллю Міністерства оборони України «15 років Збройним Силам України», Почесним нагрудним знаком начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України, Почесною грамотою ВР України «За особливі заслуги перед українським народом».

Геофізична гідродинаміка : підруч. для вузів / співавт.: В. А. Шнайман, А. Г. Тарнопольський. – Одеса : Вид-во Одес. гідрометеорол. ін-ту, 1998. – 301 с.

Математическое моделирование мезомасштабных процессов и явлений в атмосфере. – Одесса : АО БАХВА, 2001. – 292 с.

Лекції по мезометеорології. – Одеса : ОДЕКУ, 2002. – 223 с.

Одеський державний екологічний університет. Історія та сучасність, 1932-2007 / відп. ред. С. М. Степаненко. – Одеса, 2007. – 528 с.

Про С. М. Степаненка. – С. 113 : фот., 114, 115, 121, 497–498.

Степаненко Сергей Николаевич // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 269 : фот.

ТАРАСОВ
Віктор Олексійович
Народився 2 листоп. 1955

Народився у м. Шостці, Сумської обл. 1979 закінчив факультет технічної фізики МІФІ за фахом «фізика твердого тіла». Працював на факультеті стажером-дослідником. Після закінчення аспірантури (1984) за фахом «фізика твердого тіла» працював старшим інженером Одеського відділення Фізико-механічного ін-ту АН УРСР. У 1986-2008 – старший, потім провідний науковий співробітник СКБ «Молнія». З 2000 працює в ОНПУ: доцент, з 2011 – професор кафедри теоретичної та експериментальної ядерної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Комп'ютерне моделювання радіаційної повзучості реакторного палива на прикладі урану та його сплавів» («Компьютерное моделирование радиационной ползучести реакторного топлива на примере урана и его сплавов») захистив 2000 (за фахом «фізика приладів, елементів і систем»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Нейтринна діагностика швидкого уран-плутонієвого реактора IV покоління» захистив 2009 (за фахом «фізика ядра, елементарних частинок і високих енергій»). У 2001 В. О. Тарасову було присвоєне вчене звання доцента, 2012 – професора.

Напрями досліджень: фізика ядра та елементарних частинок, фізика високої густини енергії, поведінка конденсованої речовини при екстремальних параметрах, фізика ядерних реакторів, розробка ядерних реакторів нового покоління, нейтринна діагностика реакторних процесів, стохастична теорія ядерних реакторів, нелінійна динаміка. Найбільш вагомими науковими результатами – у галузі стохастичної обробки сигналів, радіаційної стійкості конструкційних та паливних матеріалів, нейтринної фізики, стохастичної ядерної динаміки, теорії ядерних реакторів, теорії реакторів V покоління на біжучій хвилі ядерного горіння, теорії сповільнення нейтронів, гіпотези природного ядерного геореактора, теорії температурних режимів із загостренням у реакторному паливі, гіпотези динаміки аварії на АЕС «Фукусіма-1». Створив модель радіаційної повзучості в

рамках механізму ковзання і переповзання дислокацій, що заснована на концепції неідеального стоку для точкових дефектів.

Ядерный реактор на бегущей волне : сверхмедленное волновое нейтронно-ядерное горение на надтепловых нейтронах и режимы с обострением в уран-плутониевой делящейся среде / соавт.: В. Н. Ващенко, С. А. Чернеженко. – Kyiv : Publishing group «А.С.С.», 2016. – 436 p.

Крос-кореляційна спектрометрія реакторних антинейтрино / співавт.: В. Русов, Д. Літвінов // Вісн. Львів. ун-ту. – 2005. – Вип. 38, ч. 1. – С. 235–241. – (Серія фізична).

Магнітні двигуни : принципи функціонування, теорія і конструкції / співавт. І. М. Федоткін // Наук.-техн. інформ. – 2010. – № 2. – С. 38–61.

Высокотемпературные различия плотностей теплового источника МОХ-топлива и диоксидного топлива и обусловленные этим особенности аварии на третьем блоке АЭС «Фукусима-1» / соавт.: С. А. Чернеженко [и др.] // ЯРБ. – 2015. – № 2. – С. 8–5.

О спектре замедляющихся нейтронов, испускаемых изотропным источником в газообразном топливе / соавт.: С. А. Чернеженко [и др.] // Ядер. фізика та енергетика. – 2016. – Т. 17, № 3. – С. 123–133.

Тарасов Виктор Алексеевич // Кто есть кто в ОНПУ. – Одесса, 2008. – С. 78 : фот.

ТЮРІН
Олександр Валентинович
Народився 23 жовт. 1946

Народився у м. Ленінграді (нині – Санкт-Петербург, Росія). 1969 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика напівпровідників», 1974 – аспірантуру. Працює в ОНУ (ОДУ): інженер НДІ фізики; молодший, потім старший науковий співробітник, завідувач лабораторії НДІ фізики; організатор і завідувач кафедри комп'ютерних та інформаційних технологій ІІПО; директор НДІ фізики; з 2014 – завідувач кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки ІІПО.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Фотодіелектричні та діелектричні дослідження перетворень центрів забарвлення у кристалах КСІ, КВг» («Фотодіелектрические и диелектрические исследования преобразований центров окраски в кристаллах КСІ, КВг») захистив 1975 (за фахом «фізика твердого тіла»). У 1981 О. В. Тюріну присвоєне вчене звання старшого наукового співробітника за фахом «фізика напівпровідників та діелектриків». Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Фізико-хімічні процеси в лужно-галогенових кристалах і халькогенідних склоподібних напівпровідниках, що визначають реєстрацію тривимірних голограм» захистив 1995 (за фахом «хімічна фізика, фізика горіння та вибуху»). Вчене звання професора присвоєне 2006.

Керівник наукової школи «Актуальні проблеми фотоніки». Основні напрями наукової діяльності: фундаментальні та прикладні дослідження фізико-хімічних процесів, що стимулюються світлом у середовищах, з метою отримання нових уявлень про фотоіндукційні процеси і створення на їх основі композиційних світлочутливих матеріалів, оптичних елементів та елементної бази для фотоніки і оптоелектроніки; аналіз квазістаціонарних світлових хвильових фронтів з використанням методів інтерференції, голографії, спекл-інтерферометрії і сингулярної оптики та перетворювання світлових хвильових фронтів за допомогою голографічних оптичних елементів у розв'язанні задач фотоніки та оптоелектроніки; комп'ютерна розробка керованих оптичних методів і приладів неруйнівного контролю й діагностики складних фізичних, технічних, біологічних, екологічних та інших систем.

Під керівництвом О. В. Тюріна були розвинуті елементи теорії та методики дослідження фотохімічних процесів у лужно-

галоїдних кристалах і склоподібних напівпровідниках. Були також розроблені нові оптичні методи керування і неруйнівного контролю в точному приладо- і машинобудуванні, виробництві напівпровідникових і композиційних матеріалів.

Співавтор патентів на винаходи: «Дифракційний спосіб вимірювання кутових пересувань об'єкта», «Імерсійний спосіб отримання топограм поверхонь дифузно розсіюючих об'єктів», «Комп'ютерна система безконтактного виміру лінійних переміщень у нанометровому діапазоні», «Комп'ютерна система просторової стабілізації інтерференційної картини при записуванні об'ємних пропускаючих голограм», «Пристрій вимірювання кута зміщення об'єкта», «Лазерний доплерівський анемометр з голограмним оптичним елементом», «Пристрій для вимірювання малих кутових зсувів», «Швидкісний портативний багатоканальний пірометр» та ін.

Член EOS, Українського фізичного товариства, Бюро Українського товариства фундаментальної і прикладної оптики.

Співголова VIII (2009) та IX (2011) міжнародних конференцій «Хвильова електродинаміка провідної рідини» («Волновая электродинамика проводящей жидкости») (Ярославль, Росія).

Ионные процессы при $F \rightarrow z$ превращения в кристаллах KCl / соавт. В. Е. Мандель // ФТТ. – 1976. – Т.18, вып.5. – С. 1464–1466.

Углоизмерительное устройство на основе трехмерных дифракционных решеток / соавт.: В. С. Зеленин, В. Е. Мандель // Науч. приборостроение. – 1991. – Вып. 4. – С. 95–98.

Механизм голографической записи на основе фототермического преобразования центров окраски в аддитивно окрашенных щелочно-галоидных кристаллах / соавт.: В. М. Белоус, В. Е. Мандель, А. Ю. Попов // Оптика и спектроскопия. – 1999. – Т. 87, № 2. – С. 327–333.

Компьютерное моделирование фотоиндуцированной диффузионно-дрейфовой неустойчивости в пространственно-периодических световых полях / соавт.: А. Ю. Попов, Д. А. Владимиров // Вестн. Черкас. ун-та. – 2003. – Вып. 53. – С. 122–131. – (Серия «Физико-математические науки»).

Особенности спектра излучения плазмы в малоиндуктивной вакуумной искре : релятивистский расчет с учетом КЭД эффектов / соавт.: Г. П. Перепелица, Ю. Г. Чернякова // ФАС. – 2003. – Вып. 40. – С 327–331.

Белоус В. М. НИИ физики Одесского госуниверситета // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С. 59–61.
Про О. В. Тюріна. – С. 71.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про О. В. Тюріна. – С. 90.

Тюрін Олександр Валентинович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 4 : Р-Я. – С. 254–255 : портр. – Те саме // Там само. – Вид. 2-ге, доп. – 2005. – С 288–290 : портр.

УСОВ
Валентин Валентинович
Народився 14 січ. 1950

Народився у м. Браславі (Вітебська обл., нині Республіка Білорусь). Закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, фізична електроніка» (1971) та аспірантуру кафедри фізики. Працює в ПНПУ ім. К. Д. Ушинського: доцент, професор кафедри фізики; завідувач кафедри технологічної та професійної освіти.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Вплив текстури деформації та відпалювання на анізотропію фізико-механічних властивостей деяких металів та сплавів з кубічною решіткою («Влияние текстуры деформации и отжига на анизотропию физико-механических свойств некоторых металлов и сплавов с кубической решеткой») захистив 1984. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Фрактальна природа анізотропії фізичних властивостей деформованих металевих систем з кубічними ґратками» («Фрактальная природа анизотропии физических свойств деформированных металлических систем с кубическими решетками») захистив 2002 (за фахом «фізика приладів, елементів і систем»).

Належить до школи текстурного аналізу професора О. О. Брюханова. Основні напрями наукової діяльності: дослідження текстури та її впливу на анізотропію фізико-механічних властивостей конструкційних матеріалів (пружності й непружності, електропровідності, теплопровідності, теплового розширення, в'язкості руйнування, корозійного розтріскування); вивчення дефектної структури та її внеску в анізотропію фізичних властивостей конструкційних матеріалів на основі фрактальних явищ. Заснував новий науковий напрям – фрактальне фізичне матеріалознавство.

Фрактальная природа анизотропии физических свойств деформированных металлических систем с кубической решеткой : монография. – Одесса : ТЭС, 2001. – 130 с.

Рішення задач з розділів «Електрика і магнетизм», «Оптика», «Атомна і ядерна фізика» : метод. настанови для самост. роботи студентів. – Одеса : [б. в.], 2012. – 58 с.

●

Анизотропия упругих свойств и кристаллографическая текстура сплава Ti-Al-V / соавт.: А. А. Брюханов, Т. С. Совкова // ФММ. – 1980. – Т. 50, вып. 5. – С. 1108–1110.

Микротвердость и упругие свойства сплавов OT4 и TC6 при отжиге // Влияние термической обработки на свойства титановых сплавов. – Днепропетровск, 1981. – С. 236–238.

The effect of lattice defects in various texture components on electrical and mechanical properties of cold-rolled polycrystalline copper / co-auth. A. A. Bryukhanov // PMM. – 1992. – Vol. 73, № 4. – P. 410–413.

Анизотропия дефекта модуля Юнга, обусловленная неоднородным распределением дислокации в деформированных металлах // МФИИТ. – 1994. – Т. 16, № 5. – С. 8–16.

Анизотропия электропроводности трансформаторной стали // ТКЭА. – 2001. – № 4/5. – С. 60–62.

Влияние холодной прокатки на формирование дислокационной структуры кремнистого железа / соавт. А. Л. Дугарь // Изв. вузов. Черная металлургия. – 2001. – № 5. – С. 43–46.

Анізотропія втомів і текстура магнієвого сплаву AZ31 / співавт. А. Тітенков // Вісн. Львів. ун-ту. – 2010. – Вип. 45. – С. 220–225. – (Серія фізична).

Фрактальна розмірність меж зерен і механічні властивості металу кисневих балонів / співавт.: М. Д. Рабкіна [та ін.] // ФХММ. – 2014. – Т. 50, № 4. – С. 117–124.

●

Усов Валентин Валентинович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 293 : фот.

Яцій О. М. Бібліографічний показник наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів // Наук. вісн. Південноукр. держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. – 2004. – № 1/2. – С. 130–234.

Про В. В. Усова. – С. 209–210.

ФЕДОСЄЄВ
Валеріан Олександрович
25 серп. 1910 – 16 лют. 1980

Народився в с. Катеринівка, Самарської губ. (Росія). Вчився на фізико-технічному відділенні Саратовського ун-ту, але пішов з 3-го курсу за станом здоров'я. Працював завідувачем лабораторії 32-ї стрілецької дивізії в Саратові. Потім виїхав у Туркменську РСР, учителював у школі 2-го ступеня у м. Мари, був асистентом, доцентом кафедри фізики сільгоспінституту, доцентом кафедри фізики пединституту в Ашгабаді, водночас за сумісництвом директором Ін-ту дощу. З 1939 працював у фізико-технічній лабораторії Туркменського філіалу АН СРСР. У 1944 переїхав до Одеси. Працював в ОДУ: завідувач кафедри електроніки, заступник директора НДІ фізики (до 1954), завідувач кафедри електрофізики, доцент кафедри молекулярних і теплових процесів, в. о. завідувача кафедри загальної і молекулярної фізики, завідувач, професор кафедри теплофізики. Засновник і науковий керівник Проблемної лабораторії ФАС. У 1963-1971 – проректор з наукової роботи.

1933 атестаційна комісія присвоїла йому звання доцента за досягнення у наукових дослідженнях без захисту дисертації. Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Випарювання краплин» («Испарение капель») захистив 1943. У червні 1961, за спеціальним дозволом ВАК СРСР, захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук, присвячену горінню металів у дисперсному вигляді, а через два роки одержав атестат професора.

Засновник наукової школи з випаровування і горіння речовини в дисперсному вигляді. 1931 брав активну участь в організації робіт з експериментальної метеорології, очолюючи Ашгабадську філію Ін-ту експериментальної метеорології. Здійснював вплив на природні хмари гігроскопічними аерозолями з метою стимулювання дощу. Ці дослідження важливі як перші в історії спроби штучного впливу на хмари. Після переїзду до Одеси В. О. Федосєєв продовжив свої дослідження з фізики водяного аерозолю. З лабораторії ФАС, якою він керував, вийшов ряд робіт, присвячених кінетиці

випаровування краплин, коагуляції та ізотермічній перегонці у водяному тумані, взаємодії краплин, що випаровуються. На початку 1950-х В. О. Федосєєв запропонував високоефективний спосіб диспергування перегрітої рідини і на його основі побудував і випробував у промислових умовах новий спосіб генерування потужних хвиль аерозолію (застосовується в сільському господарстві та виробництві, лісовій справі та ін.). У середині 1950-х В. О. Федосєєв розробив новий метод дослідження кінетики випаровування і горіння аерозолів (метод треків), застосував його для аналізу складних явищ, що спостерігалися при випаровуванні та горінні дисперсного пального.

Великою заслугою вченого є організація і регулярне проведення в ОДУ наукових конференцій, присвячених випаровуванню, горінню і газодинаміці аеродисперсних систем. Енергійна наукова і організаційна діяльність В. О. Федосєєва сприяла тому, що ОДУ став одним з визнаних наукових центрів у галузі фізики аерозолів.

За плідну діяльність у галузі вищої освіти В. О. Федосєєв був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

За його сценарієм знято документальний фільм про Проблемну лабораторію ФАС.

Помер в Одесі.

Испарение капель горючих жидкостей / соавт.
Д. И. Полищук // ЖТФ. –1956. – Т. 26, вып. 7. – С. 1509–1518.

Випаровування краплі рідини при її горінні / співавт.:
Д. І. Поліщук, Є. Д. Селіванов // Пр. ОДУ. – 1958. – Т. 148, вип. 6. –
С. 43–48. – (Серія : Фізичні науки)

О дроблении струи перегретой жидкости // Коллоид. журн. –
1958. – Т. 20, вып. 4. – С. 493–497.

Метод треков и его применение // Тр. ОГУ. – 1960. – Т. 150,
вып. 7. – С. 39–44.

Исследование адсорбции паров целительного спирта и ее
влияние на испарение водяных капель // ДАН СССР. – 1966. –
Т. 167. – С. 617.

Струйный метод измерения дисперсности гигроскопических дымов // Коллоид. журн. – 1966. – Т. 28, вып. 4. – С. 515–519.

Асланов С. К. Мои встречи с В. А. Федосеевым // Времена и годы : воспоминания ветеранов войны и труда Одес. ун-та. – Одесса, 1999. – Вып. 2. – С. 15–18.

Дерягин Б. В. В. А. Федосеев : к 60-летию со дня рожд. // ФАС. – 1970. – Вып. 3. – С. 158–160.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про В. О. Федосеева. – С. 78, 83, 90, 91.

Полищук Д. И. Федосеев Валериан Александрович / Д. И. Полищук, М. Н. Чесноков // Видные ученые Одессы : по воспоминаниям учеников и сотрудников. – Одесса, 1997. – Вып. 7. – С. 58–65.

ФЕДОСОВ
Сергій Никифорович
Народився 25 листоп. 1940

Народився у м. Конотопі, Сумської обл. 1962 закінчив ОЕІЗ за фахом «радіозв'язок і радіомовлення», 1968 – аспірантуру ОТІ ім. М. В. Ломоносова за фахом «експериментальна фізика». З 1965 працює в ОНАХТ. У 1991-1997 завідував кафедрою фізики, з 1997 – професор кафедри фізики і матеріалознавства. Протягом 5 років (1974-1979) працював експертом ЮНЕСКО з фізики тонких плівок у Міжнародному науковому центрі підготовки аспірантів в Александрії (Єгипет). Два роки (1996-1997) був запрошеним професором в ун-ті штату Сан-Паулу (Бразилія) та два роки (2000-2001) – в Ін-ті матеріалознавства Дармштадтського технічного ун-ту (Німеччина). У 2004-2016 – директор Центру міжнародного співробітництва. За цей час ОНАХТ стала членом 10 міжнародних асоціацій, підписані договори про співробітництво з більш ніж 50 закордонними ун-тами. Брав активну участь у розробці трьох проектів ЄС, на які ОНАХТ отримала гранти.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук «Дослідження формування вакуумних алюмінієвих та титанових покриттів на сталі та їх захисні властивості у деяких середовищах» («Исследование формирования вакуумных алюминиевых и титановых покрытий на стали и их защитные свойства в некоторых средах») захистив 1968. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Поляризація та електретний ефект у полімерних та композиційних сегнетоелектриках» («Поляризация и электретный эффект в полимерных и композиционных сегнетоэлектриках») захистив 1989 (за фахом «фізика напівпровідників і діелектриків»). 1991 отримав вчене звання професора по кафедрі фізики.

Послідовник наукових шкіл професорів Б. Гросса (Бразилія), О. І. Руденко (МІФІ), О. М. Губкіна (МІЕМ). Керівник наукової школи «Розробка технології виготовлення і дослідження фізико-хімічних, технічних і експлуатаційних характеристик нових функціональних матеріалів і покриттів». Керівник напряму «Дослідження електрофізичних властивостей полімерних діелектриків, призначених для

розробки нових приладів, елементів і систем». Ця наукова школа є однією з провідних у світі в галузі фізики електретів і полімерних діелектриків – новітніх матеріалів, з яких виготовляють сенсори нового покоління. Отримав понад 20 грантів міжнародних фондів (НАТО, INTAS та ін.), проводив наукові дослідження в ун-тах Великої Британії, Греції, Бельгії, Португалії, Китаю, Бразилії, Німеччини.

За досягнуті успіхи відзначений почесними грамотами Міністерства вищої освіти СРСР і УРСР, знаками «За наукові досягнення» та «Відмінник освіти України», Подякою Прем'єр-міністра України, почесним званням «Заслужений професор ОНАХТ», нагрудним знаком «За внесок у розвиток академії (ОНАХТ)». Соросівський професор.

Нанесение защитных покрытий в вакууме / соавт.: И. Л. Ройх, Л. Н. Колтунова. – Москва : Машиностроение, 1976. – 367 с.

Физико-химические основы технологии многокомпонентных конденсационных покрытий : монография / соавт.: О. М. Береговая, А. И. Кострицкий ; рецензент А. Е. Сергеева. – Одесса : ТЭС, 2009. – 320 с.

Model of polarization build-up during corona charging of ferroelectric polymers / co-auth. A. E. Sergeeva // J. of Electrostatics. – 1993. – Vol. 30. – P. 39–45.

Corona charging of polymers: recent advances on constant current charging / co-auth.: J. A. Giacometti, M. M. Costa // Braz. J. Phys. – 1999. – Vol. 29, № 2. – P. 269–279.

Conductivity-induced polarization buildup in poly (vinylidene fluoride) / co-auth. H. Von Seggern // APL. – 2002. – Vol. 81, № 15. – P. 2830–2832.

Вплив температури на робочі характеристики сенсорів на основі ПВДФ / співавт.: О. Є. Сергеева, А. Ф. Бутенко // СЕМСТ. – 2011. – Т. 2, № 4. – С. 96–100.

Електретний ефект в тонких плівках поліетилентерафталату / співавт. О. Є. Сергєєва // ФХТТ. – 2012. – Т. 13, № 2. – С. 447–451.

Кананыхина Е. Н. Одесская национальная академия пищевых технологий / Е. Н. Кананыхина, А. А. Соловей, Н. П. Белявская ; под. ред. проф. Б. В. Егорова. – Одесса, 2012. – 240 с.

Про С. Н. Федосова. – С. 141 : фот.

Федосов Сергей Никифорович // Видные ученые Одессы : [биограф. энцикл.]. – Одесса, 2005. – Ч. 1 : Доктора наук и профессора. – С. 294–295.

ФІШЕР

Йосип Залманович

24 лют. 1919 – 25 трав. 1995

Народився у м. Мінську (нині Республіка Білорусь). 1941 закінчив фізичний факультет БДУ, 1948 – аспірантуру АН БРСР.. На початку війни був евакуйований (через вади зору не підлягав мобілізації). Влітку 1942 пішов на фронт добровольцем. Служив радистом розвідвзводу окремого гаубичного полку. З осені 1945 працював у БДУ: асистент, доцент, професор кафедри теоретичної фізики.

1963 переїхав до Одеси. До 1977 працював в ОДУ ім. І. І. Мечникова: завідувач кафедри теоретичної фізики. Читав курси лекцій з теоретичної фізики, організував роботу систематичного семінару для студентів, аспірантів і співробітників. Звільнився за станом здоров'я.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження гравітаційного поля деяких елементарних частинок» («Исследование гравитационного поля некоторых элементарных частиц»), присвячену точним розв'язкам рівнянь Ейнштейна, захистив 1948. Результати цієї роботи актуальні досі. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Межа стійкості рідкого стану» («Предел устойчивости жидкого состояния») підготував 1954, але не захистив її, а продовжив наукові дослідження за цією темою. Дисертацію «Дослідження з теорії рідин» («Исследования по теории жидкостей») захистив 1959. 1961 йому присвоєне вчене звання професора. Того ж року вийшла його книга «Статистична теорія рідин», вона стала однією з перших монографій у світі за цією тематикою. 1964 англійський переклад книги вийшов у США (Чикаго) та Індії. Чиказьке видання містить доповнення провідних американських учених. Ця книга відіграла значну роль у розвитку уявлень про природу рідкого стану.

Й. З. Фішер заснував в Одесі наукову школу з проблем статистичної теорії рідин та рідких металів. Його наукові роботи цього періоду присвячені проблемам гравітації, статистичної теорії рідин, нерівноважної статистичної термодинаміки, питанням поглинання, розсіювання і дифракції електромагнітного випромінювання та повільних

нейтронів рідинами, проблемам рідкого гелію. Особливу увагу вчений приділяв фізиці води, властивостям рідин у критичному стані, часовим та просторовим кореляціям у рідинах. Основні роботи присвячені теорії класичних та квантових рідин. Він першим використав метод кореляційних функцій при вивченні рівноважних властивостей простих рідин.

У теорії гравітації Й. З. Фішер відкрив нові релятивістські ефекти, пов'язані з власним обертанням гравітаційних мас. Крім того він запропонував нове рівняння гравітаційного поля, яке відрізняється від рівняння Ейнштейна послідовною процедурою просторового усереднення всіх членів рівняння з урахуванням флуктуацій гравітаційного поля.

Й. З. Фішер досліджував також проблеми критичних станів (флуктуація, кінетика дифузійних процесів, гідростатичні ефекти, кінетичні коефіцієнти та ін.). Він переглянув стару ідею М. О. Леонтовича про нелокальний зв'язок між флуктуаціями густини та концентрації і побудував феноменологічну теорію флуктуацій багатокомпонентних розчинів поблизу критичних станів.

Дослідженнями Й. З. Фішера було доведено, що всі бінарні кореляційні функції концентрації є довгочасними, а процеси дифузії поблизу критичної точки – дуже повільними та описуються нелінійними рівняннями. Важливі результати стосуються встановлення поведінки багаточастинкових рівноважних кореляційних функцій поблизу критичної точки. Слід відзначити також отриманий результат щодо статистичної термодинаміки неповно заданих систем, коли модельний потенціал міжмолекулярної взаємодії залежить від густини та температури. Протягом всього часу Й. З. Фішер активно вивчав рівноважні й кінетичні властивості води і одержав ряд цікавих результатів.

Значну увагу Й. З. Фішер приділяв інтерпретації та аналізу результатів комп'ютерного моделювання рівноважних та динамічних властивостей рідини. Він запропонував теорію автокореляційної функції швидкості молекул класичної рідини, яка пояснила існування часових ступеневих асимптотик цієї функції, виявлених за допомогою комп'ютерного експерименту. Було показано, що галузь можливого застосування асимптотичної оцінки, отриманої за допомогою гідродинамічної теорії, продовжується у бік малих часів несподівано далеко, а молекулярна динаміка простої

рідини надзвичайно швидко виходить на гідродинамічний режим.

Великий резонанс у науковців викликала робота, пов'язана з мікроскопічною теорією розсіювання світла рідинами. Досліджуючи квантові рідини, Й. З. Фішер отримав кілька досить загальних результатів, які поліпшили розуміння та інтерпретацію деяких явищ. Вчений показав, що в рівноважних умовах має місце адсорбція домішкових атомів на вихорах – можливість утворення лінійної фермірідинної системи.

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Слави III ступеня, Червоного Прапора та Вітчизняної війни I та II ступенів, а також медалями «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945» та ювілейними медалями.

Помер в Одесі. Похований на Другому християнському кладовищі.

Статистическая теория жидкостей. – Москва : Физматгиз, 1961. – 280 с.

Statistical theory of liquids / transl. by T. M. Switz with a suppl. by S. A. Rice and P. Gray. – Chicago : University of Chicago Press, 1964. – 335 p. – (International monographs on advanced mathematics and physics ; Vol. 28).

Броуново движение электрически заряженных частиц в магнитном поле // Учен. зап. БГУ. – 1951. – № 12. – С. 182–198.

К теории фазовых переходов // ЖЭТФ. – 1951. – Т. 21, № 8. – С. 942–944.

Новый вывод и физическая интерпретация уравнений Боголюбова для равновесных функций распределения // ЖЭТФ. – 1951. – Т. 21, № 10. – С. 1109–1112.

Содержит ли статистическая механика теорию кристаллического состояния // ЖЭТФ. – 1953. – Т. 24, № 6. – С. 740–745.

Теория жидкого состояния // УФН. – 1953. – Т. 51, № 1. – С. 71–103.

Об аннигиляции позитронов в металлах / соавт. В. И. Карпман // ДАН СССР. – 1956. – Т. 111, № 6. – С. 1212–1214.

К молекулярной теории скорости звука в жидкостях // Акуст. журн. – 1957. – Т. 3, № 2. – С. 206–207.

Применение метода Монте-Карло в статистической физике // УФН. – 1959. – Т. 69, № 33. – С. 349–370.

Современное состояние теории жидкостей // УФН. – 1962. – Т. 76, № 3. – С. 499–518.

Стан і задачі кінетичної теорії рідин // УФЖ. – 1967. – Т. 12, № 1. – С. 3–10.

Флюктуаційно-дисипативна теорема для енергії та тиску / співавт. Г. І. Салістра // УФЖ. – 1967. – Т. 12, № 2. – С. 190–197.

К теории спиновой диффузии / соавт. А. В. Затовский // УФЖ. – 1970. – Т. 15, № 8. – С. 1320–1328.

The kinetics of phase transition in systems with nonconservative order parameter / co-auth.: O. I. Gerasimov, V. Lisý // Czechosl. J. of Phys. B. – 1982. – Vol. 32, № 7. – P. 772–776.

Адамян В. М. Теоретична фізика в Одеському університеті : становлення і підсумки розвитку // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 65–79.

Про Й. З. Фішера. – С. 70–73.

Андрианова И. С. Солдат и ученый. И. З. Фишер / И. С. Андрианова, Л. С. Реут // Времена и годы. – Одесса, 1999. – Вып. 2. – С. 7–10.

Коваленко М. П. Фішер Йосип Залманович / М. П. Коваленко, О. В. Затовський // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 291–294 : портр. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С. 327–331 : портр.

Маломуж Н. Замечательный человек и ученый / Н. Маломуж, С. Пелищенко // Одес. вестн. – 1994. – 23 февр.

Фішер Йосип Залманович // Учені вузів Української РСР. – Київ, 1968. – С. 443.

Bibliography main scientific works by prof. I. Z. Fisher in language of the original publication // Special Problem in Phys. of Liquids : Intern. Conf. dedicated to the memory of Prof. I. Z. Fisher, May 31. – June 4, 1999, Odessa, Ukraine. – Odessa, 1999. – P. 157–167.

Kovalenko N. P. I. Z. Fisher : his life and scientific legacy / N. P. Kovalenko, A. V. Zatovsky // Special Problem in Phys. of Liquids : Intern/ Conf. dedicated to the memory of Prof. I. Z. Fisher, May 31 – June 4 1999, Odessa, Ukraine. – Odessa, 1999. – P. 17.

ФЛОРКО
Олександр Володимирович
30 трав. 1949 – 5 лют. 2009

Народився у м. Мелітополі, Запорізької обл. 1971 закінчив фізичний факультет Саратовського державного ун-ту, 1976 – аспірантуру при кафедрі оптики ЛДУ. За розподілом працював у НДІ електронного машинобудування у Саратові З 1977 працював в ОНУ (ОДУ): спочатку в НДІ фізики, потім в НДЛ-3, з 1981 – доцент кафедри загальної фізики, з 2002 – професор кафедри загальної і хімічної фізики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження характеристик позитивного стовпа розряду в азоті при середніх тисках» («Исследование характеристик положительного столба разряда в азоте при средних давлениях») захистив 1979 (за фахом «фізика і хімія плазми»). 1985 отримав учене звання доцента по кафедрі загальної фізики. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Оптичні та електричні аспекти процесів горіння дисперсних систем» («Оптические и электрические аспекты процессов горения дисперсных систем») захистив 1994 (за фахом «хімічна фізика, зокрема фізика горіння та вибуху»).

Напрями наукових досліджень: спектроскопія плазми, полум'я дисперсних систем; розробка безконтактних (у тому числі оптичних) швидкодіючих методів дослідження процесів горіння дисперсних систем. Результати досліджень були частково використані в процесі виконання проекту INTAS (1996-2000) (спільно з російськими, ізраїльськими та норвезькими вченими).

Основні роботи пов'язані з фізикою газорозрядної плазми, електрофізикою полум'я, з процесами утворення конденсованої фази при горінні і з її оптичними, випромінювальними і електричними властивостями при високих (3000 К) температурах. Співатор наукових розробок, зокрема «Методу газодисперсного синтезу нанопорошків оксидів тугоплавких металів» та ін. Разом із співробітниками кафедри загальної та хімічної фізики працював над створенням нових технологій із застосуванням процесів безкисневого горіння органічних сполук.

Член Наукової ради горіння та вибуху при АІНУ. Член Європейського консорціуму з наноматеріалів.

Практическая газодинамика горения : учеб. пособие / соавт. В. Г. Шевчук ; отв. ред. А. Н. Золотко ; Одес. нац. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одесса : [б. и.], 2005. – 99 с.

Спектральные методы исследования высокотемпературных систем : учеб. пособие / соавт. В. Г. Шевчук. – Одесса : [б. и.], 2006. – 146 с.

Синтез наноксидов в двухфазных ламинарных пламенах / соавт.: А. Н. Золотко [и др.] // Физика горения и взрыва. – 1996. – Т. 32, № 3. – С. 24–34.

Теплообмен излучением в горящих дисперсных системах / соавт.: И. А. Флорко, Н. И. Полетаев // ФАС. – 2001. – Вып. 38. – С. 178–188.

Спектральные исследования газового компонента пылевого факела частиц алюминия / соавт. Н. И. Полетаев // Физика горения и взрыва. – 2008. – Т. 44, № 4. – С. 72–79.

Устойчивость горения растворов высокомолекулярных соединений на основе азидэтанола / соавт.: В. В. Головкин, А. К. Копейка // ФАС. – 2009. – Вып. 46. – С. 74–79.

Золотко А. Н. Наукові напрямки кафедри загальної і хімічної фізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 31–49.

Про О. В. Флорка. – С. 42–43, 46–49, 102 : портр.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Про О. В. Флорка. – С. 83.

Полищук Д. И. Кафедра общей и химической физики / Д. И. Полищук, А. Н. Золотко // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С. 30–46.

Про О. В. Флорка. – С. 42.

Профессор Флорко Александр Владимирович // ФАС. – 2009. – Вып. 46. – С. 162–163.

Флорко Олександр Володимирович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – 2-ге вид. – Одеса, 2005. – Т. 4 : Р-Я. – С. 331–332 : портр.

ФУКС
Давид Львович
Народився у груд. 1948

Народився в Одесі. 1971 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика», 1975 –аспірантуру по кафедрі фізики твердого тіла ТДУ. У 1989-1991 – завідувач кафедри фізики Ін-ту холоду (Одеса). Був запрошеним професором в Ін-ті фізики Федерального ун-ту штату Баїя (м. Салвадор, Бразилія), де розпочав дослідження з моделювання молекулярної динаміки у твердих тілах; запрошеним професором кафедри металургії та матеріалознавства Левенського католицького ун-ту (Бельгія), де продовжив свої дослідження; запрошеним професором кафедри фізики Оснабрюкського ун-ту (Німеччина), де вивчав електронні властивості сегнетоелектриків. Нині – професор кафедри матеріалознавства Ун-ту імені Бен-Гуріона у Негеві (м. Беер-Шева, Ізраїль).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Метод псевдопотенціалу і термодинаміка твердих розчинів у системах з обмеженою розчинністю» («Метод псевдопотенциала и термодинамика твердых растворов в системах с ограниченной растворимостью») захистив 1975 (за фахом «фізика твердого тіла»). 1981 затвержений у званні доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Метод псевдопотенціалу і термодинаміка фазових перетворень у неперехідних металах і сполуках» («Метод псевдопотенциала и термодинамика фазовых превращений в непереходных металлах и сплавах») захистив 1984 (за фахом «фізика твердого тіла»). 1986 затвержений у званні професора.

Основні наукові дослідження: квантово-механічна теорія твердих тіл, дифузійні процеси у твердих тілах, моделювання молекулярної динаміки та комп'ютерне моделювання процесів акумулювання заряду у діелектричних середовищах, фазові переходи у металічних сплавах та сполуках. Головним чином дослідження базуються на теорії функціонала густини (DFT), яка вважається одним із найпотужніших інструментів у вивченні характеру зв'язування у матеріалах.

Computer model of the trapping media in microFLASH memory cells / co-auth.: A. E. Kiv [et al.] // J. Computer-Aided Mater. Design. – 2002. – Vol. 9. – P. 21–32.

Chemical active centers at surfaces of Si-based materials / co-auth.: A. E. Kiv [et al.] // Nanostructured Materials and Coatings for Biomedical and Sensor Applications. – 2003. – P. 333–341.

Behaviour of injected electrons in high-k dielectric layers / co-auth.: R. Avichail-Bibi [et al.] // Materials Sci. in Semiconductor Processing. – 2006. – Vol. 9, № 6. – P. 985–988.

The nature of HT V_{t}/shift in NROM memory transistors / co-auth.: A. E. Kiv [et al.] // IEEE Transactions on Electron Devices. – 2006. – Vol. 53, № 2. – P. 304–313.

Radiation-stimulated diffusion in Al-Si alloys / co-auth.: A. E. Kiv [et al.] // Radiation Effects and Defects in Solids. – 2007. – Vol. 162, № 2. – P. 59–67.

ХЕЦЕЛІУС
Ольга Юрїївна
Народилася 20 січ. 1975

Народилась у м. Одесі. 1997 закінчила фізико-математичний факультет ПДПУ ім. К. Д. Ушинського за фахом «математика». Відтоді працює в ОДЕКУ: старший лаборант, асистент, доцент, професор кафедри вищої та прикладної математики, заступник завідувача кафедри з навчальної, соціально-виховної роботи та аспірантської підготовки.

Проходила стажування та читала лекційні курси з методів математичної фізики та прикладної математики, квантової теорії поля в кількох іноземних ун-тах та міжнародних школах – Брюссельському вільному ун-ті (Бельгія, 2003), Технічному ун-ті м. Афіни (Греція, 2003), ун-ті у м. Гамбургу (Німеччина, 2004), Технічному ун-ті у м. Дрездені (Німеччина, 2007), Міжнародному центрі теоретичної фізики ім. Абдуса Салама у Трієсті (Італія, 2007), Софійському ун-ті (Болгарія, 2015) та ін.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Релятивістський розрахунок параметрів надтонкої структури спектрів важких атомів та багатозарядних іонів» («Релятивистский расчет параметров сверхтонкой структуры спектров тяжелых атомов и многозарядных ионов») захистила 2006 (за фахом «оптика, лазерна фізика»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Квантова структура надтонкої, електрослабкої взаємодій у важких атомах та ядрах» захистила 2010 (за фахом «фізика ядра, елементарних частинок і високих енергій»).

Керівник наукових шкіл «Математичний і функціональний аналіз; нові класи спеціальних функцій», «Релятивістська квантова геометрія; квантова структура електрослабкої взаємодії у важких скінченних Фермі-системах». Напрями досліджень: обчислювальна математика математична фізика, квантова теорія поля, нейрокібернетика, теорія й методика викладання математики.

Член науково-методичної комісії сектора вищої освіти НМР МОН України, член Європейського математичного товариства, член міжнародних проектів «Quantum Geometry

Project», «Quantum Systems in Chemistry, Physics and Biology». Лауреат Міжнародного наукового призу «QSCP Promising Scientist Prize of СМОА» (2015). Переможець у Міжнародному конкурсі IntechOpen «Women in Science 2018».

Сверхтонкая структура атомных спектров : численные модели : монография. – Одесса : Экология, 2008. – 208 с.

Квантовая структура электрослабого взаимодействия в тяжелых конечных ферми-системах : монография. – Одесса : Экология, 2011. – 449 с.

Hyper fine structure of radium // Photoelectronics. – 2005. – № 14. – P. 83–85.

Relativistic perturbation theory calculation of the hyperfine structure parameters for some heavy-element isotopes // Intern. J. of Quantum Chem. – 2009. – Vol. 109, № 14. – P. 3330–3335.

Прогнозирование хаотических процессов в геофизических и экологических системах на основе концепции аттрактора и нейросетевого подхода // Вісн. ОДЕКУ. – 2013. – Вип. 16. – С. 205–210.

Одеський державний екологічний університет. Історія та сучасність, 1932-2007 / відп. ред. С. М. Степаненко. – Одеса, 2007. – 528 с.

Про О. Ю. Хецеліус. – С. 507–508.

ЧЕМЕРЕСЮК
Георгій Гаврилович
Народився 2 черв. 1935

Народився у м. Балті, Одеської обл. 1959 закінчив фізичне відділення фізико-математичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. До 2007 працював в ОДУ (нині ОНУ): старший лаборант, старший науковий співробітник, старший викладач, доцент, професор кафедри експериментальної фізики, заступник декана, декан фізичного факультету.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Негативна фотопровідність та короткохвильове гасіння фотоструму у селеніді кадмія» («Отрицательная фотопроводимость и коротковолновое гашение фототока в селениде кадмия») захистив 1969. Затверджений у вченому званні доцента 1972. Вчене звання професора присвоєне 1991.

Керував науковим напрямом кафедри експериментальної фізики «Фотоелектричні процеси у напівпровідниках. Дослідження деградації параметрів мікроелектронних пристроїв». Наукові дослідження – у галузі фізики нерівноважних процесів у напівпровідникових сполуках групи A_2B_6 . Виявив ефекти від'ємної фотопровідності та короткохвильового гасіння фотоструму у монокристалах селеніду кадмію; розробив феноменологічну теорію цих явищ; досліджував особливості електричних та фотоелектричних властивостей кристалів CdS, CdSe, ZnSe з природними та штучними об'ємними й поверхневими неоднорідностями; розробив безвакуумну технологію нанесення шарів напівпровідників групи A_2B_6 методом електродинамічної пульверизації. Створив фотоелектричну модель CdS-Cu₂S-гетеропереходу, показав практичну можливість використання такої системи як континуального запам'ятовуючого середовища, а також формувальника сигналів зображення безвакуумного аналога передавальної телевізійної трубки. Дослідив вплив хемосорбції кисню та сірчистого ангідриду на рівноважні та нерівноважні процеси у полікристалічних плівках сульфіді кадмію. Розробив чутливий елемент аналізатора сірчистого ангідриду.

Був головою НМР з фізики та астрономії Одеської обласної організації товариства «Знання».

●

Фотоэлектрические процессы в полупроводниках : учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по спец. «Физика», «Физика твердого тела» / соавт. В. В. Сердюк. – Киев : Лыбидь, 1993. – 190 с.

●

Об условиях возникновения отрицательной фотопроводимости в монокристаллах селенида кадмия / соавт. В. В. Сердюк // ФТП. – 1967. – Т. 1, вып. 3. – С. 389–394.

Влияние поверхностной рекомбинации на фотоэлектрические свойства гетероперехода CdS-Cu₂S / соавт. Д. Л. Василевский // ФТП. – 1976. – Т. 10, вып. 9. – С. 1757–1760.

Гистерезис вольт-амперных характеристик пленочных структур ZnS-CdS / соавт.: А. П. Чебаненко, А. В. Родин // Фотоэлектроника. – 1998. – Вып. 7. – С. 56–60.

Optimization of preparation conditions of A2B6 semiconductor films by electrospray pyrolysis / co-auth.: G. N. Lipatov [et al.] // FM. – 2003. – Vol. 10, № 2. – P. 1–5.

Моделювання процесу струмопереносу в реальних структурах метал-кремній з бар'єром Шоткі / співавт.: В. А. Сминтина [та ін.] // ФХТТ. – 2005. – Т. 6, № 4. – С. 656–660

●

Зотов В. В. Чемересюк Георгій Гаврилович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Вид. 2-ге. – Одеса, 2005. – Т. 4 : Р-Я. – С. 384–386.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про Г. Г. Чемересюка. – С. 85

Чемересюк Георгій Гаврилович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 223 : портр.

ЧЕСНОКОВ
Михайло Миколайович
22 верес. 1933 – 8 трав. 2014

Народився у с. Верхнетужинське, Нижегородської обл. (Росія). 1962 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1965 – аспірантуру по кафедрі теплофізики. 10 місяців стажувався у Каліфорнійському ун-ті (м. Берклі, США). Після повернення працював в ОДУ (ОНУ): старший науковий співробітник в лабораторії фізики аерозолів, старший викладач, доцент кафедри загальної фізики, доцент кафедри теплофізики, декан фізичного факультету, завідувач кафедри теплофізики, проректор з міжнародних зв'язків, проректор з наукової роботи, професор кафедри теплофізики.

Розробив та читав спецкурси з хімічної кінетики, теплофізичних властивостей речовин, методики наукових досліджень.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Фізико-хімічні властивості продуктів згорання алюмінію» («Физико-химические свойства продуктов сгорания алюминия») захистив 1967, того ж року отримав учене звання доцента. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Динаміка утворення та фізичні характеристики конденсованої дисперсної фази у низькотемпературній плзмі горіння модельних алюмінізованих палив» («Динамика образования и физические характеристики конденсированной дисперсной фазы в низкотемпературной плазме горения модельных алюминизированных топлив») захистив 1987. 1989 йому було присвоєне вчене звання професора.

Професор М. М. Чесноков належав до наукової школи професора В. О. Федосєєва з фізики дисперсних систем.

Перші наукові роботи пов'язані з вивченням спалахування та горіння великих частинок сплавів алюмомагнія, а також сплавів та твердих розчинів алюмінію з магнієм та цинком. Результати дослідження горіння окремих частинок у подальшому були використані при дослідженні умов утворення суцільного полум'я під час горіння аерозависів порошків алюмінію, магнію, їх сумішей та їх сплавів. Метою цих досліджень було удосконалення енергетики металізованих ракетних палив.

На початку 1960-х під керівництвом М. М. Чеснокова був виконаний великий обсяг експериментальних досліджень повноти згоряння металізованих палив, фазового та дисперсного складу продуктів згоряння палив з домішками порошків алюмінію та його сплавів з магнієм, цинком, титаном та цирконієм. У подальшому акцент досліджень змістився у галузь електрофізичних властивостей продуктів згоряння; вивчалися також фізичні процеси у плазмі продуктів згоряння та високотемпературних аерозолях. Виник новий напрям – низькотемпературна плазма з конденсованою дисперсною фазою (НТП з КДФ). У зв'язку з цим було створено підсекцію у Науковій раді з низькотемпературної плазми АН СРСР, членом якої став М. М. Чесноков.

У 1980-1995 був керівником наукового напрямку «Фізика аеродисперсних систем». Очолив наукову школу при НДЛ-5 «Тепло- та електрофізичні явища в багатофазних дисперсних середовищах» (з 1998). У 1992 був ініціатором утворення НДЛ «Фізика і хімії низькотемпературної плазми» (НДЛ-5) на базі наукового сектора, який займався горінням твердих натуральних палив; піротехнічних та складних композиційних матеріалів; вивченням властивостей дисперсних систем та низькотемпературної плазми. У лабораторії розроблялася тематика, пов'язана з дією лазерного випромінювання на речовину; досліджувалися процеси горіння та сублімації твердих органічних палив під дією лазерного випромінювання.

Співатор наукових розробок, зокрема «Комп'ютерної програми моделювання процесу займання, горіння, потухання та газифікації вугілля та торфу лазерним випромінюванням», «Багатоканального оптичного пірометра» та ін.

Член і голова секції Наукової ради з горіння і вибуху при АІНУ.

Нагороджений грамотами Мінвузу СРСР, Мінвузу України, Президента України та Міністерства освіти Республіки Куба.

Кинетика фазових превращений при окислении титана в условиях лазерного воздействия // ФизХОМ. – 1987. – № 1. – С. 49–53.

Расчет миграционной скорости частиц в турбулентном потоке с поперечным сдвигом // Коллоид. журн. – 1987. – Т. 49, № 2. – С. 406–408.

Горение и самопроизвольное потухание углеводородных частиц в поле лазерного излучения // Материалы 21-го международного симпозиума. – Москва, 1995. – С. 123–138.

Кафедра теплофизики Одесского университета // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С. 50–56.

Калинчак В. В. Профессор Михаил Николаевич Чесноков // Видные ученые Одессы: по воспоминаниям учеников и сотрудников. – Одесса, 1995. – Вып. 6. – С. 16–19.

Калінчак В. В. Розвиток фізики теплових явищ в аеродисперсних системах на кафедрі теплофізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 80–90.
Про М. М. Чеснокова. – С. 82, 86–88 : фот., 103 : фот.

Чесноков Михайло Миколайович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 225.

Чесноков Михайло Миколайович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 4 : Р-Я. – С.353–354 : портр. – Те саме // Там само. – Вид. 2-ге, доп. – 2005. – С. 399–400 : портр.

ШВЕЦЬ
Валерій Тимофійович
Народився 6 трав. 1949

Народився у м. Гулбене (Латвія). 1971 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «фізика, теоретична фізика», 1976 – аспірантуру на кафедрі теоретичної фізики. Викладав фізику у Балтському педучилищі. У 1976-1980 працював в ОДУ: молодший науковий співробітник кафедри фізичної електроніки; старший науковий співробітник лабораторії теоретичної фізики НДІ фізики. У 1980-1995 – доцент, професор кафедри прикладної математики та обчислювальної техніки Одеського технологічного інституту холодильної промисловості; декан; проректор з навчально-методичної роботи; в. о. вченого секретаря; завідувач кафедри вищої математики (після приєднання ОДАХ до ОНАХТ – кафедра прикладної математики); професор кафедри вищої математики ОНАХТ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Електропровідність рідких металів з урахуванням багаточастинкових кореляцій» («Электропроводность жидких металлов с учетом многочастичных корреляций») захистив 1979 (за фахом «теоретична фізика»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Багаточастинкова теорія електронних явищ переносу в неупорядкованих металах» («Многочастичная теория электронных явлений переноса в неупорядоченных металлах») захистив 1992 (за фахом «теоретична фізика»).

Напрями наукової діяльності: дослідження екстремального стану речовини – тверде тіло, плазма, рідина. Чисельно знайшов внесок третього порядку за псевдопотенціалом електрон-іонної взаємодії в електроопір 25 простих неупорядкованих металів. Ряд теорії збурень для електроопору побудовано методом кінетичного рівняння. Розрахунки виконано для двох локальних модельних псевдопотенціалів з різною короткохвильовою асимптотикою і практично однаковими в галузі малих та проміжних значень хвильового вектора, а саме: модифікованого псевдопотенціалу Краско-Гурського.

Науковий керівник багатьох наукових проектів.
Академік АН ВШ України. Відмінник освіти України.

У 1989-2002 – член НРУ: очолював одеський осередок, член проводу обласної організації НРУ, заступник голови, видавав газету «РУХ».

Займається публіцистикою.

Нагороджений пам'ятним знаком Петра Могили.

Спеціальні функції у задачах математичної фізики : степеневі ряди, ряди Фур'є, граничні задачі : навч. посіб. для студентів вищ. техн. закладів освіти. – Одеса : Вид. центр ОДАХ, 2000. – 276 с.

Метод функцій Гріна в теорії металів. – Одеса : ЛАТСТАР, 2002. – 400 с.

Фізика неупорядкованих металів. – Одеса : Маяк, 2007. – 512 с.

Модельні методи у фізиці металів : монографія / співавт. П. М. Якібчук. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 650 с.

Металізація водню та гелію : монографія / співавт. С. В. Козицький. – Одеса : ОНМА, 2013. – 203 с.

Екстремальний стан речовини. Металізація газів : монографія. – Херсон : Гринь Д. С., 2016. – 271 с.

Електроопір простих неупорядкованих металів з урахуванням динаміки іонної підсистеми / співавт. Е. В. Белов // УФЖ. – 1999. – Т. 44, № 11. – С. 1408–1413.

Асимптотика псевдопотенціалу та теорія збурень для електроопору простих неупорядкованих металів // УФЖ. – 2000. – Т. 45, № 9. – С. 1070–1075.

Рівняння стану металевого водню та атомарного гелію і внутрішня будова Юпітера та Сатурна / співавт.: Т. В. Швець, С. Є. Рачинський // УФЖ. – 2010. – Т. 55, № 2. – С. 252–258.

Металічний гелій в природних умовах // МФИНТ. – 2013. – Т. 35, № 7. – С. 863–877.

Термодинаміка металічного гелію / співавт.
С. В. Козицький // УФЖ. – 2013. – Т. 58, № 5. – С. 458–464.

Багаточастинкова взаємодія протонів у металічному водні // МФиНТ. – 2014. – Т. 36, № 10. – С. 1287–1302.

Термодинамічні та кінетичні властивості одновалентного металічного гелію // МФиНТ. – 2015. – Т. 37, № 10. – С. 1425–1442.

Майстри математичної освіти. Швець Валерій Тимофійович
[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://vm.onaft.edu.ua/nasha-gordist/>

ШЕВЧУК

Володимир Гаврилович

Народився 14 берез. 1945

Народився у смт Горностаївка, Херсонської обл. 1968 закінчив фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «теоретична фізика», 1970 – аспірантуру на кафедрі теоретичної фізики. Працює в ОНУ (ОДУ): старший інженер, молодший науковий співробітник НДП ФАС, старший викладач, доцент, професор, завідувач кафедри загальної та хімічної фізики; професор кафедри математичного забезпечення комп'ютерних систем ІМЕМ; провідний науковий співробітник ІГНТ. 1995 брав участь у створенні факультету інформаційних технологій ІМЕМ, деканом якого був упродовж десяти років. Того ж року взяв участь у створенні першого провінційного ліцею ОДУ – Очаківського міського ліцею.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук, присвячену експериментальним та теоретичним основам спалахування та горіння дисперсних систем, захистив 1975 (за фахом «теплофізика»). Вчене звання доцента присвоєне 1981. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук, присвячену фізичним аспектам поширення полум'я в диспергованих пальних різних типів (металах, твердих і рідких органічних сполуках), захистив 1988 (за фахом «хімічна фізика, фізика горіння та вибуху»). Вчене звання професора присвоєне 1990.

Наукову діяльність розпочав 1972. Працював під керівництвом професорів Д. І. Поліщука та А. Н. Золотка, які співпрацювали з науковою школою фізики горіння та вибуху Ін-ту хімічної фізики АН СРСР. Основний напрям наукової діяльності: фізика горіння дисперсних систем. Керівник наукової школи «Фізика горіння дисперсних систем» при ОНУ. За матеріалами напряму спільно із ученими Франції, Німеччини, Норвегії, Ізраїлю, США, Росії були виконані проекти INTAS, CRDF (1996-2004).

Брав участь у створенні стендів для дослідження процесів поширення полум'я у пилових зависах.

Продуктивними виявилися ідеї В. Г. Шевчука про зв'язок параметрів дисперсної системи і газодинамічних режимів поширення полум'я (ламінарного, вібраційного, турбулентного). Успішна експериментальна і теоретична розробка цих проблем дозволила вирішити ряд прикладних задач метеорології (активний вплив на хмари і тумани – разом з Інститутом експериментальної

метеорології), пожежовибухонебезпеки – разом із ВНДІ пожежної оборони (Москва) і ВНДІ техніки безпеки хімічної промисловості (Сєверодонецьк), екології, енергетичного горіння.

Член та голова секції Наукової ради з горіння і вибуху при АІНУ, член Ін-ту горіння США (Combustion Institute of the USA).

Практическая газодинамика горения : учеб. пособие / соавт. А. В. Флорко ; отв. ред. А. Н. Золотко. – Одесса : ОНУ им. И. И. Мечникова, 2005. – 99 с.

Спектральные методы исследования высокотемпературных систем [Электронный ресурс] : учеб. пособие / соавт. А. В. Флорко. – Одесса, 2006. – 146 с. – Режим доступа: <http://liber.onu.edu.ua/metodichki/fiz/florko.pdf>

Фізичні основи пожежовибухонебезпеки : навч. посіб. для вузів / співавт. Д. Д. Поліщук. – Одеса : Астропринт, 2010. – 243 с.

Ламинарное пламя в мелкодисперсных пылях / соавт. А. Е. Сидоров // Физика горения и взрыва. – 2011. – Т. 47, № 5. – С. 24–28.

Экстремальные характеристики теплового взрыва газозвесей / соавт. А. С. Опарин // Горение и плазмохимия. – 2013. – Т. 10, № 2. – С. 3–10.

Золотко А. Н. Наукові напрямки кафедри загальної і хімічної фізики // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 31-49.

Про В. Г. Шевчука. – С. 41, 42 : фот., 47, 48, 49.

Шевчук Володимир Гаврилович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов./ упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 228 : портр.

Шевчук Володимир Гаврилович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – 2-ге вид. – Одеса, 2005. – С. 417–418 : фот.

Астрономи

АБАЛАКІН

Віктор Кузьмич

27 серп. 1930 – 23 квіт. 2018

Народився у м. Одесі. 1953 закінчив астрономічне відділення фізико-математичного факультету ОДУ ім. І.І. Мечникова, 1960 – аспірантуру ОДУ по кафедрі астрономії. У 1953-1955 працював у Геофізичному ін-ті АН СРСР (Москва): інженер, молодший науковий співробітник відділу еволюції Землі. У 1955-1957 працював молодшим науковим співробітником ІТА АН СРСР (Ленінград).

Після закінчення аспірантури працював старшим науковим співробітником Одеської АО; був доцентом кафедри астрономії ОДУ. 1965 переїхав до Ленінграда, завідував відділом в ІТА АН СРСР; у 1983-2000 був директором Головної (Пулковської) АО АН СРСР (з 1991 – РАН); радником РАН; завідувачем відділу Пулковської обсерваторії.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Про періодичний рух зірок всередині еліпсоїдальних зоряних скупчень» («О периодических движениях звезд внутри эллипсоидальных звездных скоплений») захистив 1961. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук захистив 1980.

Учень професора К. М. Савченка. Основне коло наукових досліджень – небесна механіка, ефемеридна астрономія, зоряна механіка, геодинаміка, історія астрономії. Один з авторів єдиної релятивістської теорії руху внутрішніх планет Сонячної системи. Зробив великий внесок у розробку основних принципів використання лазерних світлолокаційних спостережень Місяця для вирішення завдань гео- і селенодинаміки, а також у створення відповідного математичного апарату.

Член-кореспондент АН СРСР; член-кореспондент РАН, член МАС; президент Комісії № 4 «Ефемериди» МАС; член Астрономічного товариства Німеччини; почесний академік Академії космонавтики ім. К. Е. Ціолковського; голова правління Фонду інтернет-культури.

Лауреат Державної премії СРСР. Нагороджений медаллю ордена «За заслуги перед Отчезством» II ступеня.

1982 ім'ям Абалакіна названо астероїд «2722 Abalakin», який 1976 відкрив астроном М. С. Черних (КрАО).

Помер у Нью-Йорку (США).

Справочное руководство по небесной механике, астрономии и астродинамике / соавт.: Е. П. Аксенов [и др.]. – Москва : Наука, 1976. – 865 с.

Основы эфемеридной астрономии. – Москва : Наука, 1979. – 448 с.

Формирование и динамика Солнечной системы / соавт. А. С. Сочилина. – Ленинград : Знание, 1984. – 32 с.

Геодезическая астрономия и астрометрия : справ. пособие / соавт.: И. И. Краснорылов, Ю. В. Плахов. – Москва : Картцентр-Геодезиздат, 1996. – 435 с.

Триста лет астрономии в Санкт-Петербурге : ист. очерк и кат. выст. / соавт.: Э. П. Карпеев, Д. Д. Положенцев ; РАН, Глав. (Пулковская) астрон. обсерватория, Музей М. В. Ломоносова. – Санкт-Петербург : Альманах, 2000. – 44 с.

Использование лазерных светолокационных наблюдений Луны при решении некоторых задач небесной механики и геодинамики // Тр. ИТА. – 1978, вып. 17. – С. 82–133.

Леонард Эйлер и развитие астрономии в России / соавт. Е. А. Гребеников // Развитие идей Эйлера и современная наука. – Москва, 1988. – С. 237–253.

Абалакин Виктор Кузьмич // Родились и учились в Одессе : материалы к энцикл. слов. / В. Ханелис. – Изд. второе, испр. и доп. – Иерусалим, 2013. – С. 14.

Абалакін Віктор Кузьмич // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 11 : портр.

Корсунь А. О. Абалакін Віктор Кузьмич // ЕСУ. – Київ, 2001. – Т. 1. – С. 22 : фот.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про В. К. Абалакіна. – С. 88, 92.

АНДРІЄВСЬКИЙ
Сергій Михайлович
Народився 5 серп. 1961

Народився у м. Миколаєві. 1983 закінчив відділення астрономії фізичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова. 1986 – аспірантуру. Працював молодшим, потім старшим науковим співробітником Одеської АО; асистентом, доцентом, професором, завідувачем кафедри астрономії ОНУ (ОДУ). З 2006 директор АО.

Багато працював за кордоном: у департаменті фізики зір і галактик обсерваторії Парижа і Медона (Франція) (1993-2000, загальний термін перебування – 1 рік), у відділі фізики зір Астрофізичного ін-ту м. Потсдама (Німеччина) (1998-2000, 6 місяців). Професор-візитер в Ін-ті астрономії, геофізики і атмосферних наук ун-ту штату Сан-Паулу, Бразилія (2001-2002, 1 рік), професор-візитер у департаменті астрономії ун-ту Кейз-Вестерн у м. Клівленді (штат Огайо, США) (2003, 6 місяців).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Спектральні прояви пульсаційної активності зірок типу δ Щита та споріднених об'єктів» («Спектральные проявления пульсационной активности звезд типа δ Щита и родственных объектов») захистив 1987. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Аномалії хімічного складу зір помірних мас» («Аномалии химического состава звезд умеренных масс») захистив 2002 (за фахом «астрофізика, радіоастрономія»).

Основні напрями наукової діяльності: хімічні та фізичні властивості зір, атроспектроскопія, пульсуючі зорі, хімічно-пекулярні зорі, блакитні страглери, гарячі зорі головної послідовності, напівправильні змінні зорі, хімічна еволюція Галактики, перші зорі Галактики. Керує «Одеською науковою астрономічною школою».

На ряд наукових досліджень С. М. Андрієвський одержав гранти Американського астрономічного співтовариства, Європейської південної обсерваторії (Європейське товариство), ім. А. Кретьєна (США), Kenilworth (США), CNRS, FAPESP, Research Council of Lithuania та МОН України.

Дійсний член АН ВШ України. Член МАС та EAS. Національний представник 46-ї комісії МАС з астрономічної освіти. Віце-президент Спілки планетаріїв України, член Одеського астрономічного товариства. 2006 обраний членом ради УАА і віце-президентом УАА з питань освіти (2006-2012).

Соросівський доцент. Нагороджений почесним знаком МОН «За наукові досягнення», відзнакою міського голови «Знак пошани», лауреат премії НАНУ ім. М. П. Барабашова з астрофізики за дослідження змінних зір.

Теоретична астрофізика. Будова нормальних зір : метод. посіб. – Одеса : Астропринт, 2003. – 27 с.

Курс загальної астрономії : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / співавт. І. А. Климичин ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Одеса : Астропринт, 2010. – 476 с.

Магнитное поле пульсирующих звезд // Письма в астрон. журн. – 1989. – Т. 15. – С. 1016–1019.

On the possible origin of I Boo stars // A & A. – 1997. – Vol. 321, – P. 838–840.

Blue stragglers in open clusters. NGC 2632 // A & A. – 1998. – Vol. 334. – P. 139–145.

SV Vul: a first crossing Cepheid? / co-auth.: R. E. Luck, V. V. Kovtyukh // A & A. – 2001. – Vol. 373. – P. 589–596.

NLTE determination of the aluminium abundance in a homogeneous sample of extremely metal-poor stars / co-auth.: M. Spite [et al.] // A & A. – 2008. – Vol. 481. – P. 481.

Андриевский Сергей Михайлович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://onu.edu.ua/ru/structure/faculty/phys/astronomy/staff/2141-andrievskii>

Андрієвський Сергій Михайлович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 17–18 : портр.

Андрієвський Сергій Михайлович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Вид. 2-ге. – Одеса, 2005. – Т. 2 : А-І. – С. 30–31 : портр.

АНДРОНОВ
Іван Леонідович
Народився 16 квіт. 1960

Народився у м. Одесі. Зацікавився астрономією ще у дитинстві, прочитавши книжку «Что и как наблюдать на небе» В. П. Цесевича, що згодом став його науковим керівником. 1980 закінчив астрономічне відділення фізичного факультету ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1983 – аспірантуру кафедри астрономії ОДУ. Працював в Одеській АО та на кафедрі астрономії: молодший науковий співробітник обсерваторії, асистент, доцент, професор кафедри астрономії. З 2006 працює в ОНМУ: декан факультету довузівської підготовки, завідувач кафедри вищої та прикладної математики, завідувач кафедри математики, фізики та астрономії.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Вплив магнітного поля на акрецію у тісних подвійних системах» («Исследование влияния магнитного поля на аккрецию в тесных двойных системах») захистив 1984. Вчене звання доцента по кафедрі астрономії було присвоєне 1990. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Будова та еволюція тісних подвійних систем» («Строение и эволюция тесных двойных систем») захистив 1995. 2001 отримав вчене звання професора по кафедрі астрономії.

Основні напрями наукових досліджень: астрофізичні дослідження змінних зірок різних типів, зокрема катаклізмичних, пульсуючих, затемнюваних і гравімагнітних ротаторів; розробка математичних методів аналізу багатовимірних сигналів з нерівномірними аргументами.

І. Л. Андронов складає комп'ютерні програми, удосконалив версію безплатного текстового редактора Bred 2.96 (названа Bred2i). Програма Bred2i у 2004-2008 посідала перше місце у відповідній категорії на сайті програмного забезпечення softodrom.ru.

Дійсний член АН ВШ України. Відмінник освіти України. Член ради УАА, з 2009 – віце-президент. Член міжнародних наукових та науково-просвітницьких товариств: МАС, ЕАС (член-засновник), Європейської асоціації просування науки та технології (Євронаука), Європейської асоціації астрономічної освіти, Internacia Sciencia Asocio Esperantista.

Лауреат премій ім. В. П. Цесевича, ім. М. П. Барабашова (НАНУ) за дослідження змінних зірок, Першої премії молодих учених Євразійського астрономічного товариства. 1992 одержав грант фонду Сороса. 2004 рішенням МАС малій планеті 11003 присвоєне ім'я «Андронов».

Иван Леонидович Андронов : биобиблиогр. указ. / ОННБ им. М. Горького ; сост. И. Э. Рикун ; науч. рук., авт. вступ. ст. Я. С. Яцкив ; ред. И. С. Шелестович. – Одесса, 2010. – 123 с. – (Серия «Ученые Одессы» ; вып. 44).

Astrophysics comparative analysis of numerical methods of determination of parameters of binary stars. Case of spherical components / co-auth. M. G. Tkachenko // ОАР. – 2013. – № 26 (2). – P. 204–206.

Comparative analysis of phenomenological approximations for the light curves of eclipsing binary stars with additional parameters / co-auth.: M. G. Tkachenko, L. L. Chinarova // Ар. – 2017. – Vol. 60, № 1. – P. 57–69.

**ГРИГОРЕВСЬКИЙ
Віталій Михайлович**

7 листоп. 1930 – 18 січ. 1981

Народився у м. Херсоні. 1954 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1960 – аспірантуру під керівництвом професора В. П. Цесевича. Працював старшим лаборантом кафедри астрономії і теоретичної фізики ОДУ. У 1960-1970 працював на кафедрі прикладної математики Кишинівського державного ун-ту: старший викладач, доцент.

Був членом республіканського комітету з координації наукових та технічних робіт МРСР, членом ученої ради Кишинівського планетарію, членом комісії з міжнародних зв'язків ун-ту, членом комісії зі змінних зірок АН СРСР. Проводив дослідження в рамках програми «Інтеробс» (спостереження низькоорбітальних штучних супутників Землі, які організувала Астрономічна рада АН СРСР). 1965 очолив міжнародну кооперативну роботу з фотометрії штучних супутників та розробив алгоритми обробки спостережень і добування з них цінної інформації. Започаткував будівництво АО в Кодрах, поблизу с. Садового. 1967 виїздив у наукове відрядження до ОАР.

1970 повернувся до Одеси, працював доцентом кафедри астрономії ОДУ, розробив і викладав студентам новий спецкурс «Супутникова астрономія». Очолив станцію спостережень за супутниками. 1976 перейшов до ОТІХП ім. М. В. Ломоносова: професор, завідувач кафедри прикладної математики.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Про коливання блиску довгастих штучних супутників Землі» («О колебаниях блеска продолговатых искусственных спутников Земли») захистив 1962 (у званні доцента був затверджений 1965). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Фотометричні спостереження супутників та їх застосування» («Фотометрические наблюдения спутников и их применение») захистив 1974. Вчене звання професора присвоєне 1978.

Основне коло досліджень: змінні зорі, оптичні спостереження штучних супутників Землі, вивчення малих планет.

Член КОСПАР при ЮНЕСКО та МАС.

Помер в Одесі.

●
Языковая интерференция и методы ее выявления : метод. пособие / соавт. Г. М. Бурденюк. – Кишинев : Штиинца, 1978. – 100 с.

●
Поляризация света Бета Лиры // Тр. ОГУ. – 1956. – Т. 146, вып. 4. – С. 171.

Использование ЭВМ при изучении периодов изменения блеска переменных звезд // Переменные звезды. – 1973. – Т. 19, вып. 2. – С. 155.

Отражение света космическими объектами с регулярной зеркальной поверхностью / соавт. С. Я. Колесник // Астрон. вестн. – 1978. – Т. 12. – С. 107.

Фотометрический метод определения ориентации оси вращения и формы астероидов / соавт.: П. С. Згоняйко, С. Я. Колесник // Письма в астрон. журн. – 1979. – Т. 5. – С. 482.

●
Каретніков В. Г. Григоревський Віталій Михайлович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Вид. 2-ге. – Одеса, 2005. – Т. 2 : А-І. – С. 346–349 : портр.

Мандель О. Е. Профессор В. М. Григоревский и исследования ИСЗ // Страницы истории астрономии в Одессе. – 1995. – Ч. 2. – С. 53–58.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про В. М. Григоревського. – С. 92, 94.

ДІВАРІ

Микола Борисович

26 верес. 1921–18 січ. 1993

Народився у с. Білоусівка, Вознесенського р-ну, Миколаївської обл. 1939 вступив на фізико-математичний факультет ОДУ. У 1941-1944 був у партизанському загоні. Навчання в університеті закінчив після війни.

Трудову діяльність розпочав ще в школі, де працював лаборантом фізико-хімічного кабінету. Студентом 2-го курсу працював в експедиції АН СРСР з дослідження космічних променів; студентом 5-го курсу працював старшим лаборантом кафедри астрономії ОДУ. Після закінчення ун-ту працював молодшим науковим співробітником в Ін-ті астрономії та фізики АН Казахської РСР (м. Алма-Ата). Там були виконані перші наукові праці за тематикою ін-ту: дослідження світності нічного неба, протисяання, фотометрія зодіакального світла. У співробітництві з акад. В. Г. Фесенковим, директором Ін-ту астрономії та фізики АН Казахської РСР, брав участь у науковій експедиції на місце падіння Сіхоте-Алінського метеориту. Досліджував космічний пил на льодовику Туюк-Су. Серйозно займався альпінізмом, здійснив ряд сходжень на гори Тянь-Шаню. 1952 став майстром спорту СРСР, першим майстром спорту з альпінізму в Одесі.

З 1951 працював в ОПІ: асистент, доцент, завідувач, професор кафедри вищої математики.

1957 разом з акад. В. Г. Фесенковим брав участь в експедиції зі спостереження Зодіакального світла у Лівійській пустелі, поблизу Асуана (Єгипет).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження зодіакального світла на основі фотометричних спостережень нічного неба» («Исследование зодиакального света на основе фотометрических наблюдений ночного неба») захистив 1954. 1968 представив узагальнюючу доповідь за сукупністю робіт на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Дослідження пилової компоненти міжпланетного простору та верхньої атмосфери Землі оптичним методом» («Исследование пылевой компоненты межпланетного пространства и верхней атмосферы Земли оптическим методом»), 1969 був затверджений у званні професора.

Встановив взаємозв'язок між зміною яскравості Зодіакального світла і сонячною та магнітною активностями; запропонував найбільш математично обґрунтований метод розв'язування оберненої задачі теорії присмерку, за допомогою якого визначено висотні індикатриси розсіювання земної атмосфери. Створив електрофотометр для проведення різноманітних атмосферно-оптичних досліджень.

Очолював всеоюзну наукову експедицію із спостереження сонячного затемнення на Камчатці (1972).

Член МАС, голова робочої групи Астрономічної ради АН СРСР з оптичної нестабільності земної атмосфери. Був головою науково-методичної комісії з математики Мінвузу УРСР.

Був головою методичної ради Одеського планетарію. 1945-1946 очолював Одеську секцію альпіністів.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня. За наукові досягнення мала планета № 7882 рішенням МАС отримала назву "Divari".

●

Применение функций Бесселя для решения технических задач : учеб. пособие. – Одесса, 1977. – 95 с.

●

Фотоэлектрические наблюдения Зодиакального света / соавт. А. С. Асаад // Вопросы астрофизической и атмосферной оптики. Фотометрические наблюдения Зодиакального света. – Алма-Ата, 1961. – С. 52–122. – (Тр. Астрофиз. ин-та ; т. 2).

Фотоэлектрические наблюдения Зодиакального света на высокогорной станции / соавт. С. Н. Крылова // Астрон. журн. – 1963. – Т. 40, № 3. – С. 514–522.

Зодиакальный свет // УФН. – 1964. – Т. 84, вып. 1. – С. 75–98.

Интенсивность и поляризация света сумеречного неба // Пробл. косм. физики : кометы, Солнце и межпланет. пространство. – Киев, 1969. – Вып. 4. – С. 139–151.

Межпланетная пылевая среда // Земля и Вселенная. – 1970. – № 6. – С. 54–55.

Метеорная пыль в верхней атмосфере / соавт.: Ю. И. Загинайло, Л. В. Ковальчук // Астрон. вестн. – 1973. – Т. 7, № 4. – С. 223–230.

Ветров И. В горах Алтая и Тянь-Шаня. – Киев : Здоровье, 1988. – 176 с.

Про М. Б. Діварі. – С. 72–74.

Дивари Николай Борисович // История Одесского политехнического в очерках. – Одесса, 2003. – С. 200–201 : фот.

Діварі Микола Борисович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 70 : портр.

Дмитрієва Н. О. Діварі Микола Борисович // ЕСУ. – Київ, 2007. – Т. 7. – С. 669 : фот.

Загинайло Ю. И. Профессор Н. Б. Дивари // Страницы истории астрономии в Одессе. – Одесса, 1995. – Ч. 2. – С. 59–64.

Каретников В. Г. Астрономия в Одессе за 200 лет // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С. 73–84.

Про М. Б. Діварі згадано на с. 82, 84.

Дивари : [некролог] // Веч. Одесса. – 1993. – 22 янв.

ЖУК
Олександр Іванович
Народився 7 берез. 1954

Народився у с. Бада, Читинської обл. (Росія). 1974 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1977 – МІФІ за фахом «теоретична ядерна фізика», 1982 – аспірантуру МІФІ по кафедрі теоретичної ядерної фізики. Працює в ОНУ (ОДУ): молодший науковий співробітник АО ОДУ, молодший науковий співробітник НДІФ, потім – кафедри теоретичної фізики, старший, потім провідний, головний науковий співробітник НДП-14; професор кафедри теоретичної фізики; головний науковий співробітник АО. Був також старшим науковим співробітником Міжнародного центру теоретичної фізики ім. Абдуса Салама (Трієст, Італія) (2003-2008, 2009-2014).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Про вплив зовнішнього середовища та ефектів взаємодії на процеси народження частинок у сильних гравітаційних полях» («О влиянии внешней среды и эффектов взаимодействия на процессы рождения частиц в сильных гравитационных полях») захистив 1983 (за фахом «теоретична і математична фізика»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Багатовимірна класична і квантова космологія» («Многомерная классическая и квантовая космология») захистив 1999 (за фахом «теоретична фізика»).

Проводить наукові дослідження в галузі космології: стабілізація внутрішніх просторів, рання інфляція і пізні прискорення Всесвіту, варіації фундаментальних сталих у багатовимірних космологічних моделях, ефекти взаємодії гравітаційних екситонів з полями стандартної моделі, порушення лоренц-інваріантності, темні матерія та енергія.

Наукова група, до якої входив О. І. Жук, протягом шести років займалася питаннями походження й еволюції Всесвіту, а також таємницями темної матерії та енергії. Результатом стала праця «Будова та еволюція Всесвіту на галактичних та космологічних масштабах, прихована маса і темна енергія: теоретичні моделі та спостережні результати» (Державна премія України в галузі науки і техніки).

О.І.Жук – член президії Російського гравітаційного товариства; член МАС, EAAS.

На ряд наукових досліджень одержав гранти DFG, DAAD, Іспанія Sabbatical Грант (IMFF (CSIC)), ЦЕРН та ін.

●

Dark energy and dark matter in the Universe. In three vol. Vol. 1. Dark Energy : observational evidence and theoretical models / co-auth.: B. Novosyadlyj, V. Pelykh, Yu. Shtanov ; ed. V. Shulga. – Kyiv : Akademperiodyka, 2013. – 380 p.

●

Quantum particle creation in the homogeneous isotropic universe from the states described by a density matrix / co-auth. V. Frolov // Theor. Math. Phys. – 1983. – Vol. 55. – P. 216–223.

Problem of the boundary condition in Quantum Cosmology: simple example // Classical and Quantum Gravity. – 1988. – № 5. – P. 1357–1365.

Wave function of the De Sitter Universe // UJP. – 1990. – Vol. 35. – P. 7–11.

Stabilization of internal spaces in multidimensional cosmology / co-auth. U. Guenther // Phys. Rev. D. – 2000. – Vol. 61. – P. 1–11.

Sp-brane accelerating cosmologies / co-auth. V. Baukh // Phys. Rev. D. – 2006. – Vol. 73. – P. 1–17.

Extra dimensions and Lorenz invariance violation / co-auth.: V. Baukh, T. Kahniashvili // Phys. Rev. D. – 2007. – Vol. 76. – P. 1–5.

Scalar perturbations in cosmological models with quark nuggets / co-auth.: M. Brilenkov, M. Eingorn, L. Jenkovszky // EPJ. – 2014. – № 74. – P. 3011.

●

Адамян В. М. Теоретична фізика в Одеському університеті : становлення і підсумки розвитку // Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. – Одеса, 2001. – С. 65–79.

Про О. І. Жука згадано на с. 77, 78 : фот.

Мітлер А. Л. Жук Олександр Іванович // ЕСУ. – Київ, 2009. – Т. 9. – С. 652.

КАРЕТНИКОВ

Валентин Григорович

Народився 22 серп. 1938

Народився у м. Одесі. 1962 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «астрономія», 1965 – аспірантуру за фахом «зоряна астрономія». Працював в АО та на кафедрі астрономії ОДУ: науковий співробітник, асистент, старший викладач, доцент (вчене звання було присвоєне 1973), завідувач кафедри, професор; з 1989 – директор обсерваторії, з 2006 – головний науковий співробітник.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Фотометричне та спектральне дослідження затемнюваної подвійної RZ Щита» («Фотометрическое и спектральное исследование затменной двойной RZ Щита») захистив 1968. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Властивості затемнюваних подвійних зір, що перебувають на стадії першого обміну масами» («Свойства затменных двойных звезд, находящихся на стадии первого обмена массами») захистив 1988. Вчене звання професора було присвоєне 1990.

У 1983-2008 був науковим керівником школи «Дослідження фізичних параметрів і координат змінних і стаціонарних зір, штучних небесних тіл, малих тіл і пилової складової Сонячної системи, розробка нових методів і засобів астрономічних спостережень», що була започаткована професором В. П. Цесевичем.

Першим побудував теоретичну криву блиску штучних супутників Землі. Започаткував в Одесі фотометричні, спектроскопічні, статистичні та теоретичні дослідження еволюції подвійних зір та руху газу в оболонках систем подвійних зір, їх еволюції на протозоряній стадії; електрофотометрію та електроспектроскопію постійних та змінних зір. Займається також історико-астрономічними дослідженнями.

Академік-засновник АН ВШ України, академік Академії історії та філософії природничих і технічних наук. Член кількох експертних рад з астрономії МОН та ВАК України. Член МАС, був референтом Комісії 42 МАС, національним

представником України з освіти в Комісії 46 МАС. Член-засновник EAS, член EAAS, УАА, віце-президент УАА (1995-2000); член-засновник професійного Одеського астрономічного товариства, член Одеського аматорського товариства «Астродез» та ін. Почесний професор Сучасного гуманітарного ун-ту (Москва, 2000); почесний член УАА (2003). Нагороджений медаллю «В. П. Глушко» Федерації космонавтики Росії, почесною відзнакою одеського міського голови «Подяка».

За наукові досягнення ІТА РАН 1996 назвав його ім'ям малу планету, яку 1978 відкрив М. С. Черних – астероїд № 1014685 "Karetnikov" (Minor Planet Circular) № 27127.

Лауреат премії НАНУ ім. М. П. Барабашова за дослідження змінних зір та премії УАА за внесок у розвиток вітчизняної астрономії.

Член Одеського авіаспортивного клубу, парашутист, планерист, інструктор, спортивний льотчик, учасник багатьох обласних, республіканських змагань з авіаційних видів спорту. Член Чорноморського яхт-клубу, яхтенний капітан, має сертифікат шкіпера міжнародного класу, учасник багатьох міжнародних, всесоюзних та республіканських парусних регат.

Валентин Григорьевич Каретников : биобиблиогр. указ. / ОННБ им. М. Горького ; сост. И. Э. Рикун ; науч. ред., авт. вступ. ст. С. М. Андриевский ; ред. И. С. Шелестович. – Одесса, 2007. – 80 с. – (Серия «Ученые Одессы» ; вып. 38).

Многоцветная астротометрия : учеб. пособие. для студентов физ. фак. спец. «Астрономия». – Одесса : Астропринт, 2013. – 223 с.

Mass exchange in close binaries on the dynamical time scale during the stage of contracting onto the main sequence / co-auth. F. V. Sirotkin // Astron. Rep. – 2009. – Vol. 53, № 5. – P. 446–455.

Классификация и пути эволюции затменных двойных звезд // Одес. астрон. календарь. – 2014. – Вып. 15. – С. 142–147.

Переменные звезды // Одес. астрон. календарь. – 2014. – Вып. 15. – С. 127–139.

Кратные звезды // Одес. астрон. календарь. – 2015. – Вып. 16. – С. 131–136.

Маркіна А. К. Каретников Валентин Григорович // ЕСУ. – Київ, 2012. – Т. 12. – С. 325 : портр.

КОВТЮХ
Валерій Володимирович
Народився 18 берез. 1957

Народився у м. Одесі. 1984 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «астрономія». Працює в АО: інженер, молодший науковий співробітник, науковий, потім старший та провідний науковий співробітник.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження хімічного складу зірок у смузі нестабільності цефеїд» захистив 1998. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Фізико-хімічні характеристики пульсуючих надгігантів і незмінних зір пізніх спектральних класів та розподіл металічності у спостережуваній частині диска Галактики» захистив 2009 (за фахом «астрофізика, радіоастрономія»).

Учень С. М. Андрієвського. Займається дослідженням змінних зірок, фізичних характеристик та еволюції зірок диска і гало нашої Галактики та інших галактик.

The physical characteristics of the stellar atmospheres of the eclipsing binary system TX UMa / co-auth. V. G. Karetnikov // Астрон. журн. – 1986. – Т. 63. – С. 1144–1151.

The chemical composition of the field blue stragglers / co-auth.: S. M. Andrievsky, I. V. Chernyshova // A & A. – 1996. – Vol. 310. – P. 277–285.

The abundance of helium and stellar pulsation // AApTr. – 1998. – Vol. 17, № 1. – P. 15–27.

Do we really obtain reliable elemental abundances for supergiant stars? / co-auth. S. M. Andrievsky // A & A. – 1999. – Vol. 351. – P. 597–606.

Содержание лития в F-, G-сверхгигантах и его возможная связь с вращением / соавт.: К. Соубиран [и др.] // Кинематика и физика небесных тел. – 2005. – Т. 21, № 2. – С. 141–148.

Galactic restrictions on iron production by various types of supernovae / co-auth.: I. A. Acharova, Yu. N. Mishurov // MNRAS. – 2012. – Vol. 420, № 2. – P. 1590–1605.

Properties of the population of classical Cepheids in the Galaxy / co-auth.: V. A. Marsakov, V. V. Koval, T. V. Mishenina // Astron. Lett. – 2013. – Vol. 39, № 12. – P. 851–865.

Absolute parameters and chemical composition of the binary star OU Gem / co-auth.: L. V. Glazunova, T. V. Mishenina, C. Soubiran // MNRAS. – 2014. – Vol. 444, № 2. – P. 1901–1908.

The 15-th anniversary of the Odessa branch of the Isaac Newton Institute (INI) // OAP. – 2015. – Vol. 28, P. 1. – P. 95–97.

КОМАРОВ
Микола Сергійович
16 черв. 1938 – 3 серп. 2003

Народився у м. Сестрорецьку (Росія). Ще в шкільні роки цікавився астрономією, займався в астрономічному гуртку АО. Брав активну участь у спостереженнях змінних зірок. 1960 закінчив ОДУ ім. І. І. Мечникова, 1963 – аспірантуру під керівництвом професора В. П. Цесевича. Працював в АО: завідувач відділу астрофізики, завідувач відділу астроспектроскопії. За його участі були побудовані спостережні бази у Туркменії, Вірменії, Бурятії, розроблені нові методи спостережень та обробки матеріалів, сконструйовані та виготовлені спектрометри та інші прилади.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Спектральні та кінематичні особливості “металевих” зірок» («Спектральные и кинематические особенности “металлических” звезд») захистив 1968. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Структура атмосфер холодних зірок-гігантів» («Структура атмосфер холодных звезд-гигантов») захистив 1989.

Напрями наукових досліджень: абсолютна спектрофотометрія, фізика холодних зірок-гігантів та еволюція хімічних елементів. Керував першими в СРСР регулярними спостереженнями випромінювання зір в інфрачервоному діапазоні довжин хвиль з метою вивчення розподілу енергії у зоряних спектрах. Брав участь у розробленні нових астрофотометрів. Був науковим керівником експедицій обсерваторії на Чукотку, Камчатку, Сахалін, Памір і Кавказ. Створив школу досліджень фізики атмосфер холодних зір.

2002 з його ініціативи і під його співкерівництвом була створена міжнародна робоча група «Хімічна та динамічна еволюція зір і галактик». Відтоді особливого значення набули дослідження, спрямовані саме на визначення еволюційного статусу зір, які належать до різних підструктур Галактики та інших зоряних мегаутворень.

Член МАС, засновник та член Європейського та Одеського астрономічних товариств, УАА.

Нагороджений знаком «Изобретатель СССР».

Помер в Одесі.

Фотометрический и спектральный каталог ярких звезд / соавт. А. В. Драгунова ; отв. ред. В. П. Цесевич. – Киев : Наук. думка, 1979. – 535 с.

Спектрофотометрия звезд в диапазоне 550–900 нм. – Киев : Наук. думка, 1983. – 312 с.

Холодные звезды-гиганты. – Одесса : Астропринт, 1999. – 213 с.

The Spectrophotometric Star Catalogue / co-auth.: A. V. Dragunova [et al.] // ОАР. – 1995. – Vol. 8. – P. 3–115.

Каретников В. Г. Астрономия в городе Одессе за 200 лет // Страницы истории астрономии в Одессе. – Одесса, 1994. – Ч. 1. – С. 6–20.

Каретников В. Г. Комаров Микола Сергійович // ЕСУ. – Київ, 2014. – Т. 14. – С. 164 : портр.

Комаров Микола Сергійович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 110 : портр.

Комаров Микола Сергійович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 87–89. – Те саме // Там само. – 2-ге вид. – 2005. – С.95–97.

Комаров Микола Сергійович // Українські фізики та астрономи : посібник-довідник / В. Шаромова. – Тернопіль, 2007. – С. 202.

КРАМЕР

Юхим Наумович

18 верес. 1920 – 12 лют. 2002

Народився у с. Янківка, Херсонської губ. (нині смт Іванівка, Одеської обл.). 1939 закінчив машинобудівний технікум. Під час навчання відвідував гурток в АО, виступав з доповідями на засіданнях. Того ж року вступив до ОДУ на вечірнє відділення фізико-математичного факультету. Учасник Другої світової війни: служив у будівельному батальйоні. Закінчив ун-т 1949.

У 1949-1950 працював в Астрофізичній лабораторії ФТІ Туркменської філії АН СРСР, де займався фотографічними спостереженнями метеорів. Розробив новий метод обчислення кометних радіантів. Склав каталог кометних радіантів за період з 1918 до 1951 з урахуванням гравітаційних збурень Юпітера. З 1951 працював в ОДУ: науковий співробітник АО; завідувач відділів астрофізики та досліджень метеорів і комет; доцент кафедри астрономії, професор.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Кометні радіанти та зв'язок метеорних потоків з кометами» («Кометные радианты и связь метеорных потоков с кометами») захистив 1955. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Дослідження руху та структури метеорних тіл кометного походження» («Исследование движения и структуры метеорных тел кометного происхождения») захистив 1973.

Вивчав природу метеорної речовини і верхньої атмосфери Землі. Під час Міжнародного геофізичного року (1957-1959) і після нього керував метеорними дослідженнями в СРСР. Запропонував визначення моменту польоту метеорів за допомогою винайденого ним обтюратора змінної площини – спеціального затвору для метеорного астрографа. Був учасником однієї з експедицій на місце падіння Сіхоте-Алінського метеориту. Впровадив метод миттєвої експозиції та створив болідну камеру. Під його керівництвом проводилися роботи за міжнародним проектом «ГЛОБМЕТ».

1994 емігрував до США. Під його керівництвом у метеорній групі АО продовжувалися дослідження метеорних роїв, оброблялись унікальні знімки болідів.

Був членом МАС; керівником Одеського відділення ВАГТ.

Помер у США (м. Портленд, штат Орегон).

Методика и некоторые результаты фотографического исследования метеоров / соавт. П. Б. Бабаджанов. – Москва : Изд-во АН СССР, 1963. – 144 с.

Результаты фотографических наблюдений метеоров по программам Международного географического года, Международного года спокойного Солнца / соавт. И. С. Шестака. – Москва : Междуведомств. геофиз. ком. при Президиуме АН СССР, 1982. – 204 с.

Метеорная материя в атмосфере Земли и околосолнечном космическом пространстве / соавт. И. С. Шестака. – Москва : Наука, 1983. – 184 с.

Орбиты метеоров по фотографическим наблюдениям, 1957-1983 : каталог. – Москва : МГК АН СССР, 1986. – 185 с.

Фотографические методы метеорной астрономии : [учеб. пособие для спец. «Астрономия»] / соавт. И. С. Шестака. – Киев : УМКВО, 1989. – 98, [2] с.

Каретников В. Г. Астрономия в г. Одессе за 200 лет // Страницы истории астрономии в Одессе. – Одесса, 1994. – Ч. 1. – С. 6–20.

Каретников В. Г. Исследователь звездного неба : [90 лет со дня рождения Е. Крамера] / В. Каретников, А. Маркина // Одес. вестн. – 2010. – 2 окт. – С. 6.

Каретников В. Г. Крамер Юхим Наумович // ЕСУ. – Київ, 2014. – Т. 15. – С. 190.

Каретніков В. Г. Крамер Юхим Наумович // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – 2-ге вид. – Одеса, 2005. – Т. 3 : К-П. – С. 141–143 : портр.

Крамер Юхим Наумович // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 116 : портр.

Смирнов В. А. Ефим Наумович Крамер (1920-2002) – професор Одеської астрономічної обсерваторії (к 90-летию со дня рождення) // Реквієм ХХ века. – Одеса, 2011. – Ч. 5. – С. 73–85 : фот.

МІШЕНІНА
Тамара Василівна
Народилася 1 трав. 1950

Народилась у с. Ставки, Веселинівського р-ну, Миколаївської обл. 1972 закінчила фізичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «астрономія», 1982 – аспірантуру по кафедрі астрономії. Працює в АО ОНУ: старший лаборант, молодший, потім старший науковий співробітник (1995 їй було присвоєне вчене звання старшого наукового співробітника за фахом «астрофізика, радіоастрономія»), учений секретар АО, провідний науковий співробітник, завідувач відділу фізики зір та галактик. З 2017 – провідний науковий співробітник. Брала активну участь у спостережних експедиціях на станціях у с. Ваннівському (Туркменська РСР), смт Абастумані (Грузинська РСР), на високогірній спостережній базі ГАО АН СРСР, ст. Сонячній (Бурятська АРСР) та ін., займалася організацією обробки спектрофотометричних спостережень.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Розповсюдженість хімічних елементів в атмосферах холодних зір» («Распространенность химических элементов в атмосферах холодных звезд») (за фахом «астрофізика та зоряна астрономія») захистила 1985. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Хімічний склад F-, G-, K-зір як спостережний прояв еволюції зір та Галактики» захистила 2005 (за фахом «астрофізика, радіоастрономія»).

Провідний спеціаліст у галузі спектрофотометрії та фізики атмосфери холодних зір. Досліджує фізичні характеристики та еволюцію зір диска і гало нашої Галактики та інших галактик. Співкерівник міжнародної робочої групи «Хімічна та динамічна еволюція зір і галактик».

Галактика, ее строение и обогащение химическими элементами. – Одесса : Астропринт, 2017. – 180 с.

●
Физические условия в атмосферах М-гигантов / соавт. Н. С. Комаров, Ю. А. Медведев // Астрон. циркуляр. – 1972. – № 726.

Determination of the NA content in the atmospheres of K giants / co-auth.: N. S. Komarov, V. D. Motrich // Астрон. журн. – 1985. – Т. 62. – С. 740–743.

Spectroscopic analysis of 31 Aquilae // Astron. Astrophys. Suppl. Ser. – 1996. – Vol. 119, № 2. – P. 321–328.

The chemical compositions of two stars with enhanced metallicities // Astron. Rep. – 1998. – Vol. 42. – P. 174–179.

Analysis of neutron capture elements in metal-poor stars / co-auth. V. V. Kovtyukh // A & A – 2001.- Vol. 370, № 3. – P. 951–966.

Element abundances in stars: connection with chemical evolution of a Galaxy // OAP. – 2002. – Vol. 15. – P. 71–87.

The Galactic thick and thin disks: differences in evolution / co-auth. T. V. Nyktyuk // A & A – 2006.- Vol. 456, № 3. – P. 969–976.

Обогащение элементами нейтронного захвата звезд тонкого и толстого дисков галактики // Учен. зап. Казан. ун-та. – 2011. – Т. 153, № 2. – С. 33–42. – (Серия «Физико-математические науки»).

Основные факторы, определяющие характер активности солнечного типа / соавт.: М. М. Кацова, М. А. Лившиц // Труды XVI конференции «Солнечная и солнечно-земная физика – 2012». – Санкт-Петербург, 2012. – С. 559–564.

Характер активности солнечного типа и глубина конвективной зоны / соавт.: М. М. Кацова, М. А. Лившиц // Астрон. журн. – 2013. – Т. 90, № 9. – С. 765–776.

The sulphur abundance behaviour in the galactic disc stars / co-auth. O. P. Paramonova // OAP. – 2015. – Vol. 28, P. 1. – P. 50–54.

ПАНЬКО
Олена Олексіївна
Народилася 25 берез. 1958

Народилась у м. Миколаєві. 1980 закінчила ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «астрономія», 1998 – аспірантуру КрАО. У 1983-2016 працювала у Миколаївському державному (нині національному) ун-ті ім. В. О. Сухомлинського на кафедрі фізики. З 2016 працює на посаді професора кафедри теоретичної фізики і астрономії ОНУ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Довготривала змінність емісійних спектрів Ве зір різних типів» захистила 2001 (за фахом «астрофізика, радіоастрономія»). Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Властивості великомасштабних структур південного неба на червоних зміщеннях до 0.2» захистила 2015 (за фахом «астрофізика, радіоастрономія»).

Напрями наукових досліджень: спостережна космологія, скупчення галактик, фізика змінних зір, фізика тісних подвійних систем. Підготувала каталог скупчень та груп галактик південного неба та каталог орієнтацій галактик у багатих скупченнях південного неба; вони включені у міжнародну базу астрономічних даних у Страсбурзі. Для вивчення особливостей розподілу матерії, що випромінює та є індикатором розподілу темної матерії, розробила узагальнену схему морфологічної класифікації скупчень галактик.

Викладає класичні та сучасні розділи астрономії та астрофізики, популяризує астрономію: проводить денні та вечірні екскурсії для учнів шкіл міста та області, читає лекції для вчителів фізики та астрономії.

Член EAS, EAAS, УАА.

The role of poor galaxy clusters for studying supercluster structure // OAP. – 2008. – Vol. 21. – P. 1–4.

Galaxy superclusters detected in the modified PF-catalog using the FoF method // Baltic Astron. – 2011. – Vol. 20. – P. 313–316.

The criteria for morphological classification of PF Galaxy clusters // OAP. – 2013. – Vol. 26 (1). – P. 90–93.

The determination of the morphological types of galaxy clusters using cluster cartography [Электронный ресурс] / co-auth. S. I. Emelyanov // OAP. – 2015. – Vol. 28 (2). – P. 135–136. – Режим доступа : http://nbuv.gov.ua/UJRN/oap_2015_28_2_11

X-ray emission and orientation of selected pf galaxy clusters [Электронний ресурс] / co-auth.: A. V. Tugay, S. S. Dylda // OAP. – 2016. – Vol. 29. – P. 34–36. – Режим доступа : http://nbuv.gov.ua/UJRN/oap_2016_29_9

On the existence of young embedded clusters at high Galactic latitude / co-auth.: D. G. Turner, G. Carraro // MNRAS. – 2017. – Vol. 470, № 1. – P. 481–488.

САВЧЕНКО

Костянтин Миколайович

27 груд. 1910 – 29 листоп. 1956

Народився у м. Херсоні. 1927 вступив на фізико-математичний факультет Херсонського ІНО. 1931 був направлений до аспірантури ХДУ, де навчався за фахом «небесна механіка» під керівництвом професора А. І. Раздольського, відомого дослідника динаміки малих планет Троянської групи астероїдів. У 1934-1940 працював у Харкові старшим науковим співробітником АО та доцентом ХДУ; 1938-1940 – також у Херсоні (доцент, читав курс загальної астрономії в педагогічному ін-ті).

На початку війни потрапив у полон і два тижні провів у фільтраційному таборі німецької польової жандармерії. Після звільнення працював годинниковим майстром і, нелегально, збройним майстром у партизан. У листопаді 1943 виїхав до Одеси. Працював в АО: співробітник, завідувач відділу теоретичної астрономії. У вересні 1944 був призначений завідувачем кафедри астрономії ОДУ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Про рух небесних тіл, маса яких змінюється у часі» («О движении небесных тел, масса которых меняется во времени») захистив 1935. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Досвід якісного обґрунтування космогонічної теорії Канта» («Опыт качественного обоснования космогонической теории Канта») захистив 1948. 1950 був затверджений у вченому званні професора.

Напрями наукових досліджень: небесна механіка та космогонія; рух та обертання небесних тіл зі змінною масою, природа тяжіння, походження супутників планет, які, на його думку, були захоплені планетами гравітаційним способом. Досліджував космогонічну гіпотезу Канта. Шукав математичні засоби спростування теорії відносності, яку вважав недоведеною. Написав монографію «Нариси з небесної механіки» та підручник «Курс небесної механіки», які, на жаль, не були опубліковані через смерть автора.

Професор К. М. Савченко виховав багато учнів – астрономів, відомих в СРСР та у світі. найбільш відомим серед його учнів був В. К. Абалакін, директор Пулковської АО РАН (1983-2000).

Помер від серцевого нападу. Похований на Другому християнському кладовищі в Одесі.

Теория гравитационного поля переменных масс. – Харьков, 1934.

До питання про походження Сонячної системи // Учен. зап. ХДУ. – 1936. – Т. 6/7. – С. 25–37.

Теория вращательного движения твердого тела переменной массы // Учен. зап. Херсон. пед. ин-та. – 1941.

К вопросу о природе тяготения // Изв. Одес. астрон. обсерватории. – 1949. – Т. 2, № 1.

О некоторых вопросах неклассической небесной механики и космогонии // Сб. материалов отделения физ.-мат. фак. ОГУ. – 1953. – Т. 5. – С. 59–147.

Космогония Канта и проблема происхождения малых тел Солнечной системы // Проблемы происхождения тел Солнечной системы. – Москва ; Ленинград, 1975. – С. 8–243.

Абалакин В. К. Константин Николаевич Савченко // Проблемы происхождения тел Солнечной системы. – Москва ; Ленинград, 1975. – С. 3–6.

Абалакин В. К. Профессор К. Н. Савченко // Страницы истории астрономии в Одессе. – Одесса, 1995. – Ч. 2. – С. 33–39.

Савченко Костянтин Миколайович // Українські фізики та астрономи : посібник-довідник / В. Шаромова. – Тернопіль, 2007. – С. 212.

К. М. Савченко : некролог // За наук. кадри. – 1956. – 5 груд.

ТЕПЛИЦЬКА Раїса Бенціонівна

13 листоп. 1926 – 26 верес. 2016

Народилась у м. Одесі. 1949 закінчила фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова за фахом «астрономія». У 1949-1957 – старший науковий співробітник АО Львівського ун-ту. У 1957-1963 – науковий співробітник АО ОДУ. Читала лекції в ун-ті. 1963 переїхала до Новосибірська. Відтоді працювала у Сибірському ін-ті земного магнетизму, іоносфери і поширення радіохвиль СВ АН СРСР (з 1992 – Ін-т сонячно-земної фізики СВ РАН): старший, потім провідний науковий співробітник. Брала активну участь у створенні Саянської сонячної обсерваторії ін-ту.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Зміна кривих росту до краю сонячного диска» («Изменение кривых роста к краю солнечного диска») захистила 1960. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Дослідження хромосфер сонячних плям та активних зір за лінією іонізованого кальція» («Исследование хромосфер солнечных пятен и активных звезд по линии ионизированного кальция») захистила 1993.

Напрями наукової діяльності: фізика Сонця, фізика зоряних атмосфер, фізика активних зір, фізика сонячно-подібних зір. Понад 30 років займалася педагогічною діяльністю. Викладала фізику Сонця та фізику зоряних атмосфер у Львівському, Одеському, Іркутському та Бурятському державних ун-тах.

Нагороджена медалями «За сумлінну працю в ознаменування 100-річчя від дня народження В. І. Леніна», «За трудову доблесть», «Ветеран праці», почесним знаком СВ РАН «Срібна сигма».

Заслужений ветеран СВ РАН. Член МАС та інших міжнародних астрономічних товариств.

Солнечно-земная физика : учеб. пособие. Ч. 2. Солнечная атмосфера. – Иркутск : Изд-во ИГУ, 2013. – 114 с.

Изменение фраунгоферовых линий к краю диска Солнца в зависимости от рода возмущенных атомов // Солнечные данные 1958 г. – Москва, 1958. – Бюл. № 6. – С. 68–72.

Сравнение кривых роста в центре и на краю солнечного диска // Астрон. журн. – 1960. – Т. 37, вып. 1. – С. 51–62.

The effect of short-periodic oscillations in the photosphere on the spectral line profile // Sol. Physics. – 1969. – Vol. 6, № 1. – P. 18–27.

Астрономия в Сибири и на Дальнем Востоке // Земля и Вселенная. – 1972. – № 6. – С. 25–31.

On the relation between activity and rotation in main-sequence stars // Astron. Nachr. – 1989. – Vol. 310, № 3. – P. 217–222.

Теплицкая Раиса Бенционовна [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ru.iszf.irk.ru/Теплицкая_Раиса_Бенционовна

Теплицька Раїса Бенціонівна // Випускники Одеського (Новоросійського) університету : енциклопед. слов. / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса, 2005. – Вип. 1. – С. 206–207 : портр.

ЦЕСЕВИЧ

Володимир Платонович

11 жовт. 1907 – 28 жовт. 1983

Народився у м. Києві. 1927 закінчив Ленінградський ун-т і вступив до аспірантури Пулковської обсерваторії, де навчався під керівництвом члена-кореспондента АН СРСР Г. А. Тихова. 1931 почав викладати в ун-ті та інших вузах. 1933 виїхав до Сталінабада (нині Душанбе, Таджикистан). Став одним із засновників обсерваторії, у 1934-1937 був її директором (у подальшому – Ін-т астрофізики АН Таджикистану). У 1937-1942 – співробітник Астрономічного ін-ту АН СРСР (Ленінград). Паралельно працював у Ленінградському педагогічному ін-ті ім. М. Н. Покровського (професор). У 1942-1944 – перебував в евакуації у Сталінабаді.

1937 В. П. Цесевичу за сукупністю праць був присвоєний науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Визначення орбіт затемнених подвійних зірок» («Определение орбит затменных двойных звезд») захистив 1944.

1944 В. П. Цесевиц переїхав до Одеси. Відтоді його життя та діяльність були пов'язані з ОДУ ім. І. І. Мечникова, де він очолив кафедру астрономії та обсерваторію. У 1948-1950 вчений очолював також ГАО АН УРСР (Київ).

На початку 1950-х почався період бурхливого розвитку Одеської обсерваторії. У 1956 почала діяти станція у Крижанівці; у Ботанічному саду ун-ту (в районі Малого Фонтану) був організований спостережний пункт. Почалося будівництво спостережної станції у с. Маяки. На початку 1980-х станція перетворилася на сучасну обсерваторію, де можна було вести наукові дослідження на рівні, що відповідав міжнародним стандартам.

Фототека Одеської обсерваторії за кількістю астро-негативів вийшла на третє місце в світі (після колекцій пластинок Гарвардської (США) та Зоннеберзької обсерваторії (НДР)).

В. П. Цесевиц є засновником одеської школи дослідження змінних зірок, відомої в усьому світі. У числі його послідовників – В. Г. Каретников, І. Л. Андронов, С. М. Удовіченко та багато інших.

Основні напрями досліджень В. П. Цесевича: зірки типу RR Ліри, затемненні змінні зірки та розробка теорії визначення їх орбіт, цефеїди, зірки типу RV Тільця та RW Візничого. Професор особливо цікавився проблемою спостережного дослідження та теоретичної інтерпретації ефекту Блажко. Широко відомим стало його дослідження ефекту Блажко у RV Козерога, RZ Ліри та AR Геркулеса. Брав активну участь в організації метеорних досліджень, першим почав спостерігати зміни блиску штучних супутників Землі і звернув увагу на можливість використання цих спостережень для вивчення верхньої атмосфери; спостерігав зміни блиску астероїда Ерос і визначив напрямок осі його обертання. Виконав понад 200 тис. візуальних спостережень змінних зірок різних типів. Удосконалив методи визначення елементів орбіт та інших параметрів затемнених зірок за їхніми кривими блиску (запропонував метод диференціальних поправок), розробив метод обліку кільцеподібності затемнень.

Важливим напрямом роботи В. П. Цесевича була педагогічна та популяризаторська діяльність. Найбільшою популярністю користувалася його книга «Что и как наблюдать на небе». По цій книзі покоління астрономів-аматорів вчилися проводити астрономічні спостереження; багато хто з її читачів стали астрономами-професіоналами.

Завдяки наполегливим зусиллям В. П. Цесевича в Одесі 1963 був відкритий обласний планетарій. Перша лекція «Прогулянка по зоряному небу» була прочитана самим професором.

Член-кореспондент АН УРСР. Заслужений діяч науки УРСР. Віце-президент Всесоюзного астрономо-геодезичного товариства. Ім'я В. П. Цесевича присвоєне астероїду № 2498.

Нагороджений орденами Леніна і Трудового Червоного Прапора, кількома медалями.

Помер в Одесі, похований на Другому християнському кладовищі.

Владимир Платонович Цесевич : биобиблиогр. указ. / сост.: С. В. Дзюбина, И. Э. Рикун ; науч. ред. Ю. С. Романов ; ред. И. С. Шелестович. – Одесса, 1988. – 112 с. – (Серия «Ученые Одессы» ; вып. 17).

Андронов И. Л. Владимир Платонович Цесевич – выдающийся ученый, педагог, популяризатор и организатор науки // ОАР. – 2007. – Vol. 20. – P. 149.

Волянская М. Ю. Воспоминания о профессоре В. П. Цесевиче / М. Ю. Волянская, О. Е. Мандель // Видные ученые Одессы : по воспоминаниям учеников и сотрудников. – Одесса, 1992. – Вып. 1. – С. 18–24.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.
Про В. П. Цесевича. – С. 78, 87, 92, 94.

Самусь Н. Н. Незабываемый В. П. Цесевич // Страницы истории астрономии в Одессе. – Одесса, 1994. – Ч. 1. – С. 90–96.

Цесевич В. П. Автобиография // Страницы истории астрономии в Одессе. – Одесса, 1994. – Ч. 1. – С. 88–89.

ШЕСТАКА

Іван Софронович

7 трав. 1937 – 4 серп. 1994

Народився у с. Тернівка, Кіровоградської обл. 1959 закінчив фізико-математичний факультет ОДУ ім. І. І. Мечникова. Дипломну роботу «Визначення мас метеорних частинок за фотографічними спостереженнями» («Определение масс метеорных частиц по фотографическим наблюдениям») виконував під керівництвом доктора наук Ю. Н. Крамера, що і визначило його шлях у науці. За призначенням виїхав на Донеччину. Працював учителем фізики та математики в середній школі у м. Чистяковому. З 1963 працював в Одеській АО: молодший, потім старший науковий співробітник, завідувач метеорного відділу. Жив із сім'єю у с. Маяки. До Одеси переїхав 1976.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук «Дослідження атмосферних траєкторій метеорів за даними фотографічних спостережень» («Исследования атмосферных траекторий метеоров по данным фотографических наблюдений») захистив 1972. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук «Походження, еволюція та генетичні зв'язки малих тіл Сонячної системи та їх комплекси» («Происхождение, эволюция и генетические связи малых тел Солнечной системы и их комплексы») захистив 1993.

Займався не тільки науковою, а й науково-організаційною, педагогічною та просвітницькою роботою. Брав участь у створенні національної програми СРСР за міжнародним проектом «ГЛОБМЕТ», був обраний членом координаційної ради «Комплексні дослідження наземними методами метеорної речовини в широкому діапазоні мас, включаючи боліди та штучні небесні тіла».

Понад двадцять років, допомагаючи працівникам кафедри астрономії ОДУ, читав студентам спеціальні курси з метеорної астрономії, геофізики, фізики навколосемного простору та фізики Сонячної системи.

Був членом МАС, активним членом Одеського відділення Всесоюзного товариства «Знання».

Його ім'я присвоєне Очаківському лицю при ОДУ, в заснуванні і розробці програм якого він брав найактивнішу участь і був першим запрошеним з Одеси викладачем.

Помер в Одесі, похований на Північному кладовищі.

Результаты фотографических наблюдений метеоров по программам Международного географического года, Международного года спокойного Солнца / соавт. Е. Н. Крамер. – Москва : Междувведомств. геофиз. ком. при Президиуме АН СССР, 1982. – 204 с.

Метеорная материя в атмосфере Земли и околосолнечном космическом пространстве / соавт. Е. Н. Крамер. – Москва : Наука, 1983. – 184 с.

Орбиты метеоров по фотографическим наблюдениям, 1957-1983 : каталог / соавт. Е. Н. Крамер. – Москва : Материал Мирowego центра данных, 1986. – 186 с.

Фотографические методы метеорной астрономии : [учеб. пособие для спец. «Астрономия»] / соавт. Е. Н. Крамер. – Киев : УМКВО, 1989. – 98, [2] с.

Загинайло Ю. И. Иван Софронович Шестака // Страницы истории астрономии в Одессе. – Одесса, 1995. – Ч. 2. – С. 75–78.

Загинайло Ю. І. Шестака Іван Сафронович / Ю. І. Загинайло, В. Г. Каретніков, В. І. Мусій // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Вид. 2-ге. – Одеса, 2005. – Т. 4 : Р-Я. – С. 426–428.

ПОКАЖЧИК АБРЕВІАТУР

АЕС — атомна електростанція
АНУ — Академія інженерних наук України
АН ВО — Академія наук вищої освіти України
АН ВШ — Академія наук вищої школи України
АН СРСР — Академія наук СРСР
АО — Астрономічна обсерваторія
БДУ — Білоруський державний університет
БРСР — Білоруська Радянська Соціалістична Республіка
ВАГО — Всесоюзное астрономо-геодезическое общество
ВАГТ — Всесоюзное астрономо-геодезическое товариство
ВАК — Вища атестаційна комісія
ВАТ — відкрите акціонерне товариство
ВВЕР — водо-водяний енергетичний реактор
ВНДІ — Всесоюзний науково-дослідний інститут
ВНЗ — вищий навчальний заклад
ВР — Верховна Рада України
ГАО — Головна астрономічна обсерваторія
ГГО — Головна геофізична обсерваторія
ГНДЛ ФОЕТ — Галузева науково-дослідна лабораторія фізичних основ електронної техніки
ДНК — кислота
ЕОМ — електронно-обчислювальна машина
ЕСУ — Енциклопедія сучасної України
ЄС — Європейський Союз
ІГНТ — Інститут горіння та нетрадиційних технологій ОНУ
ІІПО — Інститут інноваційної та післядипломної освіти ОНУ
ІМЕМ — Інститут математики, економіки та механіки ОНУ
ІНО — Інститут народної освіти
ІТА — Інститут теоретичної астрономії АН СРСР
КБ — конструкторське бюро
КДУ — Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка
КДФ — конденсована дисперсна фаза
КОСПАР — Комітет з космічних досліджень (COSPAR)
КНР — Китайська Народна Республіка
КрАО — Кримська астрофізична обсерваторія
ЛДУ — Ленінградський державний університет
ЛФТІ — Ленінградський фізико-технічний інститут ім. А. Ф. Йоффе
МАДСК — Міжнародна асоціація дослідників сталевих канатів
МАІ — Московський авіаційний інститут
МАНЕБ — Міжнародна академія наук екології та безпеки життєдіяльності

МАС — Міжнародний астрономічний союз (IAU)
МГУ — Міжнародний гуманітарний університет
МДУ — Московський державний університет ім. М. В. Ломоносова
МІЕМ — Московський інститут електроніки і математики
МІМ — метал-ізолятор-метал
МІН — метал-ізолятор-напівпровідник
МІФІ — Московський інженерно-фізичний інститут
МНДЦ — Міжвідомчий науково-дослідний центр ОНУ
МННФТЦ — Міжвідомчий науково-навчальний фізико-технічний центр ОНУ
МОН — Міністерство освіти та науки України
МРСР — Молдавська Радянська Соціалістична Республіка
НАНУ — Національна академія наук України
НВО — науково-виробниче об'єднання
НДІ — науково-дослідний інститут
НДЛ — науково-дослідна лабораторія
НДО — негативний диференціальний опір
НДР — Німецька Демократична Республіка
НДС — науково-дослідний сектор
НДТІ — науково-дослідний технологічний інститут
НДЧ — науково-дослідна частина
НМР — науково-методична рада
ННЦ — навчально-науковий центр
ННЦ МБФ — навчально-науковий центр медичної та біологічної фізики ОНУ
НПУ — Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова
НРУ — Народний рух України
НТО — науково-технічна організація
НТП — низькотемпературна плазма
НТЦ — науково-технічний центр
НУ «ОМА» — Національний університет «Одеська морська академія»
ОАР — Об'єднана Арабська Республіка
ОВІМУ — Одеське вище інженерне морське училище
ОВМУ — Одеське вище морехідне училище
ОГМІ — Одеський гідрометеорологічний інститут
ОДАБА — Одеська державна академія будівництва та архітектури
ОДАХ — Одеська державна академія холоду
ОДЕКУ — Одеський державний екологічний університет
ОДНБ — Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького
ОДПІ — Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського
ОДПУ — Одеський державний політехнічний університет
ОДУ — Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова
ОЕІЗ — Одеський електротехнічний інститут зв'язку ім. О. С. Попова

ОИИФ — Одеський інститут інженерів морського флоту
ОНАХТ — Одеська національна академія харчових технологій
ОНМУ — Одеський національний морський університет
ОНПУ — Одеський національний політехнічний університет
ОНУ — Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
ОПІ — Одеський педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського
ОПІ — Одеський політехнічний інститут
ОТІ — Одеський технологічний інститут
ОТІХП — Одеський технологічний інститут харчової промисловості ім. М. В. Ломоносова
ОТІХП — Одеський технологічний інститут холодильної промисловості
ПАХ — поверхневі акустичні хвилі
ПНДЛ ФАС — проблемна науково-дослідна лабораторія фізики аеродисперсних систем
РАН — Російська академія наук
РНК — Рада Народних Комісарів
РФ — Російська Федерація
СВ АН СРСР — Сибірське відділення Академії наук СРСР
СВ РАН — Сибірське відділення РАН
СКБ — спеціальне конструкторське бюро
СКТБ — спеціальне конструкторсько-технологічне бюро
СПКНБ — спеціальне проектно-конструкторське та налагоджувальне бюро
СНД — Союз Незалежних Держав
СРСР — Союз Радянських Соціалістичних Республік
ТДУ — Томський державний університет
ТОВ — товариство з обмеженою відповідальністю
УАА — Українська астрономічна асоціація
УзРСР — Узбецька Радянська Соціалістична Республіка
УРСР — Українська Радянська Соціалістична Республіка
УСРР — Українська Соціалістична Радянська Республіка (1919-1937)
ФМФІТ — Факультет математики, фізики та інформаційних технологій ОНУ
ФТІ — фізико-технічний інститут
ХДУ — Харківський державний університет ім. В. Н. Каразіна
ЦЕРН — Європейська організація з ядерних досліджень (CERN)
ЮНЕСКО — Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (UNESCO)

AASCIT — American Association for Science and Technology
(Американська асоціація з науки і техніки)

СеВІТ — Centrum der Büro- und Informationstechnik (Центр офісних та інформаційних технологій)

CERN – Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire
CNRS – Centre National de la Recherche Scientifique (Національний центр наукових досліджень)
COSPAR – Committee on Space Research
CRDF – Civilian Research & Development Foundation (Фонд цивільних досліджень та розвитку)
CSIC – Consejo Superior de Investigaciones Científicas (Вища рада з наукових досліджень)
DAAD – Deutscher Akademischer Austauschdienst (Німецька служба академічних обмінів)
DFG – Deutsche Forschungsgemeinschaft (Німецьке науково-дослідне товариство)
DFT – density functional theory (теорія функціонала густини)
EAAS – Eurasian Astronomical Society (Євразійське астрономічне товариство)
EAS – European Astronomical Society (Європейське астрономічне товариство)
EOS – European Optical Society (Європейське оптичне товариство)
FAPESP – São Paulo Research Foundation (Фонд досліджень Сан-Паулу)
GLOBMET – Global Meteor Observation System (Глобальна система спостереження метеорів)
IAU – International Astronomical Union
ICIS – International Congress of Imaging Science (Міжнародний фотографічний конгрес)
IEEE – Institute of Electrical and Electronics Engineers (Інститут інженерів, електротехніки та електроніки)
IFSA – International Frequency Sensor Association (Міжнародна асоціація частотних датчиків)
INTAS – International association for the promotion of co-operation with scientists from the new independent states of the former Soviet Union (Міжнародна асоціація зі сприяння співпраці з ученими нових незалежних держав колишнього Радянського Союзу)
ISSEP – International Soros Science Education Program (Міжнародна соросівська програма освіти в галузі точних наук)
NATO – North Atlantic Treaty Organization (Організація Північноатлантичного договору)
SPIE – Society of Photo-optical Instrumentation Engineers (Товариство оптики і фотоніки)
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ПОКАЖЧИК ПЕРЕЙМЕНУВАНЬ ОДЕСЬКИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

- 1)** Імператорський Новоросійський університет (1865-1920)
Одеський інститут народної освіти (1920-1933)
Одеський державний університет (1933-1945)
Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова (1945-2000)
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова (з 2000)

- 2)** Одеське вище морехідне училище (1944-1958)
Одеське вище інженерне морське училище (1958-1974)
Одеське вище інженерне морське училище ім. Ленінського Комсомолу (1974-1991)
Одеська державна морська академія (1991-2002)
Одеська національна морська академія (2002-2015)
Національний університет «Одеська морська академія» (з 2015)

- 3)** Одеський гідрометеорологічний інститут (1944-2001)
Одеський державний екологічний університет (з 2001)
До 1944 – Харківський інженерний гідрометеорологічний інститут (1932-1942), Харківський гідрометеорологічний інститут Червоної Армії (1942-1944)

- 4)** Одеський інститут інженерів цивільного та комунального будівництва (1930-1941, 1944-1946)
Одеський інженерно-будівельний інститут (1946-1951, 1957-1994)
Одеський гідротехнічний інститут (1951-1957)
Одеська державна академія будівництва та архітектури (з 1994)

- 5)** Одеський інститут водного транспорту (1930)
Одеський інститут інженерів водного транспорту (1930-1945)
Одеський інститут інженерів морського флоту (1945-1999)
Одеський державний морський університет (1999-2002)
Одеський національний морський університет (з 2002)

- 6)** Одеський інститут інженерів зв'язку (1930-1942)
Одеський електротехнічний інститут зв'язку (1944-1967)
Одеський електротехнічний інститут зв'язку ім. О. С. Попова (1967-1993)
Українська державна академія зв'язку ім. О. С. Попова (1993-2001)
Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова (з 2001)

7) Одеський інститут сухопутних військ (1993-2006)

Військовий інститут Одеського національного політехнічного університету (2006-2011)

Військова академія (з 2011)

До 1993 – Одеське піхотне юнкерське училище (1865-1910), Одеське військове училище (1910-1918), Одеське вище артилерійське командне училище ім. М. В. Фрунзе, Одеське вище військове об'єднане училище, Одеське вище військове об'єднане командно-інженерне училище протиповітряної оборони (1937-1993).

8) Одеський інститут технології зерна і борошна ім. Й. В. Сталіна (1929-1931, 1935-1939)

Одеський механіко-технологічний навчально-виробничий комбінат ім. Й. В. Сталіна (1931-1935)

Одеський інститут інженерів мукомельної промисловості та елеваторного господарства ім. Й. В. Сталіна (1939-1953)

Одеський технологічний інститут ім. Й. В. Сталіна (1953-1961)

Одеський технологічний інститут ім. М. В. Ломоносова (1961-1970)

Одеський технологічний інститут харчової промисловості ім. М. В. Ломоносова (1970-1994)

Одеська державна академія харчових технологій (1994-2002)

Одеська національна академія харчових технологій (з 2002)

9) Одеський інститут харчової промисловості (1930-1931)

Всесоюзний механіко-технологічний інститут консервної промисловості (1931-1939)

Одеський технологічний інститут консервної промисловості (1939-1949)

Одеський технологічний інститут харчової та холодильної промисловості (1949-1969)

Одеський технологічний інститут холодильної промисловості (1969-1989)

Одеський інститут низькотемпературної техніки та енергетики (1989-1994)

Одеська державна академія холоду (1994-2012)

Інститут холоду, кріотехнологій та екоенергетики ім. В. С. Мартиновського (у складі ОНАХТ) (з 2012)

До 1930 – вищий технікум загальної та прикладної хімії (1922-1930)

10) Одеський інститут професійної освіти (1930-1933)

Одеський педагогічний інститут (1933-1945)

Одеський педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського (1945-1994)

Південноукраїнський педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського (1994-2006)

Південноукраїнський державний педагогічний університет
ім. К. Д. Ушинського (2006-2010)
Південноукраїнський національний педагогічний університет
ім. К. Д. Ушинського (з 2010)

11) Одеський політехнічний інститут (1918-1932, 1945-1993)
Одеський індустріальний інститут (1933-1945)
Одеський державний політехнічний університет (1993-2001)
Одеський національний політехнічний університет (з 2001)

ПОКАЖЧИК ОСНОВНОЇ ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Букач В. М. Історія Південноукраїнського державного університету ім. К. Д. Ушинського в особах: бібліогр. довід. – Одеса: ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2005. – 67 с.

Видатні випускники Одеського національного політехнічного університету, 1918-2013 / авт.-упоряд.: Г. О. Оборський [та ін.]. – Одеса: Елтон, 2013. – 78 с.

Видные ученые Одессы: [биогр. энцикл.]. Ч. 1. Доктора наук и профессора / авт.-сост. А. Ю. Саясов. – Одесса: АТЗТ «Друкарня Моряк», 2005. – 352 с.

Випускники Одеського (Новоросійського) університету: енциклопед. слов. Вип. 1 / упоряд. та бібліогр. ред.: М. О. Подрезова, В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса: Астропринт, 2005. – 264 с.

Енциклопедія сучасної України / НАНУ, Наук. т-во ім. Т. Шевченка. – Київ: Поліграфкнига, 2001–2017. – Т. 1–18.

История Одесского политехнического в очерках / под ред. В. П. Малахова. – Одесса: Астропринт, 2003. – 656 с.

История Одесской государственной академии пищевых технологий (1902-2002) / под. ред. Н. Д. Захарова. – Одесса: Астропринт, 2002. – 212 с.

Історія Одеського університету за 100 років / відп. ред. О. І. Юрженко. – Київ: Вид-во Київ. ун-ту, 1968. – 423 с.

Кананыхина Е. Н. Одесская национальная академия пищевых технологий / Е. Н. Кананыхина, А. А. Соловей, Н. П. Белявская; под. ред. проф. Б. В. Егорова. – Одесса: ТЭС, 2012. – 240 с.

Кто есть кто в ОНПУ: посвящ. 90-летию, 1918-2008 / под ред. В. П. Малахова. – Одесса: Наука и техника, 2008. – 396 с.

Латишева Л. П. Одеська державна академія будівництва та архітектури, 1930-2000 / Л. П. Латишева, О. Е. Лопатто, Л. В. Мазуренко. – Одеса: Астропринт, 2000. – 232 с.

Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського / уклад. Т. І. Койчева; за ред.: А. М. Богуш, О. Я. Чебикіна. – Одеса: Фаворит, 2007. – 256 с.

Не забудемо, пам'ятаємо: співробітники ОНУ ім. І. І. Мечникова в роки Другої світової війни [Електронний ресурс]: інформ. вид. / голов. ред.

І. М. Коваль ; відп. ред. М. О. Подрезова ; упоряд. та бібліогр. ред.: А. П. Бахчиванжи, А. С. Ложешник. – Одеса, 2015. – 437 с. – Режим доступу : http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/pdf/veterans_onu.pdf

Одесский национальный морской университет. История. Люди. Современность, 1930-2005 / редкол.: И. В. Морозова [и др.]. – Одесса : Астропринт, 2005. – 216 с.

Одесский университет, 1865-1990 / отв. ред. И. П. Зелинский. – Киев : Лыбидь, 1991. – 160 с.

Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова : вчора і сьогодні / за ред. Н. О. Котова, К. О. Танащук. – Одеса : ВМВ, 2005. – 126 с.

Одеський державний екологічний університет, Історія та сучасність, 1932-2007 / відп. ред. С. М. Степаненко. – Одеса : Екологія, 2007. – 528 с.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова на сторінках центральної, регіональної та університетської преси, 2000-2010 рр.: інформ. вид. / авт.-упоряд.: С. О. Мерзлякова, О. В. Суровцева ; наук. ред. В. А. Сминтина ; відп. ред. М. О. Подрезова. – Одеса : Астропринт, 2010. – 904 с.

Очерки развития науки в Одессе / отв. ред. С. А. Андронати. – Одесса : Титул, 1995. – 576 с.

Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. : у 4 т. / відп. ред. В. А. Сминтина ; упоряд. та бібліогр. ред.: В. В. Самодурова, І. В. Шепельська, Н. С. Тахтарова. – Одеса : Астропринт, 2000.

Т. 1 : Ректори. – 120 с., 28 л. іл.

Т. 2 : А-І. – 445 с.

Т. 3 : К-П. – 539 с.

Т. 4 : Р-Я. – 542 с.

Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. : у 4 т. – 2-ге вид., допов. / відп. ред. В. А. Сминтина ; заст. відп. ред. М. О. Подрезова ; упоряд. та бібліогр. ред.: В. П. Пружина, В. В. Самодурова. – Одеса : Астропринт, 2005.

Т. 1 : Ректори. – 128 с., 32 арк. кольор. іл.

Т. 2 : А-І. – 509 с.

Т. 3 : К-П. – 597 с.

Т. 4 : Р-Я. – 629 с.

Родились и учились в Одессе : материалы к энцикл. слов. / авт.-сост. В. Ханелис. – Иерусалим : Филобиблон, 2010. – 470 с.

Співробітники Одеського національного університету імені І. І. Мечникова – лауреати державних нагород України: інформ. вид. / авт.-упоряд.: А. П. Бахчиванжи, В. П. Пружина; відп. ред. М. О. Подрезова. – Одеса: Астропринт, 2010. – 136 с.

Страницы истории астрономии в Одессе : сб. ст. : в 4 ч. / под ред. В. Г. Каретникова. – Одесса : [б. и.], 1994-1997.

Ч. 1. – 1994. – 112 с.

Ч. 2. – 1995. – 103 с.

Ч. 3. – 1996. – 136 с.

Ч. 4. – 1997. – 208 с.

Українські фізики та астрономи: посібник-довідник / авт.-уклад. В. Р. Шаромова. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – 304 с.

Учені вузів Української РСР : [довідник] / авт. кол.: В. М. Попов (керівник), В. І. Полурез, Ю. П. Дяченко. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту. – 1968. – 515, [1] с.

Фізичний факультет Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, 1865-2000 : зб. ст. / відп. ред. Г. Г. Чемересюк. – Одеса : Астропринт, 2001. – 116 с.

Это было недавно, это было давно... / сост. И. А. Болдырев. – Одесса : Друк, 2006. – 184 с.

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Журнали

Авиационно-космическая техника и технология	Харків
Адгезия расплавов и пайка материалов	Київ
Актуальні проблеми транспортної медицини	Одеса
Акустика и ультразвуковая техника	Київ
Акустический журнал	Москва (Росія)
Акустичний вісник	Київ
Астрономический вестник	Москва (Росія)
Астрономический циркуляр	Москва (Росія)
Бюллетень Всесоюзного астрономо-геодезического общества (ВАГО)	Москва (Росія)
Вестник Черкасского университета	Черкаси
Вісник Донецького університету	Донецьк
Вісник Інженерної академії України	Київ
Вісник Київського університету	Київ
Вісник Львівського університету	Львів
Вісник Одеського державного екологічного університету	Одеса
Вісник Одеського історико-краєзнавчого музею	Одеса
Вісник Одеського національного морського університету	Одеса
Вісник Черкаського державного технологічного університету	Черкаси
Вопросы физики твердого тела	Київ
Восточно-Европейский журнал передовых технологий	Харків
Геофизический журнал (Geophysical Journal)	Київ
Горение и плазмохимия	Алмати (Казахстан)
Доклады Академии наук СССР (ДАН СССР)	Москва (Росія)
Доклады Львовского политехнического института	Львів
Доповіді НАН України (Доклады НАН Украины)	Київ
Журнал аналитической химии (ЖАХ)	Москва (Росія)
Журнал нано- та електронної фізики	Суми
Журнал научной и прикладной фотографии и кинематографии	Москва (Росія)
Журнал структурной химии (ЖСХ)	Новосибірськ (Росія)
Журнал технической физики (ЖТФ)	Санкт-Петербург (Росія)
Журнал физической химии (ЖФХ)	Москва (Росія)

Журнал фізичних досліджень (Journal of Physics Studies)	Львів
Журнал экспериментальной и теоретической физики (ЖЭТФ)	Москва (Росія)
Записки Фізичного інституту в м. Одесі	Одеса
Збірник фізико-математичного факультету і НДІ фізики	Одеса
Земля и Вселенная	Москва (Росія)
Известия АН СССР	Москва (Росія)
Известия АН СССР. Поверхность	Москва (Росія)
Известия вузов. Черная металлургия	Москва (Росія)
Известия Одесской астрономической обсерватории	Одеса
Кинематика и физика небесных тел	Київ
Коллоидный журнал	Москва (Росія)
Молекулярная биология	Москва (Росія)
Металлофизика	Київ
Металлофизика и новейшие технологии (МФиНТ)	Київ
Метеорологія, кліматологія та гідрологія	Одеса
Наносистеми, наноматеріали, нанотехнології	Київ
Наука, технології, інновації	Київ
Наукові записки Одеського політехнічного інституту	Одеса
Науково-технічна інформація	Київ
Научное приборостроение	Санкт-Петербург (Росія)
Научные записки Львовского политехнического института	Львів
Неорганические материалы (НМ)	Москва (Росія)
Одесский астрономический календарь	Одеса
Оптика и спектроскопия	Санкт-Петербург (Росія)
Переменные звезды	Москва (Росія)
Письма в астрономический журнал (Astronomy Letters)	Москва (Росія)
Письма в ЖТФ	Санкт-Петербург (Росія)
Питання фізики та математики	Одеса
Приборы и техника эксперимента (ПТЭ)	Москва (Росія)
Прикладная механика	Київ
Прикладні проблеми механіки і математики	Київ
Сенсорна електроніка і мікросистемні технології (СЕМСТ)	Одеса
Судовые энергетические установки	Одеса

Теоретическая и математическая физика (Theoretical and Mathematical Physics)	Москва (Росія)
Теоретическая и экспериментальная химия	Київ
Теплофизика высоких температур (ТВТ) (High Temperature (HITE))	Москва (Росія)
Технология и конструирование в электронной аппаратуре (ТКЭА)	Одеса
Труды Института теоретической астрономии	Санкт-Петербург (Росія)
Труды Одесского государственного университета (Праці Одеського державного університету)	Одеса
Труды Одесского политехнического университета	Одеса
Труды УкрНИГМИ	Москва (Росія)
Український фізичний журнал (УФЖ) (Ukrainian Journal of Physics (UJP))	Київ
Успехи физических наук (УФН)	Москва (Росія)
Учені записки Харківського державного університету	Харків
Ученые записки Белорусского государственного университета	Мінськ (Білорусь)
Ученые записки Казанского университета	Казань (Росія)
Ученые записки Херсонского педагогического института	Херсон
Физика аэродисперсных систем (ФАС)	Одеса
Физика горения и взрыва (Combustion, Explosion, and Shock Waves)	Новосибірськ (Росія)
Физика и техника полупроводников (ФТП)	Санкт-Петербург (Росія)
Физика и химия обработки материалов (ФизХОМ)	Москва (Росія)
Физика металлов и металловедение (ФММ) (Physics of Metals and Metallography (PMM))	Єкатеринбург (Росія)
Физика низких температур (ФНТ)	Харків
Физика твердого тела (ФТТ)	Санкт-Петербург (Росія)
Физико-химическая механика материалов (ФХММ)	Львів
Фізика	Одеса
Фізика і хімія твердого тіла (ФХТТ)	Івано-Франківськ
Фотоэлектроника (Photoelectronics)	Одеса
Хімія, фізика та технологія поверхні	Київ
Холодильна техніка та технологія	Одеса

Ядерна фізика та енергетика	Київ
Ядерная и радиационная безопасность (ЯРБ)	Москва (Росія)
Ядерная физика	Москва (Росія)
Электроника и связь	Київ
Электронная техника	Фрязіно (Росія)
Электротехника	Магнітогорськ (Росія)
Электротехнические и компьютерные системы	Одеса
Энерготехнологии и ресурсосбережение (ЭИР)	Київ
Acta Physicochimica URSS	Москва (Росія)
Adsorption Science & Technology	Брентвуд (Велика Британія)
Advances in Colloid and Interface Science	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
American Journal of Mechanical and Industrial Engineering (AJMIE)	Нью-Йорк (США)
Applied Physics Letters (APL)	Коледж Парк (США)
Astronomical and Astrophysical Transactions (AApTr)	Москва (Росія)
Astronomische Nachrichten	Потсдам (Німеччина)
Astronomy and Astrophysics Supplement Series (A & AS) (пізніше Astronomy & Astrophysics (A & A))	Гренобль (Франція)
Astronomy Reports (Астрономический журнал)	Москва (Росія)
Astrophysics (Ap)	Берлін, Гейдельберг (Німеччина), Дордрехт (Нідерланди), Нью-Йорк (США)
Baltic Astronomy	Вільнюс (Литва)
Brazilian Journal of Physics	Сан-Паулу (Бразилія)
Classical and Quantum Gravity	Брістоль (Велика Британія)
Colloids and Surfaces A : Physicochemical and Engineering Aspects	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Condensed Matter Physics (CMP)	Київ
Czechoslovak Journal of Physics B	Прага (ЧССР, нині Чехія)
European Physical Journal (EPJ)	Нідерланди, Німеччина, Італія, США, Франція
Fluid Phase Equilibria	Амстердам (Нідерланди)
High Energy Chemistry (HIEC)	Москва (Росія)

IEEE Transactions on Electron Devices	Турин (Італія)
International Journal of Electromagnetics (IJEL)	Ченнаї (Індія)
International Journal of Quantum Chemistry	Нью-Йорк (США)
International Symposium «Model Investigations of Photographic Process»	Софія (Болгарія)
Functional Materials (FM)	Київ
Journal AIP Conference Proceedings	Коледж Парк (США)
Journal of Chemical Physics	Коледж Парк (США)
Journal Computer-Aided Materials Design	Берлін, Гейдельберг (Німеччина), Дордрехт (Нідерланди), Нью-Йорк (США)
Journal of Colloid Interface Science	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Journal of Crystal Growth	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Journal of Electrostatics	Амстердам (Нідерланди)
Journal of Molecular Liquids	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Journal of Non-Crystalline Solids	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Materials Science in Semiconductor Processing	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Microelectronics Reliability	Велика Британія
Monthly Notices of the Royal Astronomical Society (MNRAS)	Лондон (Велика Британія)
Nanostructured Materials and Coatings for Biomedical and Sensor Applications	Київ
Odessa astronomical publications (OAP)	Одеса
Physica A : Statistical Mechanics and its Applications	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Physics Letters A	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Physical Review B	Коледж Парк (США)
Physical Review D	Коледж Парк (США)
Physical Review E	Коледж Парк (США)
Physics Status Solidi (A)	Берлін (Німеччина)
Physics Status Solidi (B)	Берлін (Німеччина)
Postharvest Biology and Technology	Нью-Йорк (США)

Radiation Effects and Defect in Solids	Абінгдон (Велика Британія)
Review of Scientific Instruments	Коледж Парк (США)
Sensors & Actuators	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)
Solar Physics	Берлін, Гейдельберг (Німеччина), Дордрехт (Нідерланди), Нью-Йорк (США)
Soviet Physics Journal (нині Известия ВУЗов. Физика)	Томськ (Росія)
Thin Solid Films	Амстердам (Нідерланди), Філадельфія (США)

Газети

Вечерняя Москва	Москва (Росія)
Вечерняя Одесса	Одеса
Известия	Москва (Росія)
За наукові кадри (нині Одеський університет)	Одеса
Знамя коммунизма (пізніше Юг)	Одеса
Одесский вестник	Одеса
Український тиждень	Київ
Чорноморські новини	Одеса

ЗМІСТ

Від упорядника	3
Фізики	
Алтоїз Борис Анатолійович	5
Альперін Марк Мойсейович	8
Баженов В'ячеслав Костянтинович	10
Бекшаєв Олександр Янович	12
Білоус Віталій Михайлович	14
Бондарєв Віктор Миколайович	16
Борщак Віталій Анатолійович	19
Брюханов Олексій Омелянович	21
Ваксман Юрій Федорович	24
Васильківський Олександр Олександрович	26
Вашпанов Юрій Олександрович	27
Вікулін Іван Михайлович	30
Герасимов Олег Іванович	33
Глауберман Абба Юхимович	35
Глушков Олександр Васильович	38
Голованов В'ячеслав Володимирович	40
Голуб Самуїл Йосипович	42
Гохман Олександр Рафаїлович	45
Гоцунський Володимир Якович	48
Даховський Ігор Володимирович	50
Драган Григорій Сильвестрович	51
Дроздов Валентин Олексійович	54
Дудзінський Юрій Михайлович	56
Дяченко Олександр Митрофанович	58
Єфимов Владислав Анатолійович	60
Затовський Олександр Всеволодович	62
Золотко Андрій Никонівич	64
Калінчак Валерій Володимирович	67
Кирилов Єлпідіфор Анемподистович	69
Ків Арнольд Юхимович	72
Коваленко Микола Павлович	75
Козицький Сергій Васильович	78
Контуш Сергій Михайлович	80
Копит Микола Харламович	82
Копійка Олександр Кузьмич	84
Костарьов Андрій Іванович	86
Красний Юрій Петрович	88
Кузьменко Георгій Іванович	90

Кулінський Володимир Леонідович	92
Курмашев Шаміль Джамашевич	94
Кутаров Володимир Володимирович	97
Лепіх Ярослав Ілліч	99
Локотош Тетяна Володимирівна	102
Мак Василь Тимофійович	104
Макаров Володимир Костянтинівич	106
Малахов Олексій Володимирович	109
Маломуж Микола Петрович	110
Малярів Володимир Володимирович	113
Михайленко Віталій Іванович	116
Міхневич Георгій Леонтійович	118
Міщенко Митрофан Трофимович	121
Ніцук Юрій Андрійович	123
Новіков Віталій Володимирович	125
Покутній Сергій Іванович	127
Полетаєв Микола Іванович	130
Поліщук Дмитро Іванович	132
Поплавський Ігор Володимирович	134
Попушой Михайло Миколайович	136
Птащенко Олександр Олександрович	138
Рвачов Олексій Логвинович	141
Роганков Віталій Борисович	143
Ройзін Яків Овсійович	146
Русов Віталій Данилович	149
Свинаренко Андрій Андрійович	151
Сергєєва Олександра Євгенівна	153
Сердюк Віктор Васильович	155
Сминтина Валентин Андрійович	158
Степаненко Сергій Миколайович	162
Тарасов Віктор Олексійович	164
Тюрін Олександр Валентинович	166
Усов Валентин Валентинович	169
Федосєєв Валеріан Олександрович	171
Федосов Сергій Никифорович	174
Фішер Йосип Залманович	177
Флорко Олександр Володимирович	182
Фукс Давид Львович	184
Хецеліус Ольга Юріївна	186
Чемересюк Георгій Гаврилович	188
Чесноков Михайло Миколайович	190
Швець Валерій Тимофійович	193
Шевчук Володимир Гаврилович	196

Астрономи

Абалакін Віктор Кузьмич	198
Андрієвський Сергій Михайлович	200
Андронов Іван Леонідович	202
Григоревський Віталій Михайлович	204
Діварі Микола Борисович	206
Жук Олександр Іванович	209
Каретніков Валентин Григорович	211
Ковтюх Валерій Володимирович	214
Комаров Микола Сергійович	216
Крамер Юхим Наумович	218
Мішеніна Тамара Василівна	221
Панько Олена Олексіївна	223
Савченко Костянтин Миколайович	225
Теплицька Раїса Бенціонівна	227
Цесевич Володимир Платонович	229
Шестака Іван Софронович	232
Показчик абревіатур	234
Показчик перейменувань одеських вищих навчальних закладів	238
Показчик основної використаної літератури	241
Показчик періодичних видань	244

Науково-довідкове видання

ВЧЕНІ ВУЗІВ ОДЕСИ

Бібліографічний довідник

Випуск II
Природничі науки
1946–2017

Частина 4
Фізика. Астрономія

Упорядник
Анна Володимирівна Іванченко

Комп'ютерний набір і верстка
А. В. Іванченко

Видання до оприлюднення підготував
редакційний відділ
Одеської національної наукової бібліотеки
65023 Одеса-23, вул. Пастера, 13

Підписано 20.09.2018
Формат 60x84 1/16
Обсяг 15,0 обл.-вид. арк.

